

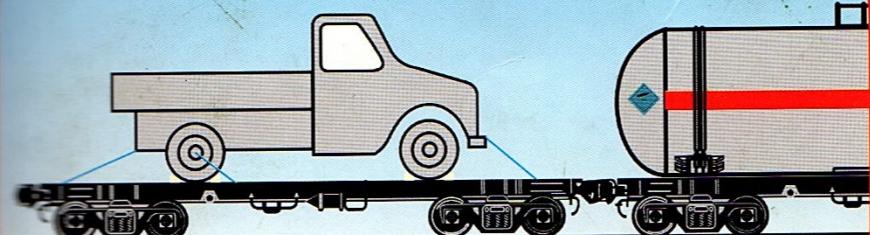

AZƏRBAYCAN

RESPUBLİKASI

NƏQLİYYAT NAZIRLIYI

YÜK VƏ BAQAJ QƏBUL- TƏHVİLÇİSİNİN VƏZİFƏ TƏLİMATI

Bakı-2008

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASI

NƏQLİYYAT NAZİRLİYİ

Razlaşdırılıb:

Azərbaycan Dövlət Dəmir

Yolunun rəisi

..... A.N.Əsgərov

“ 23 “yanvar 2008-ci il

Təsdiq edirəm:

Azərbaycan Respublikasının

nəqliyyat naziri

..... Z.Ə.Məmmədov

“ 28 “ yanvar 2008-ci il

№ 04/S

**Yük və baqaj
qəbul-təhvilçisinin
vəzifə təlimatı**

*Təlimat Nəqliyyat Nazirliyinin və
Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun
kollegiya üzvləri ilə razlaşdırılmışdır*

Bakı-2008

Tərtib etdi:

Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və
fövqəladə hallar şöbəsinin nəqliyyatda təhlükəsizlik
sektorunun müdürü

Sabir Məsi oğlu Mirzəyev

ADDY-nun “Daşima Proseslərini İdarəetmə” Birliyinin
Konteyner və multimodal daşımalar şöbəsinin rəisi

Qəhrəman Abutalib oğlu Ağayev

Texniki redaktorlar:

Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və
fövqəladə hallar şöbəsinin əməkdaşı

Nicat Mikayılov

ADDY-nun “Daşima Proseslərini İdarəetmə” Birliyinin Daşima,
yük və kommersiya işləri üzrə inspeksiya şöbəsinin əməkdaşları

Teyyub Rüstəmov, Malik Hüseynov, Müseyib Nəcəfov

Baş redaktor:

Azərbaycan Tibb Universitetinin İqtisadi Nəzəriyyə
və Hüququn Əsasları kafedrasının əməkdaşı

Şahnabat Akimova

Kompüter tərtibatı:

Məhəbbət Orucov

“Yük və baqaj qəbul-təhvilcisinin vəzifə Təlimati” müstəqil Azərbaycan Respublikasında ilk dəfə nəşr olunur.

Bu Təlimat dəmir yolunun çoxminli mühəndis-texniki və müvafiq xidmət sahələrinin işçiləri üçün nəzərdə tutulmuşdur.

Qeyd: Gələcək nəşrləri təkmilləşdirmək məqsədilə bu Təlimat barəsində öz rəy və təkliflərinizi Nəqliyyat Nazirliyinin Təhlükəsizlik və fövqəladə hallar şöbəsinə **430-99-48 №-li** telefonla və ya **Sed@mintrans.az** elektron ünvanına bildirməyiniz xahiş olunur.

Xidməti istifadə üçündür!

I. Ümumi müddəalar

1.1. “Yük və baqaj qəbul-təhvilcisinin vəzifə Təlimati” (bundan sonra – Təlimat) Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunda (bundan sonra – ADDY-da) yük və baqaj qəbul-təhvilçilərinin (bundan sonra-qəbul-təhvilçi) kommersiya əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi qaydasını müəyyən edir, yükün və baqajın qəbulu və ya verilməsi, yükün yol boyu hərəkəti zamanı vəziyyətinə nəzarət üzrə qəbul-təhvilçinin işində lazımi əsas bilgiləri özündə eks etdirir.

1.2. Qəbul-təhvilçinin əsas vəzifə borcları aşağıdakılardır:

a) göndərmə dəmir yolu stansiyalarında (bundan sonra – stansiyalar) yükleri vaqonlarda (və ya konteynerlərdə) daşımaya qəbul etmək;

b) təyinat stansiyalarında vaqonlardan (və ya konteynerlərdən) yükleri təhvil vermək;

c) birbaşa qarışq və beynəlxalq daşimalarda (əlaqələrdə) vaqonları (və ya konteynerləri) qəbul etmək və ötürmək;

ç) xırda və ya konteyner göndərmələrini çeşidləmək;

d) ümumi istifadə yerlərində yüklerin saxlanması və onların qeydiyyatının aparılmasını təşkil etmək;

e) göndərmə və ya təyinat stansiyalarında, eləcə də yolda daşınan yüklerin kütləsini təyin etmək;

a) yüklerin, vaqonların, konteynerlərin ötürülməsinin və qeydiyyatının aparılmasını təşkil etmək;

f) daşima sənədlərini bu Təlimatla nəzərdə tutulmuş qayda da tərtib etmək və onların tərtibatının düzgünlüyünə nəzarət etmək;

g) yüklü vaqonların və konteynerlərin, o cümlədən xırda göndərmələrlə yüklü vaqonların, qəbulu və verilməsi zamanı vaqon vərəqələrini tərtib etmək;

ğ) “Dəmir yolunun Nizamnaməsi” və bu Təlimatla müəyyən edilmiş hallarda kommersiya aktlarının yazılıması üçün ümumi formalı aktları tərtib etmək və raport vermək;

h) stansiyada kommersiya hesabatlığının aparılması ilə elaqədar sənədləri tərtib etmək (yüklərin yüklənməsi və ya boşaldılması üzrə bütün sənədləri, o cümlədən, yükün qəbulu, anbarlara boşaldılması, çeşidlənməsi və ötürülməsi, vaqonların və ya konteynerlərin qaytarılması, vaqonlara və ya konteynerlərə kommersiya baxışının aparılması);

x) yüksəkönürlərdən (və ya yükalanlardan) və ya limanlardan dəmir yoluna məxsus yük altlıqlarını və çıxarılan digər daşima avadanlıqlarını qəbul etmək və təhvil vermək;

i) qatarlarda vaqonlara və ya yüklənməyə verilən (o cümlədən ikili əməliyyatda) vaqonlara (və ya konteynerlərə) kommersiya baxışı aparmaq, məlum yükün daşımaya kommersiya cəhətdən yararlılığını müəyyən etmək;

ij) yüklerin axtarışını təşkil etmək;

jj) yükün qeyri-salamat daşima üzrə araştırma materiallarını tərtib etmək və baxmaq;

k) ümumi istifadə yerlərində yükləmə-boşaltma işləri zamanı yüksəkönürlər və yükalanlar tərəfindən vaqon parkının salamatlığı üzrə tələblərə riayət olunmasına nəzarət etmək. Vaqonların və ya konteynerlərin zədələnməsini aşkar etdikdə QU-23 ümumi formalı akt (bax: 1 №-li əlavəyə) tərtib etmək;

q) ümumi istifadə yerlərində yüklerin və ya konteynerlərin stansiyanın texnoloji iş prosesində nəzərdə tutulan qaydada və müddətdə yüklənməsini, boşaldılmasını və çeşidlənməsini təmin etmək;

ö) ümumi istifadə yerlərində dəmir yolu vasitəsi ilə yükler vaqona yükləndikdə və ya boşaldıldıqda zahiri baxışla yük yerlərinin miqdarını və vəziyyətini, "Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşınması Qaydaları"nda (bundan sonra-Qaydalar) nəzərdə tutulan hallarda isə yükü stansiya anbarına və ya bilavasitə vaqona qəbul etdikdə, eləcə də anbardan boşaltdıqda və yükalana təhvil verdikdə onun çəkisi və vəziyyətini yoxlamaq. Qaydalarda nəzərdə tutulan hallarda və stansiyada yüklerin markalanması üçün xüsusi ayrılmış işçilər olmadıqda yük yerlərinə dəmir yolu markasını vurmaq;

p) ümumi istifadə yerlərində yüklerin anbarlarda və konteyner meydançalarında saxlanması nəzərə almaqla, onların düzgün yerləşdirilməsini, anbar sahələrindən səmərəli istifadəni, təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası qaydalarına, eləcə də dəmir yolu nəqliyyatında yanğın təhlükəsizliyinin tələblərinə riayət olunmasını təmin etmək;

r) Qaydalarla və Texniki şərtlərə əməl olunmaqla vaqonların və konteynerlərin yüksəktürmə qabiliyyətindən, eləcə də tutumdan maksimum istifadə olunmasını təmin etmək;

s) ümumi istifadə yerlərində yükler dəmir yolu vasitəsi ilə yükləndikdə və ya boşaldıldıqda stansiyada vaqonları plomblamaq üçün xüsusi ayrılmış işçilər olmadıqda, Qaydalarda nəzərdə tutulan hallarda, yüklənmiş vaqonlara və konteynerlərə plomblar qoymaq;

ş) ümumi istifadə yerlərində yükler dəmir yolu vasitəsi ilə boşaldıldıqda stansiyada müəyyən edilmiş qayda üzrə vaqonları boşalmazdan önce plombları çıxarmaq və boşalan yükleri markalamaq;

t) yüklerin tam boşaldılmasını, vaqonlar və ya konteynerlər boşaldıqdan sonra yük qalıqlarından təmizlənməsini yoxlamaq;

u) sərəncamında olan materiallardan və inventardan düzgün istifadə etmək və onları qorumaq.

Bundan başqa qəbul-təhvilçi qeydiyyat kitablarını, qaimələri, vaqon vərəqələrini, qəbul-təhvilçinin yaddaş vərəqələrini və tərtibati onun səlahiyyətinə daxil olan digər sənədləri düzgün və səliqə ilə doldurmalıdır.

Stansiyanın yerli şəraitindən və xüsusiyyətindən asılı olaraq qəbul-təhvilçi qatarların və vaqonların kommersiya baxışını icra edə bilər.

1.3. Qəbul-təhvilçi vəzifəsində sərbəst işləməyə 18 yaşından kiçik olmayan, işə qəbul zamanı ilkin tibbi müayinədən, iş yerində əməyin mühafizəsinə dair giriş və ilkin təlimatlardan bilgi kursunu və təcrübəni keçən, sonradan bu Təlimatlardan biliyi yoxlanılan şəxslərə icazə verilir.

Qəbul-təhvilçi işlədiyi dövrdə üç ildə bir dəfədən az olmayaq əməyin mühafizəsi və qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyinin təmin olunmasına dair təkrar təlimatdan, eləcə də mütbəmadi tibbi müayinədən keçməlidir.

1.4. Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik aktlarına müvafiq olaraq qəbul-təhvilçi bilik səviyyəsinə görə müəyyən edilmiş həcmidə bu Təlimatı və aşağıda göstərilən normativ aktları bilməlidir:

- a) “Dəmir yolunun Nizamnaməsi”ni (bundan sonra – Nizamnamə);
- b) “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşınması Qaydaları”ni (bundan sonra – Qaydalar);
- c) “Yüklerin yüklənməsi və bərkidilməsinin texniki şərtləri”ni (bundan sonra – Texniki şərtlər);
- c) “MDB-yə üzv və Baltikyanı dövlətlərin dəmir yollarında əndazəsiz və ağırçəkili yüklerin daşınmasına dair təlimat”ı;
- d) “MDB-yə üzv və Baltikyanı dövlətlərin dəmir yollarında akt-iddia işlərinə dair təlimat”ı;
- e) “Dəmir yollarında yüklerin axtarışına dair təlimat”ı;
- a) “Beynəlxalq dəmir yolu nəqliyyatında yükdaşımaya dair Saziş”i və digər Beynəlxalq Sazişləri;
- f) “Dəmir yolunda yüklerin və obyektlərin mühafizəsi qaydaları”ni;
- g) “Dəmir yolunda daşınan yüklerin gömrük rəsmiləşdirilməsi zamanı gömrük orqanının və dəmir yolunun müvəqqəti birgə fəaliyyəti texnologiyası”ni;
- g) “Qatarlarda vaqonlara kommersiya baxışı məntəqəsinin texnoloji iş prosesi”ni;
- h) “Konteyner meydançasının texnoloji iş prosesi”ni;
- x) “Birbaşa qarşıq dəmir yolu-su əlaqəsi ilə yüklerin daşınması qaydaları”ni;
- i) “Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşınması qaydaları”ni;
- i) “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınan yüklerin kütlələrinin təyin edilməsi üzrə metodiki göstərişlər”i;
- j) “Qatarlara və vaqonlara kommersiya baxışı qaydaları”ni;

k) “Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun Texniki İstismar Qaydaları”ni (bundan sonra – TİQ);

q) “Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolunun İşarəvermə Təlimatı”ni (bundan sonra – İT);

l) “Dəmir yolu nəqliyyatı işçilərinin intizam Nizamnaməsi”ni;

m) “Yüklerin nəqli və qablaşdırma şərtlərinə dair standartlar”ı;

n) “Stansiyanın texnoloji iş prosesi”ni (bundan sonra – TİP) və “Texniki sərəncam aktı”ni (bundan sonra – TSA);

o) “Stansiyanın kommersiya hesabatının aparılmasına dair təlimat”ı;

ö) “Dəmir yolu nəqliyyatında yükləmə-boşaltma işlərinin qeydiyyatına dair təlimat”ı;

p) “Təhlükəli yüklerin dəmir yolu ilə daşınması zamanı təhlükəsizlik və qəza hallarının ləğvi qaydaları”ni;

r) “Dəmir yolu nəqliyyatında yükləmə-boşaltma işləri zamanı təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası qaydaları”ni;

s) “Dəmir yolu nəqliyyatında yanğın təhlükəsizliyi qaydaları”ni;

ş) qəbul-təhvilçinin vəzifə borcunu yerinə yetirməsi ilə əlaqədar Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyinin (bundan sonra – NN) və ADDY-nun müvafiq əmr və normativ aktlarını;

t) “Vaqonların və konteynerlərin plomblanması qaydaları”ni;

u) “Tərəzilərin saxlanması və çəkmə qaydaları barədə zavod-istehsalçının təlimatı”ni (üç ildə bir dəfədən az olmayaraq tərəzinin düzgün çəkməsi yoxlanılır).

Qəbul-təhvilçi yuxarıda qeyd olunan normativ aktlardan müvafiq təlim keçdikdən və müəyyən edilmiş qaydada imtahan verdikdən sonra vəzifəsinin icrasına buraxılır.

Qəbul-təhvilçinin biliyinin yoxlanılması Nəqliyyat Nazirliyi (bundan sonra – NN) tərəfindən müəyyən edilmiş qaydalara əsasən vaxtaşırı, iki ildə bir dəfədən az olmayaraq, aparılır.

1.5. Qəbul-təhvilçinin iş yerində yerinə yetirdiyi əməliyyatlar, eləcə də onun xidmət etdiyi sahə stansiyasının texnoloji iş prosesinin hazırlanması zamanı stansiya rəisi tərəfindən tərtib edilən texnoloji-təlim kartoçkası ilə müəyyən edilir.

Bu Təlimatla nəzərdə tutulmayan işlərin qəbul-təhvilçi tərəfindən yerinə yetirilməsi zərurəti yarandıqda (vəzifənin birləşdirilməsi və ya əlavə vəzifənin yerinə yetirilməsi) onun öyrədilməsi və sonradan müvafiq qaydada biliyinin yoxlanılması, “Daşima proseslərini idarəetmə” Birliyinin rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada yerinə yetirilir.

1.6. Qəbul-təhvilçi vəzifə borcunun icrası zamanı stansiya rəisinə (və ya onun müavininə), manevr dispetçerinə (stansiya növbətçisinə), yük həyatının müdirlənə, növbənin böyük qəbul-təhvilçisini tabedir. Qəbul-təhvilçinin bilavasitə tabeçiliyi onun texnoloji-təlim kartoçkası ilə müəyyən edilir.

1.7. Qəbul-təhvilçi növbəni qəbul edərkən borcludur:

a) xidmət etdiyi sahədə mövcud vəziyyətlə tanış olmaq (vaqonların, konteynerlərin, yüklerin mövcudluğunu yoxlamağa və onların salamatlığına əmin olmağa).

Növbəni təhvil verən qəbul-təhvilcidən stansianın anbarlarında olan taralı və ədədi yükleri, eləcə də çeşidləmə məntəqəsindəki xırda göndərmələri, yük yerlərinin say hesabı və zahiri baxışla vəziyyətini yoxlamaqla qəbul etmək;

b) xidmət etdiyi sahənin yollarında vaqonların düzülüşünü, yüklü vaqon və konteynerlərin kommersiya cəhətdən sazlığını, eləcə də onlardakı plombların (və ya bağlama-plomblama qurğusunun-bundan sonra BPQ) mövcudluğunu yoxlamaq;

c) növbəni təhvil verən qəbul-təhvilcidən yüklerin mövcudluğunu yoxlamaqla daşima sənədlərini, plomblama sıxaclarını, eləcə də vaqonları və konteynerləri plomblama, yükleri vaqon tərəzilərində çəkmə, yüklerin göndərməyə qəbulu, “Yüklerin boşaldılması kitabı”nı və digər qeydiyyat sənədlərini, eləcə də inventar və materialları qəbul etmək;

ç) tərəzilərin, eləcə də altlıqların, çıxarılan daşima qurğularının, yüklerin markalanması üçün inventar və materialların

vəziyyətini və vaqonlarda (konteynerlərdə) plombların olmasına yoxlamaq;

d) xidmət etdiyi sahənin iş planını tərtib etmək, iş icraçalarını onunla tanış etmək, stansiya anbarlarında yüklerin yiğilması (boşaldılması) üçün yerlərin hazırlanmasını təşkil etmək və bu yerlərdə yanğın təhlükəsizliyinin vəziyyətini yoxlamaq;

e) bütün qeydiyyat formalarında öz soyadını, vaxtı, tarixi göstərmək və imza qoymaqla “Növbəni qəbul etdim” qeydiyyatını aparmaq.

1.8. Qəbul-təhvilçi növbəni təhvil verərkən borcludur:

a) yerinə yetirilən işlər barədə bilavasitə rəhbərinə məruzə və müəyyən edilmiş forma üzrə hesabat məlumatı təqdim etmək;

b) növbəni qəbul edən qəbul-təhvilçiyə daşima sənədlərini, plomblama sıxaclarını, eləcə də vaqonları və konteynerləri plomblama, yükleri vaqon tərəzilərində çəkmə, yüklerin göndərməyə qəbulu, “Yüklerin boşaldılması kitabı”nı və digər qeydiyyat sənədlərini, eləcə də inventar və materialları təhvil vermək;

c) sərəncamında olan stansiya anbarlarını, otaqlarını və onların içərisindəki yükleri, eləcə də açıq meydançalarda yerləşdirilmiş yükleri yoxlamaq, yanğın təhlükəsizliyinə və anbar ərazilərində kənar şəxslərin olmamasına əmin olduqdan sonra yükleri növbəni qəbul edən qəbul-təhvilçiyə və ya anbarları bağlayaraq plomblamaqla mühafizəyə təhvil vermək;

ç) bütün qeydiyyat formalarında öz soyadını, vaxtı, tarixi göstərmək və imza qoymaqla “Növbəni təhvil verdim” qeydiyyatını aparmaq.

1.9. Yüklü vaqonların və yüklerin mühafizəyə qəbulu və təhvili, eləcə də qəbul-təhvilçilərin növbəni dəyişməsi zamanı yüklerin qəbul-təhvili, yerli şəraiti nəzərə almaqla, stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada aparılır.

II. Yüklənməyə və ya ikiqat əməliyyata verilən, eləcə də ehtiyata qoyulan vaqonlara baxış keçirilməsi üzrə əməliyyatlar və onların qeydiyyatı

2.1. Ümumi tələblər

2.1.1. TİQ-nin 12.11-ci bəndinə uyğun olaraq texniki xidmətə təqdim edilməyən və nasaz vaqonların yüklənməyə verilməsi və onlara insanların mindirilməsi qadağandır. Onların yararlı olmasının təsdiq edilməsi xüsusi jurnalda qeyd edilməlidir.

Dəmir yolu stansiyalarında xüsusi jurnal kimi VU-14 formalı “Yük parkı vaqonlarının texniki xidmətə təqdim edilmə kitabı” (bax: 2 №-li əlavəyə) tətbiq edilir.

Texniki xidmət məntəqəsi (bundan sonra-TXM) olmayan stansiyalarda yüklənməyə verilən boş vaqonlar, habelə ikiqat əməliyyatlar üçün istifadə edilməsi planlaşdırılan yüklü vaqonlar texniki sazlıq cəhətdən müayinə edilməli, zəruri hallarda isə yükləmə stansiyasına yaxın TXM-də təmir edilməlidir.

2.1.2. Qəbul-təhvilçi Nizamnaməyə uyğun olaraq saz, daxildən və xaricdən əvvəl daşınan yük qalıqlarından təmizlənmiş, zəruri hallarda yuyulmuş və dezinfeksiya edilmiş, konkret yüklerin daşınması üçün yararlı vaqonları, bərkidilmə üçün çıxarılmayan avadanlıqlar istisna olmaqla, eləcə də bərkidilmə avadanlıqları çıxarılmış konteynerləri yüklənməyə qəbul etməlidir.

Qəbul-təhvilçinin kommersiya baxımından konkret yükün daşınması üçün yararlı hesab etdiyi, texniki cəhətdən saz vaqonların nömrələri VU-14 formalı kitabda göstərilir.

2.1.3. Yükləmə stansiyalarında, habelə digər stansiyalar üçün vaqonların texniki və kommersiya müayinəsini (baxışını) keçirən dayaq stansiyalarında VU-14 formalı kitab iki nüsxədə aparılır. Həmin kitabların bir nüsxəsi təhlükəli yüklerin daşınmasında istifadə olunan vaqonlar, ikinci nüsxəsi isə təhlükəsiz yüklerin daşınmasında istifadə olunan vaqonlar üçündür.

“Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşınması Qaydaları”na uyğun olaraq təhlükəli yüklerin adları (bax: 3 №-li əlavəyə) göstərilmişdir.

2.1.4. Yüklənməyə verilməzdən öncə vaqonlar texniki və kommersiya cəhətdən müayinə (baxış) keçirilməsi üçün manevr dispetçeri (və ya stansiya növbətçisi) tərəfindən vaqon təsərrüfatı işçilərinə və qəbul-təhvilçilərə təqdim edilir. Vaqon təsərrüfatı işçilərinin və qəbul-təhvilçilərin xəbərdar edilməsi qaydası stansiyanın texnoloji iş prosesi (TİP) və texniki sərəncam aktı ilə (TSA) müəyyən edilir. Manevr dispetçeri (və ya stansiya növbətçisi) qəbul-təhvilçiyə hər bir yüksəkönüdərən üçün yükün adı, təyinat ölkəsi və sıfarişin nömrəsi üzrə bölməklə, öz stansiyası və ya digər stansiyada yüklənməsi üçün seçilib ayrılması lazım olan vaqonların növləri və sayı barədə məlumat verir. Bunun yerinə yetirilməsi üçün vaqonlara baxış keçirilməlidir.

2.1.5. VU-14 formalı kitablar manevr dispetçerinin (stansiya növbətçisinin), yaxud qəbul-təhvilçinin iş yerində olur.

2.1.6. VU-14 formalı kitablar ilin əvvəlindən başlayaraq tərtib edilir (yeniləşdirilir), kitabların səhifələri nömrələnir və səhifələrinin sayı stansiyanın möhürü və stansiya rəisinin (və ya rəis müavininin) imzası ilə təsdiqlənir.

2.2. Baxış keçirilən stansiyada və ya vaqon təsərrüfatı işçilərinin iştirakı ilə müayinə edildiyi digər stansiyalarda yüklənməyə (ikiqat əməliyyata) verilən vaqonlara baxış keçirdikdən sonra VU-14 formalı kitabda qeydiyyatının aparılması

2.2.1. Növbənin başlangıcında (vaqonlara baxışın nəticələrinin qeydiyyatı zamanı) VU-14 formalı kitabın birinci boş sətrində manevr dispetçerinin (və ya stansiya növbətçisinin) soyadı göstərilir. Keçirilmiş baxış barədə məlumatlar aşağıdakı qaydada doldurulur.

1-ci qrafada: təqdim edilən (baxışdan keçmiş) hər vaqonlar qrupu üçün bir dəfə vaqonlara baxış günü və ayı göstərilir;

2-ci qrafada: vaqonlara baxış keçirilən parkın yolunun nömrəsi göstərilir;

3-cü qrafada: vaqonlara baxış qatarın tərkibində keçirilmədikdə “Qatarın №-si” yerində xətt çəkilir;

4-cü qrafada: “Vaqonun sayı” doldurulmur;

5-ci qrafada: vaqonun nömrəsi, eləcə də seçilmiş vaqonda daşınacaq yükün adı və yükün təyinat ölkəsi göstərilir;

6-ci qrafada: vaqona texniki baxış keçirilməsinin zəruriliyi barədə qəbul-təhvilçinin vaqon təsərrüfatı işçisini xəbərdar etdiyi vaxt göstərilir. Vaxt baxışa təqdim olunan vaqonlar qrupunun birinci vaqonunun nömrəsinin qarşısında bir dəfə göstərilir.

7-ci qrafada: vaqonların texniki baxışa təqdim edilməsi vaxtını, habelə vaqonlara baxışın başa çatması vaxtını və onun nəticəsini manevr dispetçeri (və ya stansiya növbətçisi) öz imzası ilə təsdiqləyir. Manevr dispetçerinin (və ya stansiya növbətçisinin) imzası bir dəfə baxışa eyni vaxtda təqdim olunan vaqonlar qrupunun birinci vaqonunun nömrəsinin qarşısında qoyulur;

8-ci qrafada: manevr dispetçerinin (və ya stansiya növbətçisinin) göstərişi ilə ona vaqon seçilən yüksək dərəcələrinin (yerli qısalılmış nişanı) və yükləmə stansiyasının adı göstərilir. Vaqonlar digər stansiyalar üçün hazırlanıqdə vaqonun yüklənmə stansiyasının adı göstərilir.

9-cu qrafada: vaqon təsərrüfatı işçisinin texniki baxışın qurtarması barədə qeydiyyatın aparıldığı yerdə VU-14 formalı kitabı imzalamamaq üçün gəldiyi vaxt göstərilir. Vaxt eyni zamanda baxışa təqdim olunan vaqonlar qrupunun birinci vaqonunun nömrəsinin qarşısında bir dəfə qoyulur. VU-14 formalı kitabda qeydiyyatın aparılması və imzalanma yeri stansiyanın texnoloji iş prosesilə müəyyən edilir;

10-cu qrafada: vaqon təsərrüfatı işçisi tərəfindən hər bir vaqonun nömrəsinin qarşısında onun texniki vəziyyəti barədə: “Yararlıdır” və yaxud “Yararsızdır” qeydi edilir və vaqonun

məxsus olduğu dəmir yolu administrasiyasının rəqəmli kodu göstərilir;

11-ci qrafada: vaqonlara texniki baxış keçirmiş vaqon təsərrüfatı işçisi hər bir vaqonun nömrəsinin qarşısında imza edir;

12-ci qrafada: vaqonlara texniki baxış keçirmiş qəbul-təhvilçi hər bir vaqonun nömrəsinin qarşısında imza edir.

Vaqona (və ya vaqonlar qrupuna) keçirilən hər bir baxışdan sonra qəbul-təhvilçi aşağıdakı boş sətirdə özünün və texniki baxışı keçirmiş vaqon təsərrüfatı işçisinin soyadını göstərir.

2.2.2. Təhlükəli yüklerin daşınması üçün texniki baxışa təqdim edilmiş şəxsi (fərdi mülkiyyətdə olan) vaqonlara keçirilən baxışın nəticələrinin VU-14 formalı kitabda qeydiyyatın aparılmasının rəsmiləşdirilməsi qaydası ADDY rəisi tərəfindən müəyyən edilir. Vaqonun texniki sazlığı şəhadətnaməsinin nömrəsi barədə məlumat 10-cu qrafada göstərilir.

2.3. Digər yükləmə dəmir yolu stansiyaları üçün dayaq stansiyasında yükləmədən önce vaqonlara keçirilən baxışın nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi

2.3.1. Digər yükləmə dəmir yolu stansiyaları üçün dayaq dəmir yolu stansiyasında yükləmədən önce vaqonlara keçirilən baxışın nəticələri barədə məlumatların verilməsi, ADDY rəisiinin müəyyən etdiyi qaydada, natura vərəqələri və ya vaqon vərəqələrinin köməyi ilə, telefonla (və ya teleqrafla), elektron poçtla həyata keçirilir.

2.3.2. QU-38 a formalı vaqon vərəqəsi (box: 4 №-li əlavəyə) hər bir vaqon üçün aşağıda göstərilən qaydada tərtib edilir:

ikiqat əməliyyata göndərilən yüklü vaqonlar üçün vaqon vərəqəsinin ilkin formasında “İkiqat əməliyyata” qeydi edilir və baxışı keçirən qəbul-təhvilçinin və vaqon təsərrüfatı işçisinin soyadları, habelə baxışın başlanması və başa çatması vaxtı göstərilir. Məlumatlar stansiyanın ştampeli və qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir;

boş vaqonlar üçün yuxarı hissədə “Yüklənmə üçün, boşdur” qeydi edilir;

“Vaqonun №-si” sətrində vaqonun nömrəsi və onun mənsub olduğu dəmir yolu administrasiyanın ikirəqəmli kodu göstərilir;

“ADDY _____ stansiyası “_____” 20 il” sətrində yüklemə stansiyasının tam adı və vaqon vərəqəsinin tərtib edilmə tarixi göstərilir.

“Natura vərəqəsi üçün kodlar” bölməsi aşağıdakı qaydada doldurulur:

- a) “Yükün kütləsi, tonla” qrafası doldurulmur;
- b) “Vaqonun təyinat stansiyası” qrafasında təyinat stansiyasının besrəqəmli kodu yazılır;
- c) “Yükün kodu” qrafasında yükün besrəqəmli kodu yazılır;
- d) “Vaqonun tarası” qrafasında vaqonun tonla tara kütləsi tam üç rəqəmlə yazılır. Vaqonun tara kütləsi barədə məlumatlar vaqonun kuzovundakı, yaxud şvellər tirindəki yazıdan götürülür.

Vaqon vərəqəsinin arxa tərəfində: “Ük göndərən stansiya”, “Yükün təyinat stansiyası” qrafaları doldurulur, “Alicinin” qrafasında yüküalanın, yaxud stansiyanın adı göstərilir.

Baxışın keçirilməsi vaxtı barədə məlumat:

“Vaqon yüklənməyə verildi” və “Yükləndi” sətirlərində göstərilir, “Yüklənməyə” yaxud “Yükləndi” sözünün üstündən isə xətt çəkilir. Qəbul-təhvilçinin imzası stansiyanın ştempeli ilə təsdiqlənir.

Aşağı hissədə qəbul-təhvilçinin imzasından sonra qəbul – təhvilçinin və vaqona baxış keçirən vaqon təsərrüfatı işçisinin soyadları göstərilir.

2.3.3. QU-38b formalı vaqon vərəqəsi (bax: 5 №-li əlavəyə) vaqonlar qrupu üçün aşağıdakı qaydada tərtib edilir:

yuxarı hissədə “Yüklənmə üçün, boşdur” qeydi edilir; “Natura vərəqəsi üçün kodlar” bölməsinin “Təyinat stansiyası” qrafasında besrəqəmli kod yazılır, əgər vaqonlar qrupu bir yükalan üçün eyni növlü yüksək yüklənməyə seçilmişdirse,

onda “Yükün kodu” və “Alicinin kodu” qrafaları doldurulur, qalan qrafalar isə doldurulmur;

“Göndərmə stansiyası” sətrində vaqonlara baxış keçirilən stansiyanın adı yazılır;

“Təyinat stansiyası” sətrində vaqonu boşaldan stansiyasının adı yazılır;

vaqon vərəqəsinin orta hissəsində seçilmiş bütün vaqonların nömrələri göstərilir. Vaqonlar müxtəlif yükalanlar üçün seçilidikdə “Qeyd” qrafasında yükalanın adı göstərilir;

vaqon vərəqəsinin arxa tərəfində baxışın keçirilməsi vaxtı barədə məlumatlar “Vaqon yüklənməyə verildi”, yaxud “Yükləndi” sətirlərində göstərilir, “Yüklənməyə” və “Yükləndi” sözünün üstündən xətt çəkilir. Məlumatlar qəbul-təhvilçinin imzası və stansiyanın ştempeli ilə təsdiqlənir.

2.4. Vaqon təsərrüfatı işçiləri olmayan stansiyalarda yüklənməyə (və ya ikiqat əməliyyata) verilən vaqonlara baxış keçirildikdən sonra VU-14 formalı kitabda qeydiyyatın aparılması qaydası

2.4.1. Stansiya növbətçisindən vaqonlara baxış barədə bildiriş alan qəbul-təhvilçi (və ya stansiya rəisi tərəfindən təyin edilmiş səlahiyyətli şəxs) vaqonların kommersiya vəziyyətini yoxladıqdan sonra dayaq dəmir yolu stansiyasından (bundan sonra-dayaq stansiyası) alınmış məlumatları nəzərə almaqla VU-14 formalı kitabı (bax: 2 №-li əlavəyə) doldurur.

2.4.2. VU-14 formalı kitab aşağıdakı qaydada doldurulur:
növbənin başlanğıcında vaqonların ilk dəfə təqdim edilməsi zamanı birinci boş sətirdə stansiya növbətçisinin soyadı göstərilir;

1-ci qrafada: kommersiya baxışının keçirilmə tarixi göstərilir;

2-ci qrafada: baxışın keçirildiyi yolu nömrəsi göstərilir;

3-cü qrafada: vaqonun tərkibində göldiyi qatarın nömrəsi göstərilir;

4-cü qrafa: doldurulmur;

5-ci qrafada: vaqonun nömrəsi, eləcə də yükün adı və yükün təyinat stansiyası göstərilir. Məlumatlar qəbul-təhvilçinin bilavasitə dayaq stansiyasından, yaxud stansiya növbətçisi vasitəsilə alınmış bilgilər əsasında daxil edilir;

6-ci qrafada: baxış keçirilməsinin zəruriliyi barədə qəbul-təhvilçiye bildirişin edilmə vaxtı yazılır. Vaxt, eyni zamanda baxışa bir dəfəyə təqdim olunmuş vaqonlar qrupundakı birinci vaqonun nömrəsinin qarşısında göstərilir;

7-ci qrafada: vaqonları baxışa təqdim edən stansiya növbətçisinin imzası qoyulur;

8-ci qrafada: yükgöndərənin adı (qisaldılmış yerli nişanı) göstərilir. Məlumat qəbul-təhvilçinin bilavasitə dayaq stansiyasından, yaxud stansiya növbətçisi vasitəsilə alınmış bilgilər əsasında daxil edilir;

9-cu qrafada: kommersiya baxışının başa çatdığı vaxt yazılır;

10-cu qrafada: "Yararlıdır" və ya "Yararsızdır" qeydi edilir və dəmir yolu administrasiyasının rəqəmli kodu göstərilir. Vaqonun kommersiya cəhətdən vəziyyəti qəbul-təhvilçi tərəfindən yüklənmə üçün yararlı hesab edildikdə, "Yararlıdır" qeydi edilir. Vaqonun yüklənməyə (və ya ikiqat əməliyyata) verilməsi üçün texniki vəziyyəti bu Təlimatın tələblərinə uyğun gəlmədikdə "Yararsızdır" qeydi edilir;

11-ci qrafa: doldurulmur;

12-ci qrafada: vaqona baxış keçirən qəbul-təhvilçinin imzası qoyulur.

Bir vaqona (və ya vaqonlar qrupuna) baxış keçirildikdən sonra boş sətirdə "Dayaq stansiyasında vaqona (və ya vaqonlara) baxışı keçirmişlər _____" (dayaq stansiyasının vaqon təsərrüfatı işçisinin və qəbul-təhvilçisinin soyadları və vəzifələri göstərilir) qeydi edilir.

2.4.3. Baxışın nəticələri barədə stansiya növbətçisinə bildiriş edilməsi qaydası stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilir, VU-14 formalı kitab qəbul-təhvilçi tərəfindən imzalandıqdan sonra imzalanmaq üçün stansiya növbətçisinə verilir.

2.4.4. Təhlükəli yüklerin daşınması üçün texniki baxışa təqdim edilmiş şəxsi (fərdi mülkiyyətdə olan), vaqonlara keçirilən baxışın nəticələrinin VU-14 formalı kitabda rəsmiləşdirilməsinin aparılması qaydası ADDY rəisi tərəfindən müəyyən edilir. Vaqonun texniki sazlıq şəhadətnaməsinin nömrəsi barədə məlumatlar 10-cu qrafada göstərilir.

III. Vaqon və konteynerlərin verilməsi və götürülməsi zamanı qəbul-təhvilçi tərəfindən yerinə yetirilən əməliyyatlar

3.1. Qəbul-təhvilçinin QU-45 formalı yaddaş vərəqəsinin doldurulma qaydası

3.1.1. Vaqon və konteynerlərin təhvil verilməsinin (və ya qaytarılmasının) qeydə alınması ilə əlaqədar qeyri-ümumi istifadə yerlərinə verilməsi (və ya götürülməsi) zamanı qəbul-təhvilçinin işinə manevr dispetçeri (stansiya növbətçisi) rəhbərlik edir. Vaqonların ümumi istifadə yerlərinə verilməsi zamanı yüksək həyətinin müdürü, o olmadıqda isə manevr dispetçeri (və ya stansiya növbətçisi) rəhbərlik edir.

3.1.2. Vaqon və konteynerlərin qeyri-ümumi istifadə yerlərinə (və ya yerlərindən) verilməsinin (və ya götürülməsinin) qeydiyyatı qəbul-təhvilçinin vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair QU-45 formalı (bax: 6 №-li əlavəyə) yaddaş vərəqəsi (bundan sonra – Yaddaş vərəqəsi) üzrə aparılır.

3.1.3. Konteynerlərin ümumi istifadə yerlərinə (və ya yerlərindən) qaytarılmasının (və ya təhvil verilməsinin) qeydə alınması KEU-16 formalı (bax: 7 №-li əlavəyə) qəbul-təhvil aktına əsasən aparılır.

3.1.4. Yaddaş vərəqəsi vaqonlar dəniz və çay limanlarına, yeni tikilən xətlərə, vaqonların hazırlanma məntəqələrinə, təmir üçün texniki xidmət məntəqəsinin (TXM-nin), vaqon depolarının yollarına və dəmir yolunun digər struktur bölmələrinə verilib-götürülərkən tərtib olunur.

3.1.5. Yaddaş vərəqəsi vaqonların və ya vaqonlar qrupunun hər verilmə (və ya qoyulma yoluna verildikdə) və ya hər götürülmə üçün (və ya qoyulma yoluna qaytarıldıqda) ayrıca tərtib olunur.

3.1.6. Müqavilədə refrijerator seksiyalarının, qoşquların, eləcə də vaqonlar qrupunun eyni vaxtda verilməsi və ya götürülməsi nəzərdə tutulmuşdursa, Yaddaş vərəqəsi verilmə zamanı (və ya qoyulma yoluna təhvil verildikdə) tərtib edilir. Vaqonların boşaldılması və ya yüklənməsi az həcmində olduqda yükləmə (və ya boşaltma) yerlərinə və ya qoyulma yoluna təhvil verilən tək vaqonlar (kiçik qruplar) üçün də Yaddaş vərəqəsinin tərtib edilməsinə icazə verilir.

3.1.7. Yaddaş vərəqəsi ilin əvvəlindən nömrələnir. Vaqonlar qeyri-ümumi istifadə yerlərinə təhvil verilərkən Yaddaş vərəqəsinin nömrələnməsi aşağıda göstərilən qaydada yerinə yetirilə bilər:

- a) bir qəbul-təhvilçi tərəfindən tərtib olunduqda, bütün stansiya üzrə;
- b) hər qəbul-təhvilçi üçün ayrılmış diapazon üzrə;
- c) ayrıca hər bir qeyri-ümumi istifadəli yol üzrə.

Ümumi istifadəli yollarda Yaddaş vərəqəsinin nömrələnməsi qəbul-təhvilçinin ayrıca xidmət göstərdiyi hər bir boşaltma-yükləmə yerinə görə aparılır.

3.1.8. Yaddaş vərəqəsinin doldurulma qaydasi:

3.1.8.1. Yaddaş vərəqəsinin başlığında göstərilir:

- a) stansianın adını bildirən ştampel qoyulur;
- b) bu Təlimatın 3.7-ci bəndinə müvafiq olaraq Yaddaş vərəqəsinin nömrəsi;
- c) "Dalan dəmir yolu sahibinin (istifadəçinin, müştərinin) adı" sətrində aşağıdakılardan göstərilə bilər:

qeyri-ümumi istifadəli yolu sahibinin (istifadəçisinin) adı ADDY-na aid olan ümumi istifadəli dəmir yolu nəqliyyatının infrastruktur sahibləri ilə müqaviləsi olmadıqda onun və ya onun kontragentlərinin ünvanına vaqonlar verildikdə;

kontragentin adı-infrastrukturun sahibi ilə müqaviləsi olmadıqda;;

yüklənanın (yükgöndərənin) adı-onun vasitəsi ilə yük əməliyyatları aparılmaqla vaqonlar ümumi istifadə yerlərinə verildikdə;

öz vasitəsi ilə ümumi istifadə yerlərində vaqonların yükləmə və boşaldılmasını, eləcə də öz dəmir yollarında yük və texniki əməliyyatların yerinə yetirilməsi üçün vaqonların verilməsini (götürülməsini) həyata keçirən dəmir yolu bölməsi strukturunun adı;

c) "Verilmə yeri" sətrində:

müqavilədə vaqonların verilməsi və götürülməsi üçün nəzərdə tutulan verilmə yerinin (yolun nömrəsi) adı;

stansianın texnoloji iş prosesinə müvafiq olaraq ümumi istifadə yerlərində verilmə yerinin (yolun nömrəsi) adı.

Kontragentin ADDY-na məxsus ümumi istifadəli dəmir yolu nəqliyyatının infrastruktur sahibləri ilə müqaviləsi olmadıqda, vaqonlar onun ünvanına qeyri-ümumi istifadəli dəmir yolu sahibinin (istifadəçinin) yoluna verildikdə "Verilmə yeri" sətrində əlavə olaraq kontragentin adı göstərilir. ADDY-na məxsus ümumi istifadədə olan dəmir yolu nəqliyyatının infrastrukturunun sahibi ilə müqaviləsi olmayan bir neçə kontragentin ünvanına bir Yaddaş vərəqəsi ilə qeydə alınmış vaqonların verilməsi və götürülməsi zamanı kontragentin adı barədə məlumatlar Yaddaş vərəqəsinin 9 və 10-cu qrafalarının ikinci sətrində hər vaqon üçün göstərilir;

d) "Lokomotivlə verilmişdir" sətrində vaqonları verən (ADDY-na və ya qeyri-ümumi istifadəli dalan dəmir yolu sahibinə (istifadəçisinə)) lokomotivlərin, məxsus olduğu təşkilatın adı göstərilir.

e) "Qatarın indeksi" sətrində, stansiyada vaqonlar işlənmədən verildikdə (təhvil verildikdə), qatarın indeksi natura və rəqəsində göstərilən məlumatlar əsasında göstərilir.

3.1.8.2. "Vaqonun nömrəsi/yükün adı" qrafasında aşağıdakılardır:

a) surətdə-eyni vaxtda verilən və ya götürülən bütün vaqonların nömrələri;

b) məxrəcdə-yükün adı:

yüklü vaqonların Yaddaş vərəqələrində-vaqon vərəqəsinin məlumatı əsasında boşalmaya verildikdə;

yüklü vaqonların Yaddaş vərəqələrində-dəmir yolu nəqliyyat qaiməsindəki məlumatə əsasən yükləmədən sonra.

İkiqat əməliyyatlar yerinə yetirərkən yükün adı yükləmədən sonra "Qeyd" qrafasında dəmir yolu nəqliyyat qaiməsindəki məlumatə əsasən göstərilir.

Vaqonların (və ya konteynerlərin) qeyri-ümumi istifadə yerlərinə yük əməliyyatlarının aparılması üçün Yaddaş vərəqəsi tərtib edilməklə təhvil verilən zaman "Vaqonların nömrəsi" qrafasında konteyner yüklənən vaqonun nömrəsindən sonra həmin vaqonda yerləşən konteynerlərin nömrələri göstərilir.

Qeyri-ümumi istifadə yerlərinə konteynerlərlə yüklənmiş vaqonların təhvil verilməsi zamanı QU-45 formalı Yaddaş vərəqəsinin rəsmiləşdirilməsinə, konteynerlər haqqında məlumatları özündə eks etdirən vaqon vərəqələrinin surəti (kseroks) və ya konteynerlərin nömrəsi və onların tipli ölçülərini göstərən vaqon vərəqəsindən çıxarış əlavə olunur.

3.1.8.3. "Dəmir yolu administrasiyasının kodu" qrafasında vaqonun bortunda göstərilən dəmir yolu administrasiyasının kodu göstərilir.

On iki rəqəmli vaqon nömrəsinə malik olan ölkələrin vaqonları verilərkən (və ya götürülərkən) "Dəmir yolu administrasiyasının kodu" qrafası doldurulmaya bilər.

3.1.8.4. "Vaqonun məxsusluğu" qrafasında vaqonun və ya konteynerin sahibinin adı (dəmir yolu administrasiyası, şəxsi, xarici icarə, daxili icarə, qeyri-işlək park) göstərilir.

3.1.8.5. "Yük əməliyyatı" qrafasında yerinə yetirilən əməliyyatın adı (yüklənməyə, boşalmaya, ikiqat əməliyyata, texniki əməliyyata, əməliyyatsız və ya vaqonun nasazlığının aradan qaldırılmasına (düzəldilməsinə) verilmişdir, çeşidlənməyə, digər vaqondan yüklənməyə, digər vaqona yüklənməyə, digər vaqondan yüklənmədən) göstərilir.

Yaddaş vərəqəsində qeydə alınmaqla qeyri-ümumi istifadə yerlərində yük əməliyyatlarının aparılması üçün konteynerlərlə yüklü vaqonların verilməsi (və ya götürülməsi) zamanı "Vaqonların nömrəsi" qrafasında konteynerlərin nömrəsinin qarşısında onların tipli ölçüləri göstərilir: ortatonnajlılar üçün - 3, 5-dir ki, bu da konteynerin tonla brutto kütləsini bildirir; iriton-najlı - 10/10, 20/20, 20/24, 20/30, 30/25, 30/30, 40/30, surətdə-konteynerin futla uzunluğu, məxrəcdə isə-tonla brutto kütləsi bildirilir.

3.1.8.6. "Əməliyyatın yerinə yetirilmə vaxtı" bölməsində – "Verilmə/Qoyulma yoluna təhvil verilmə" göstərilir:

vaqonlar dəmir yoluna məxsus lokomotivlə verildikdə-yük əməliyyatları aparılan yerə verilmə vaxtı;

yük əməliyyatları dəmir yoluna məxsus olmayan lokomotivlə yerinə verildikdə-qoyulma yolunda qəbul-təhvil əməliyyatlarının başa çatma vaxtı aşağıdakı kimi müəyyənləşdirilir: qəbul-təhvil əməliyyatları üçün vaqonların sayından asılı olaraq 30 dəqiqədən çox olmayıraq, hər vaqon üçün isə 1 dəqiqə hesabı ilə vaxt ayrılır.

Vaqonlar eyni vaxtda daşıyıcıya məxsus olan lokomotivlə vaqonların verilmə və götürülməsinə görə müqavilədə nəzərdə tutulduğu sayda, boşaltma və yükləmə yerinin tutumunu keçməklə verildikdə isə Yaddaş vərəqəsində yalnız bilavasitə boşaltma və yükləmə yerlərinə yerləşən vaqonların verilmə vaxtı qeydə alınır. Boşaltma və yükləmə yerlərinin tutumu, yerdəyişmənin vaxtı, eləcə də verilmənin maksimum miqdarı vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilə ilə müəyyən olunur.

İkinci və sonrakı qrup vaqonların yük əməliyyatına verilmə vaxtı, birinci qrupun sonuncu vaqonunun yük əməliyyatının başa çatması barədə bildiriş vaxtının və Tarif Preyskurantına müvafiq olaraq bir yoldan başqa yola qoyulmaya sərf olunan vaxtin cəmi ilə müəyyən olunur.

Yükgöndərənin (və ya yükalanın) bildirişindən sonra vaqonların verilmə imkanının olduğu halda, yük əməliyyatının aparılması və ya qoyulma yolunun tutulu olması ilə əlaqədar, vaqonların stansiyada boşdayanması və yük əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi üçün verilmənin ləngidilməsinə görə QU-23 ümumi formalı aktın tərtib olunması zamanı, vaqonların verilmə (qoyulma yoluna təhvil verilmə) vaxtı QU-23 ümumi formalı aktda göstərilən boşdayanmanın bitməsinə bərabər vaxtla qəbul olunur. Yükgöndərənin (yükalanın) bildirişindən sonra vaqonları vermək mümkün olmadıqda, QU-23 ümumi formalı akt üzrə vaqonların boşdayanma vaxtının bitməsi Yaddaş vərəqəsində göstərilən verilmə vaxtı ilə uyğun gəlməyə bilər.

ADDY yükgöndərənin razılığı ilə yükün yüklənməsi üçün təmizlənməyən, bərkitmə qurğuları çıxarılmayan boş vaqonlar verildiyi halda QU-23 ümumi formalı akt tərtib olunur. QU-23 ümumi formalı akta görə vaqonun təmizlənmə vaxtının başlanğıçı Yaddaş vərəqəsi üzrə vaqonların verilmə vaxtı ilə eyni olmalıdır.

3.1.8.7. “Əməliyyatın yerinə yetirilmə vaxtı” bölməsində – Yük əməliyyatının başa çatması/Qoyulma yoluna qaytarılma barədə bildiriş qrafasında aşağıdakılardır:

a) Vaqonlar yükləmə (və ya boşaltma) yerlərindən Dəmir yoluna məxsus lokomotivlə götürüldükdə-yükgöndərənin (və ya yükalanın) bildirişində göstərilən vaxt;

b) Vaqonlar qoyulma yoluna Dəmir yoluna məxsus olmayan lokomotivlə təhvil verildikdə-qəbul-təhvil əməliyyatlarının bitmə vaxtı (vaqonlar təhvil verilməyə təqdim olunan andan 30 dəqiqədən gec olmayaraq).

3.1.8.8. “Əməliyyatın yerinə yetirilmə vaxtı” bölməsində – “götürülmə” qrafasında aşağıdakılardır:

a) Vaqonlar yükləmə və ya boşaltma yerlərindən Dəmir yoluna məxsus olan lokomotivlə götürüldükdə – vaqonların götürülməsi vaxtı;

b) Vaqonlar qoyulma yoluna Dəmir yoluna məxsus olmayan lokomotivlə təhvil verildikdə-dəmir yoluna məxsus olan lokomotivlə vaqonların qoyulma yolundan götürülmə vaxtı.

“Götürülmə” qrafasında vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilədə göstərilən bildirişlərin verilmə qaydasından asılı olaraq verilən telefon, yazılı və elektron bildirişlər əsasında doldurulur.

3.1.8.9. “Yük əməliyyatının başa çatmasının ləngiməsi” “bölməsinin vaxt, saat dəq.” qrafasında aşağıdakılardır:

vaqonlar yüklənmə (və ya boşaltma) yerlərindən, qoyulma yolundan və ya dalan yolunun sərhədində yerləşən yükləmə (və ya boşaltma) yerlərindən, eləcə də qoyulma yolundan dəmir yoluna məxsus lokomotivlə götürülərkən, vaqonu zədələyən yükgöndərənin (və ya yükalanın) nümayəndəsi tərəfindən VU-25 formalı akt imzalandıqdan sonra qəbul-təhvilçi tərəfindən aşkar edilən nöqsanların (BPQ olmadıqda və ya dəyişdirildikdə, yükləmə düzgün aparılmadıqda, vaqon təmizlənmədikdə və ya digər kommersiya nasazlıqları, eləcə də BPQ-nin qoyulması üçün qulaqcıqlar olmadıqda və ya onlar zədələndikdə, kapılar, lüklər, bortlar bağlanmadıqda) aradan qaldırılması üçün tərtib edilmiş QU-23 ümumi formalı aktda müəyyən edilmiş vaxt göstərilir.

VU-25 formalı aktın tərtib edilmə vaxtı bu Təlimatın 3.8.7-ci bəndində göstərilən andan hesablanır. VU-25 formalı akt tərtib edilərkən qəbul-təhvilçi tərəfindən yük əməliyyatının sona çatmasını ləngidən səbəblər, onun iştirakı ilə və ya nasazlıqlar aradan qaldırıldandan və qəbul-təhvilçinin apardığı yoxlamadan sonra, ləngimənin səbəblərinin aradan qaldırılması barədə bildirişdə göstərilən vaxt əsasında müəyyən edilir.

VU-25 formalı vaqonların zədələnmələri barədə akt (bax: 8 №-li əlavəyə) tərtib olunarkən vaqonu zədələyən yükgöndərənin (və ya yükalanın) nümayəndəsi tərəfindən QU-23 ümumi

3.1.11. Vagonlar verilərkən Yaddaş vərəqəsi qəbul-təhvilçi qəbul edən (yük göndərən, yükləmə, vagon deposu, vagonların hazırlanması məntəqəsi, mexanikləşdirilmiş yükləmə-boşaltma işləri distansiyasının ustası, dalan yolu sahibinin (və ya istifadəçinin) nümayəndəsi, verilmə və götürülmə üzrə müqaviləsi olan kontragent) tərəfindən bir dəfə imzalanır:

a) dəmir yoluna məxsus lokomotivlə verilən zaman-yükləmə, boşaltma, texniki və digər əməliyyatların aparılma yerlərində verilmə işləri başa çatan anda;

b) ADDY-na məxsus olmayan lokomotivlə yükləmə, boşaltma yerlərinə verildiyi halda-qoyulma yolunda qəbul-təhvil əməliyyatları başa çatan anda.

QU-45 formalı Yaddaş vərəqəsi əməliyyatlar başa çatdıqdan sonra imzalanır.

Vagonların verilməsinə görə stansianın texnoloji iş prosesinə uyğun olaraq Yaddaş vərəqələri imzalandıqdan sonra, U-46 formalı vagonların verilməsi və götürülməsi cədvəllənə (bax: 9 №-li əlavəyə) əsasən istifadəyə görə rüsumların və dənişin hesablanması və müvafiq formalar (DU-4, DO-2) üzrə ansiyada vagonların dayanmasının hesabatının aparılması üçün yük kontoruna verilir.

3.1.12. Vagonlar götürülərkən “Qeyri-ümumi istifadəli dəmir yollarının istismarı və xidməti Qaydaları”na uyğun olaraq, addaş vərəqəsi qəbul-təhvilçi və təhvil verən (yük göndərən, yükləmə, vagon deposu, vagonları hazırlama məntəqəsi, mexanikləşdirilmiş yükləmə-boşaltma işləri distansiyasının ustası, alan dəmir yolu sahibinin (və ya istifadəçisinin) nümayəndəsi, vagonların verilməsinə və götürülməsinə dair müqaviləsi olan ontragent) tərəfindən bir dəfə imzalanır:

a) ADDY-na məxsus lokomotivlə götürülən zaman-yükləmə, boşaltma, texniki və digər əməliyyatların aparılma yerlərindən götürülməsi başa çatan anda;

b) ADDY-na məxsus olmayan lokomotivlə yükləmə, boşaltma yerlərindən götürüldüyü halda-qoyulma yolunda qəbul-təhvil əməliyyatı başa çatan anda.

Vagonların götürülməsinə görə stansianın texnoloji iş prosesinə uyğun olaraq Yaddaş vərəqələri imzalandıqdan sonra QU-46 formalı vagonların verilməsi və götürülməsi cədvəllərinə əsasən istifadəyə görə rüsumların və ödənişlərin hesablanması və müvafiq formalar (DU-4, DO-2) üzrə stansiyada vagonların dayanma vaxtının hesabatının aparılması üçün yük kontoruna verilir.

3.1.13. Yaddaş vərəqəsi qəbul-təhvilçi və qəbul edən (və ya təhvil verən) tərəfindən (yük göndərən, yükləmə, vagon deposu, vagonları hazırlama məntəqəsi, mexanikləşdirilmiş yükləmə-boşaltma işləri distansiyasının ustası, alan dəmir yolu sahibinin (və ya istifadəçinin) nümayəndəsi, verilmə və götürülmə üzrə müqaviləsi olan kontragent) tərəfindən iki dəfə imzalanır.

Birinci dəfə:

a) ADDY-na məxsus lokomotivlə verildiyi halda-yükləmə, boşaltma, texniki və digər əməliyyatlar aparılma yerlərinə verilmə başa çatan anda;

b) ADDY-na məxsus olmayan lokomotivlə yükləmə, boşaltma yerlərinə verildiyi halda-qoyulma yolunda qəbul-təhvil əməliyyatları başa çatan anda.

İkinci dəfə:

a) ADDY-na məxsus lokomotivlə götürüldüyü halda-yükləmə, boşaltma, texniki və digər əməliyyatların aparılma yerlərindən götürülməsi başa çatan anda;

b) ADDY-na məxsus olmayan lokomotivlə yükləmə, boşaltma yerlərindən götürüldüyü halda-qoyulma yolunda qəbul-təhvil əməliyyatı başa çatan anda.

3.1.14. QU-45 formalı Yaddaş vərəqəsinə əlavə olaraq qəbul-təhvilçi tərəfindən QU-23 ümumi formalı aktlar tərtib edilə bilər.

3.1.14.1. Nizamnaməyə uyğun olaraq, təmizlənməyən boş vagonların (və ya konteynerlərin), açıq lüklü və qapılı, yüklərin bərkidilməsi üçün çıxarılmayan qurğuları olan vagonların yük göndərənin razılığı ilə yüklənməyə verilməsi zamanı QU-23 ümumi formalı akt tərtib edilir, orada Yaddaş vərəqəsinin

nömrəsi, təmizlənməsi tələb olunan vaqonların nömrələri, verilmə və götürülmə müqaviləsi ilə göstərilən səbəblərin müəyyən edilməsi üçün qəbul olunmuş vaxt göstərilir. QU-23 ümumi formalı akt qəbul-təhvilçi və yükgöndərənin nümayəndəsi tərəfindən imzalanır və Yaddaş vərəqəsinə əlavə edilir.

3.1.14.2. Nizamnamənin müvafiq maddəsinə uyğun olaraq yolda hərəkət zamanı (yol boyu) vaqonların və konteynerlərin yükgöndərənlərə, yükalanlara öz lokomotivləri ilə xidmət edilən qeyri-ümumi istifadəli dalañ dəmir yolu sahiblərindən asılı olan səbəblərdən təyinat stansiyaları tərəfindən qəbul edilməməsi nəticəsində ləngimə vaxtına görə göstərilən şəxslər vaqonlardan və ya konteynerlərdən o zaman istifadəyə görə haqq ödəyirlər ki, göstərilən səbəblər üzrə ləngimə yükün çatdırılma müddətlərinin pozulmasına gətirib çıxarmışdır.

Vaqonların və konteynerlərin yuxarıda göstərilən ləngimə halları manevr dispetçerinin (və ya stansiya növbətçisinin) göstərişi ilə qəbul-təhvilçi tərəfindən vaqonların nömrələri, boşdayanmanın başlanması və başa çatması vaxtı, habelə ləngimənin səbəbləri QU-23 ümumi formalı aktlarla göstərilməklə rəsmiləşdirilir. QU-23 ümumi formalı aktı hər bir yükgöndərənə, yüksəkənən verilməni gözləməklə boşdayanmanın başlanması ilə eyni vaxtda hər vaqona və konteynerə (və ya vaqonlar və konteynerlər qrupuna) tərtib edilir.

Ümumi istifadəli dəmir yollarında dalañ dəmir yolunun istismarı və ya ona vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilədə nəzərdə tutulan, eyni vaxtda verilməli olduğundan çox vaqonların (və ya konteynerlərin) verilməni gözləməsi zamanı, QU-23 ümumi formalı aktı yalnız vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilələrdə nəzərdə tutulmuş sayda vaqonlar (və ya konteynerlər) üçün tərtib edilir. Vaqonlar (və ya konteynerlər) qrupu üçün növbəti QU-23 ümumi formalı aktı vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilədə nəzərdə tutulmuş yük əməliyyatının yerinə yetirilməsi vaxtı əvvəlki QU-23 ümumi formalı akt üzrə boşdayanma vaxtının başlanmasına nisbətən çox vaxt keçdiķdən sonra tərtib edilir.

Yükgöndərən marşrut göndərməsini stansiyanın dəmir yollarda tərtib etdiķdə vaqonların boşdayanmasına görə yükgöndərənin ödəyəcəyi rüsum aşağıdakı sənədlərə əsasən hesablanır:

yükgöndərənin dalañ dəmir yolu-Yaddaş vərəqəsinə; stansiyada marşrut göndərməsinin tərtibati ilə əlaqədar yüksələsi gözləndikdə QU-23 ümumi formalı aktlara.

QU-23 ümumi formalı aktlar Yaddaş vərəqəsi ilə hər götürülmədə (marşrut göndərməsinin tərtib edilməsini tamamlayan sonuncu Yaddaş vərəqəsindən başqa)

Yaddaş vərəqəsində göstərilən yük əməliyyatının başa çatması anından başlayaraq, Yaddaş vərəqəsi ilə marşrut göndərməsinin tərtib edilməsini tamamlayan (başa çatdırılan) sonuncu qrupunun qəbulu anına qədər tərtib edilir.

3.1.14.3. Qəbul-təhvilçi yükgöndərəndən, yüksəkənən vaqonların götürülməyə hazırlığı barədə məlumat aldığı zaman Nizamnamənin müvafiq maddəsinin, eləcə də vaqonların və konteynerlərin yükler boşaldıqdan sonra təmizlənməsi və yuyulması Qaydalarının tələblərinə uyğun olaraq, boş və yüklü vaqonların (və ya konteynerlərin) götürülməyə hazırlığını yoxlayır.

Nizamnamənin müvafiq maddəsinin və Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq yükler boşaldıqdan sonra vaqonlar və konteynerlər daxildən və xaricdən təmizlənməli, bərkidilmə üçün çıxardılmayan qurğular istisna olunmaqla, onlardan bərkidilmə qurğuları çıxardılmalı, eləcə də yüklerin boşaldılması kimin tərəfindən yerinə yetirilməsindən asılı olaraq, yüksəkən və ya yükgöndərən tərəfindən bərkidilmə üçün çıxarılmayan inventar qurğuları (o cümlədən, turniketlər) saz texniki vəziyyətə gətirilməlidir.

Yükgöndərən Nizamnamənin müvafiq maddələrinə uyğun olaraq, yüklənmiş vaqonlar (və ya konteynerlər) üçün vaqonla (və ya konteynerlə) birlikdə Qaydalara uyğun tərtib edilmiş dəmir yolu nəqliyyat qaiməsini və müvafiq normativ hüquqi aktlarla nəzərdə tutulmuş digər sənədləri təqdim edir.

Qəbul-təhvilçi təmizlənməyən vaqonlar (və ya konteynerlər), bərkidilmə üçün çıxarılmayan qurğular istisna olunmaqla, bərkidilmə qurğuları çıxarılmayan, eləcə də bərkidilmə üçün çıxarılmayan inventar qurğuları (o cümlədən turniketləri) saz texniki vəziyyətə gətirilməyən vaqonlar (və ya konteynerlər) aşkar etdikdə, yük əməliyyatlarının yerinə yetirilməsinin başa çatmasının ləngidilməsi barədə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edilir. QU-23 ümumi formalı aktda vaqonların nömrələri, pozuntuların aradan qaldırılmasının başlanma və başa çatma vaxtı, aktın tərtib edilməsinin səbəbi göstərilir. Bu zaman pozuntuların aşkar edilmə vaxtı yüksəldərənin və ya yükalanın xəbərdarlıq etməsindən 14 dəqiqədən çox vaxt keçmədikdə, QU-23 ümumi formalı aktda pozuntuların düzəldilməsinin başlanma vaxtı yüksəldərənlə və ya yükalanla yük əməliyyatının sona çatması barədə xəbərdarlıq edilmə vaxtı ilə eyni göstərilir. Qalan hallarda pozuntuların aradan qaldırılmasının faktiki başlanma vaxtı göstərilir. QU-23 ümumi formalı akt qəbul-təhvilçi və yüksəldərənin (və ya yükalanın) nümayəndəsi tərəfindən imzalanır və Yaddaş vərəqəsinə əlavə edilir.

3.1.15. ADDY rəisinin əmri əsasında qəbul-təhvilçi yük əməliyyatları başa çatdıqdan sonra vaqonları qeyri-ümumi istifadə yerlərindən götürərkən onların texniki vəziyyətinə baxış keçirir. Vagonun texniki nasazlıqlarını aşkar edən qəbul-təhvilçi stansiyaya xidmət edən texniki xidmət məntəqəsinin yerləşdiyi ərazinin vaqon deposundan zədələnmiş vaqon barədə VU-25 formalı akt tərtib edilməsi üçün məlumat verir.

3.2. Vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair QU-46 formalı cədvəlin doldurulması qaydası

3.2.1. Orta sutkaliq vaqon dövriyyəsi 50 vaqondan az olan dalan dəmir yollarında vaqonların dayanma vaxtı, bir qayda olaraq, nömrəli üsulla QU-46 formalı vaqonların verilməsi və

götürülməsinə dair cədvəllərinin (bax: 9 №-li əlavəyə) tərtib edilməsi ilə hesablanır.

Belə cədvəller qeyri-ümumi istifadə yerlərinə yüklənmə və boşaltma altına verilən vaqonlar üçün tərtib edilir və yükləmə-boşaltma məntəqələrində vaqonların dayanma vaxtının qeydiyyatı və vaqonların yük əməliyyatı altında müəyyən edilən müddədən artıq ləngidilməsinə görə müəssisələrin, təşkilatların, idarələrin, şirkətlərin, nazirliklərin məsuliyyətinin müəyyən edilmə sənədidir. QU-46 formalı cədvəl əsasında vaqonların verilib-götürülməsinə və ADDY-nun lokomotivi ilə yerinə yenilən manevr işlərinə görə hesablama aparılır, eləcə də vaqonların müəyyən edilən müddət normasından artıq ləngidilməsinə görə cərimə hesablanır.

3.2.2. Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli üç nüsxə tərtib edilir və hesablama yük kontoruna (bundan sonra HYK) göndərilir. HYK cədvəlin iki nüsxəsini (ikinci və üçüncü) hesablaşma və ödənişlərin alınması barədə qeydiyyatla stansiyaya qaytarır. İkinci nüsxə müəssisəyə (təşkilata, idarəyə və s.) təqdim edilir, üçüncüsü isə stansiyanın işində saxlanılır.

3.3. Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli altı rəqəmələ nömrələnir. Birinci iki rəqəm ilin ayını, üçüncü rəqəm vaqonların verilib və götürülmə cədvəlinin təqdim olunduğu beş günlüyü və sonuncu üç rəqəm isə hər bir yüksəldərənin və yükalanın cədvəlinin ilin əvvəlindən sıra nömrəsini bildirir. Cədvəlin hər nüsxəsinin yuxarı sol küçündə stansiyanın şəmpeli qoyulur. Cədvəlin bütün nüsxələrində ödəyiciyə müvafiq bank tərəfindən verilmiş arayışın nömrəsi, hesab nömrəsi və onun hansı bankın hansı filialının xidmətindən istifadə etməsi göstərilir.

Dalan dəmir yoluna ADDY-nun lokomotivi ilə xidmət edilən zaman, dalan dəmir yolunda xüsusi anbarları olan kontragentlərin vaqonlarının verilməsi və götürülməsi üçün stansiya ilə müqaviləsi olduqda, vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli hər bir kontragent üçün ayrılıqda tərtib olunur.

3.4. Həmin dalan dəmir yolunda vaqonların verilməsinə Yaddaş vərəqəsi tərtib edilmədikdə stansiyanın qəbul-təhvılçisi tərəfindən vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli aşağıda göstərilən qaydada doldurulur. Cədvəlin başlığında vaqonların hara və kimin lokomotivi ilə verilməsi göstərilir. Lokomotiv qonşu stansiyadan tələb olunduqda stansiyanın adı göstərilir.

"Kilometr" sətri yalnız mənzilə verilmə (götürülmə) zamanı doldurulur. "Dalan dəmir yolu" sətrində dalan dəmir yolunun istismarı və ya vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqaviləyə uyğun olaraq müəssisənin adı yazılmalıdır. Yukün adı vaqon vərəqəsindən yazılmalı, eyni zamanda onun daşıma üsulu (taralı, ədədi, qalaqla) göstərilməlidir.

4-cü qrafada müəssisənin (təşkilatın, idarənin və s.) bildirişi əsasında yük əməliyyatının başa çatma vaxtı, 5-ci qrafada isə vaqonların faktiki götürülmə vaxtı göstərilir. Müəssisələrin (təşkilatların, idarələrin) vasitələri ilə vaqonların götürülməsi zamanı 5-ci qrafada vaqonların qəbul-təhvıl yoluna qoyulma vaxtı göstərilir. Yükləmə və boşaltma vaxtını düzgün təyin etmək üçün "Qeyd" qrafasında yük əməliyyatının növü və lazımi məlumatlar göstərilir.

Vaqonlar müqavilə ilə müəyyən edilmiş ayrı-ayrı müddətlə və ya şərtləşdirilmiş vaxtla ikiqat əməliyyat altına verildikdə həmin vaxt bitən zaman vaqonlar boşaldılmada yox, yükləmədə sayılır. Bu halda məlumatlar cədvələ bir sətirlə yazılırlar: 4-cü qrafada yükləmənin başa çatma vaxtı göstərilir. "Qeyd" qrafasında isə "İkiqat əməliyyat" qeydi edilir. İkiqat əməliyyata müddət müəyyən olunmadıqda, qeydiyyat iki ayrıca əməliyyat kimi edilir. Bu zaman "Qeyd" qrafasında müvafiq "Yükləməyə saxlanılıb" və ya "Boşaldımdan" qeydiyyatı aparılır.

Cədvəlin qalan qrafaları yük kontorunda doldurulur.

Vaqonların hər bir ayrılıqda verilməsi stansiyanın qəbul-təhvılçisi və müəssisələrin (təşkilatların, idarələrin və s.) nümayəndəsinin imzası ilə iki dəfə təsdiqlənir: vaqonlar verildikdə və yük əməliyyatı başa çatdıqdan sonra.

3.5. Müəssisələr (təşkilatlar, idarələr və s.) tərəfindən vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəlini müəssisənin rəhbəri və baş (böyük) mühasibinin imzası və möhürlə təsdiqlənmiş etibarnaməyə əsasən bu iş üçün səlahiyyətli işçisi imzalayır. Müəssisənin (təşkilatın, idarənin və s.) nümayəndəsi qəbul-təhvılçinin yaddaş vərəqəsini və ya vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəlini imzalamaqdan imtina etdikdə bu hal əməkdaşlıq formalı aktla rəsmiləşdirilir, bu barədə Yaddaş vərəqəsində və cədvəldə müvafiq qeydiyyat aparılır.

3.6. Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəlləri yük kontorunda doldurulduğu zaman cədvəlin üçüncü nüsxəsinə yapışdırılan bütün lazımi məlumatlar qəbul-təhvılçinin Yaddaş vərəqəsindən və yük əməliyyatlarının başa çatması barədə müəssisələrin (təşkilatların, idarələrin) bildirişindən götürülür.

3.7. Vaqonların hərbi təşkilatlara verilməsi (və ya götürülməsi) ayrıca nömrələnmiş cədvəllərlə aparılır. Onlar hərbi təşkilatın nümayəndəsi tərəfindən imzalanır və möhürlə təsdiq edilir. Həmin cədvəllər ADDY tərəfindən müəyyən olunmuş qaydalara müvafiq olaraq digər qeydiyyat və hesabat sənədlərindən ayrıca yolu maliyyə xidmətinə göndərilir.

3.8. Yük vaqonlarının sərhəd stansiyalarında gömrük yoxlaması üçün anbarlara və poçt vaqonlarının stansiya hüdudlarında xüsusi dalanlara verilib-götürülməsi QU-46 formalı "Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli" ilə rəsmiləşdirilir.

Poçt vaqonlarının verilməsi və götürülməsi cədvəllerində yalnız tarix və verilmə vaxtı göstərilir.

3.9. Yük vaqonlarının verilməsinə və götürülməsinə, eləcə də manevr işlərinə görə yiğimlər dalan dəmir yollarının istismarı və ya vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilələrdə qeyd olunan şərtlər nəzərə alınmaqla, Rəhbər Tariflə müəyyən edilmiş qaydada, poçt vaqonlarına isə dəmir yolu ilə poçtun daşınmasına görə Rabitə Nazirliyi ilə Nəqliyyat Nazirliyi arasındakı hesabat qaydaları barədə Sazişə uyğun hesablanır.

3.10. Dalan dəmir yolu olmayan yükalana dalan yolu sahibin razılığı ilə vaqonların onun yoluna verilməsi zamanı vaqonların verilməsi və götürülməsinə görə ödəmələr, dalan yolunun istismarı və ya vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilədə göstərilən məsafəyə görə hesablanır. Belə razılıq dalan yolu sahibi ilə yük sahibinin yazılı Sazişi (müqaviləsi) ilə rəsmiləşməlidir. Həmin Sazişdə (müqavilədə) yük əməliyyatı üçün hansı normaların tətbiq olunması və vaqonların normativdən artıq boşdayanmaya görə kimin (dalان yolu sahibi və ya yük sahibi) məsuliyyət daşımıası göstərilməlidir. Sazişin (müqavilənin) şərtləri ilə razılaşan zaman vaqonların dalan yoluna verilməsinə stansiya rəisi icazə verir. Saziş stanşyanın işində saxlanılır.

3.11. Manevr işinə görə yığım qəbul-təhvilçinin Yaddaş vərəqəsində və ya "Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli"ndə aparılmış qeydiyyat əsasında hesablanır.

3.12. ADDY tərəfindən müəssisələrdən qəbul olunmayan vaqonlar (yük qalıqlarından təmizlənməyən, düzgün yüklənməyən və ya digər kommersiya nasazlıqları olduqda) dalan yoluna qaytarıldıqda, "Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli"nə təkrarən "Yükün adı" qrafasında "Təmizlənməyə", "Yüklənmənin düzəldilməsinə" və s. qeydiyyat aparılır. Göstərilən vaqonlar nasazlıqlar aradan qaldırılana qədər müəssisələrdə səmərəsiz dayanmada (boşdayanmada) sayılır.

IV. Yüklerin daşımaya qəbulu ilə əlaqədar əməliyyatlar

4.1. Yük əməliyyatlarının başa çatması barədə yüksək göndərənlərin bildirişlərinin qeydiyyat qaydası

4.1.1. "Qeyri-ümumi istifadəli dəmir yollarının istismarı və xidməti qaydaları"nın 3-cü bəndinə müvafiq olaraq yüksək göndərən, yükalan vaqonların (və ya konteynerlərin) götürülməyə hazır olması barədə daşıyıcıya bildiriş verir.

4.1.2. Belə bildirişlərin verilməsi qaydası və onların forması Nizamnamənin müvafiq maddəsinə uyğun olaraq qeyri-ümumi istifadəli dəmir yollarının istismarı, vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair müqavilərlə müəyyən edilir.

4.1.3. Yük əməliyyatlarının başa çatması barədə bildirişləri qəbul-təhvilçi QU-2 formalı "Vaqonların yüklənməyə və ya boşaldılmaya verilmə vaxtının bildiriş kitabı"nda (bax: 10 №-li əlavəyə) qeydiyyata alınır. QU-2 formalı kitabda yük əməliyyatının başa çatması və ya vaqonların təhvil yoluna verilməsi vaxtı, vaqonun nömrəsi və vaqonların ötürülmə forması barədə məlumatlar göstərili:

4.2. Vaqonlara (və ya konteynerlərə) natura baxışı qaydası və qaimənin doldurulması Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılması

4.2.1. Nizamnamənin müvafiq maddələrinə uyğun olaraq yüksək göndərən yükü daşımaya təqdim edən zaman hər bir göndərmə üçün daşima sənədlərinin doldurulma Qaydalarının tələblərinə uyğun tərtib edilmiş dəmir yolu nəqliyyat qaiməsini və müvafiq normativ hüquqi aktlarla nəzərdə tutulmuş digər sənədləri daşıyıcıya təqdim etməlidir.

4.2.2. Yükün daşımaya qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi yük-göndərəndən yükün stansiyaya daşınması (stansiyanın ümumi istifadə yerində yükləmə zamanı) və vaqona yüklənməsi üçün stansiya rəisi və ya onun səlahiyyətli nümayəndəsi tərəfindən vizalanmış (icazə verilmiş) qaiməni tələb etməli və qaimənin doldurulmasının düzgünlüğünü yoxlamalıdır.

Qəbul-təhvilçi qaimədə qeyd olunan məlumatlarla, daşımıya təqdim olunan yük arasındaki fərqi və ya onun tərtibatında Qaydalara riayət edilməməsini, eləcə də qaiməni təqdim edərəkən hər hansı bir düzəlişi, qaralamanı, pozuntunu və s. aşkar etdikdə, o, yüksək göndərəndən qaimənin yenidən tərtib olunmasını tələb etməlidir.

4.2.3. Vagonlara, konteynerlərə və yüklərə zahiri baxış keçirən zaman qəbul-təhvilçi aşağıdakılardı yoxlamalıdır:

a) yüklərin vaqon, qrup və marşrut göndərmələrlə, eləcə də qeyri-ümumi istifadə yerlərində yüklənmiş xırda və konteyner göndərmələrlə daşınması zamanı:

vagonların kuzovlarının kommersiya sazlığını;

plombların Qaydalara və qaimədə olan qeydiyyata uyğunluğunu, sazlığını və onlarda yüksək göndərənin və yükü göndərən stansiyanın adları izlərinin uyğunluğunu;

açıq hərəkət tərkibində yükün yerlərinin (yükün və yükləmənin xüsusiyyətinə görə belə yoxlama mümkün olduqda) sayını;

sisternlərin boşaltma cihazlarının qapaqlarının və "Hopper" tipli vagonun yükləmə-boşaltma lüklərinin bağlanması;

yarımvaqonların baş (kəllə) qapılarının və boşaltma lüklərinin bağlanması (Texniki şərtlərlə nəzərdə tutulmuş hallarda). Lük qapaqlarını (atmalarını) sektorlarda fiksasiya etməklə və diametri ən azı 4 mm olan məftillə onun uclarını üç dəfə burmaqla bağlama bucaqlarının arxasına sarıyırlar. Yarımvaqona onun həddinə yerləşməyən yüklər yüklədikdə, yarımvagonun baş qapılarının diametri ən azı 4 mm olan məftillə kuzovun yuxarı çöl bağlama qurğusuna bərkidilməsini;

platformaların bortlarının çivli kılıdları aşağı basmaqla bağlanmasını. Platformaların döşəməsinin həddinə yerləşməyən yüklərin yüklənməsi zamanı platformanın baş (kəllə) bortları kronşteynlerin üzərinə qatlanmalı, yan bortlar isə uzununa tirlərin üzərində olan həlqəyə bərkidilməli, bortların seksiyalarında həlqələr olmadıqda onlar diametri ən azı 4 mm olan məftillə platformanın altından, yan və bel tirlərinin səviyyəsindən aşağıdan keçirilməklə bağlanmalıdır. Platformanın bortları bağlandıqdan sonra şaquli vəziyyətdə olmalı, sol kənar seksiyanın aşağı salınmış bortunda platformanın nömrəsi yuyulmayan ağ boyası ilə yazılmalıdır;

vaqonun xarici səthinin, təkər cütlərinin diyirlənmə və yan səthinin yük qalıqlarından təmizlənməsini, vagonun kuzovunda və çərçivəsində nişanların və trafaretlərin aydın oxunmasını;

açıq hərəkət tərkibində yüklərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsinin düzgünlüğünü, yük itkisinin, vagonun, yükün, yaxud onun qablaşdırılmasının görünən zədələnmə izlərinin olmamasını;

vagonun nömrəsinin, eləcə də yükün kütləsinin qaimədə göstərilənlərə uyğunluğunu və onun kütləsinin vagonun yüksətgötürmə qabiliyyəti və yüklənmə norması arasındaki uyğunluğunu;

vagonun yüklənmə tamlığının dəmir yolu Nizamnaməsinin müvafiq maddəsinin tələbləri ilə uyğunluğunu;

tez xarab olan yüklərin ventilyasiya edilməklə daşınması zamanı qapalı vagonların lüklərinin bərkidilməsinin düzgünlüğünü (örtülü vagonların fasiləsiz ventilyasiya edilmə vəziyyətində lüklərin bərkidilməsi qaydası dəmir yolu nəqliyyatında tez xarab olan yüklərin daşınması Qaydalarında şərh edilmişdir);

avto-traktor texnikasının daşımaya hazırlığını (sinan hissələrin qorunması, asan çıxarılan hissələrin çıxarılması, kabinələrdə, kapotlarda, baqajlarda və ehtiyat hissələri olan yesiklərdə yüksək göndərənlərin plomblarının olmasını və sazlığını);

təhlükəli yüklərin daşınması zamanı vagonlarda təhlükəlilik nişanlarının olmasını (vagonların üzərində göstərilən təhlükə-

lilik nişanları “Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşıma qaydaları”nda göstərilmişdir);

açıq dəmir yolu hərəkət tərkiblərində xırda fraksiyalı yüklerin daşınması zamanı vaqonların deşiklərinin tutulmasını (kip-ləşdirilməsini) və yükləmə səthinin hamarlanması;

meşə ağacı və odun yüklənmiş platformalarda və yarımvəqonlarda, həmin yüksək paketləşməmiş, “Papaq”-siz və ixtisaslaşdırılmamış konteynerlərdə daşınmaya təqdim edildikdə, qoruyucu markalanmanın mövcudluğunu;

vaqonun texniki vəziyyətini (kuzovun, lüklərin, qapıların sazlığını). Vaqonların aşkar edilmiş zədələnmələri vaqon təsərrüfatı işçilərini xəbərdar etməklə “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüksəklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi qaydaları”nın 3.4-cü bəndinə müvafiq olaraq QU-23 ümumi formalı aktla rəsmiləşdirilir.

b) yüklərin konteyner göndərmələrlə daşınması zamanı:

konteynerin kommersiya sazlığını;

KEU-16 formalı qəbul-təhvıl aktının (bax: 7 №-li əlavəyə) və konteynerin yararlılığı barədə qeydin olmasını;

konteynerin xarici səthinin yüksək qalıqlarından təmizlənməsini (konteynerin üzərinə vurulmuş nişanlar, trafaretlər aydın oxunmalıdır);

yük itkisinin, konteynerin zədələnməsinin görünən izlərinin olmamasını;

təhlükəli yüksəkler daşınan zaman təhlükəlilik nişanlarının olmasına;

plombların (və ya bağlama-plomblama qurğusunun) olmasına;

qapıların bağlanmasıının etibarlılığını;

konteynerin nömrəsini, brutto və tara kütlələrini, eləcə də plombların izinin qaimədəki məlumatlarla uyğunluğunu;

yükün kütləsinin konteynerin yüklənmə norması həddindən artıq olmamasını.

Eyni zamanda qəbul-təhvılçı stansiyada müəyyən edilmiş qaydalara əsasən yüksək altına verilmiş universal konteyneri

yüklənməzdən əvvəl onun texniki baxışdan keçirilməsini və yükün onda daşınmasına yararlılıq icazəsinin olmasını yoxlamalı, ayrı-ayrı hallarda isə, azfəaliyyətli konteyner məntəqələrində onun vəzifə borcuna həvalə edildikdə, konteynerin texniki vəziyyətinə nəzarət etməlidir.

Konteynerin texniki və ya kommersiya nasazlığını, konteynerin plombunda müəyyən edilmiş nişanların (izin) aydın oxunmaması, plombun düzgün asılmaması, konteynerin müəyyən edilmiş normadan artıq yüklənməsi halları aşkar edildikdə, eləcə də müəyyən edilmiş hallarda yüksəkondərənin naryadında təhlükəli yüksəklerin daşınması üçün konteynerin yararlılığı barədə qeydiyyatı olmadıqda qəbul-təhvılçı belə konteynerin (yükün) daşınmaya qəbulundan imtina etməlidir.

c) yüklərin xırda göndərmələrlə daşınması zamanı:

qablaşdırmanın standarta uyğunluğunu;

yük yerlərində dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüksəklerin daşınmaya qəbulu qaydalarının və müvafiq dövlət standartlarının tələblərinə uyğun olaraq yüksəkondərən və yükalan, göndərmə və təyinat məntəqəsi, yük yerlərinin brutto və netto kütləsi, partiyada yüksək yerlərinin sayı və onların sıra nömrəleri yazılmış nəqliyyat və dəmir yolu markalanmasının olmasını, eləcə də markalama yazılarının aydınlığını, habelə göstərilən markalanma yarlıqlarının yüksək yerlərinə bərkidilməsinin etibarlılığını yoxlamalıdır. Yüksəklerin universal vaqonlarda (yarımvəqonlarda və platformalarda) xırda göndərmələrlə daşınması zamanı markalanma bilavasitə taranın, yaxud yarılığın üzərində yazılmalıdır, yarıqlar möhkəm yapışdırılmalı və qorunmalı, yarıqlar daşınma və saxlanma zamanı yazıların saxlanması təmin edən materiallardan hazırlanmalıdır.

Dəmir yolu markalanması hər yüksək yerinə kəsr formasında yazılır:

surətdə – yüksəklerin göndərməyə qəbulu kitabı üzrə sıra nömrəsi (dəmir yolu markası) və göndərmədə olan yerlərin sayı;

məxrəcdə-dəmir yolu stansiyasının əlifba üzrə siyahısına uyğun olaraq göndərmə stansiyasının kodu göstərilir.

Dəmir yolu markalanmalarına: ümumi istifadə yerlərində yük'lərin qəbulu zamanı göndərən dəmir yolu stansiyasının; qeyri-ümumi istifadə yerlərində xırda göndərmələrlə göndərilmə zamanı yükgöndərənlərin markalanmaları aid edilir;

yükün həcmində görə miqdari vaqon tutumunun üçdə birindən və ya konteyner tutumunun dörddə birindən çox olmamalıdır;

yüklər qapalı vaqonlarda daşındıqda yük yerinin kütləsi 20 kq-dan az və 80 kq-dan çox; nəqliyyat paketlərilə daşındıqda - 1500 kq-dan çox; universal vaqonlarda (yarımvaqonlarda və platformalarda) daşındıqda isə - 1500 kq-dan az, 10000 kq-dan çox olmamalıdır;

bir yük yerinin uzunluğu: qapalı vaqonlarda daşınan yükler üçün-2 m-dən çox olmamalı, universal vaqonlarda (yarımvaqonlarda və platformalarda) daşınan yükler üçün isə Texniki şərtlərə uyğun olmalıdır;

ç) şəxsi (məişət) ehtiyaclar üçün (sonradan - ev əşyaları) yüklerin müşayiət edilmədən daşınması zamanı:

Nizamnamənin müvafiq maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq qiyməti elan olunan yüklerin daşınması üçün QU-112 formalı (bax: 11 №-li əlavəyə) siyahının olmasını;

qablaşdırılmanın sazlığını;

kiçik göndərmələrlə daşıma zamanı yük yerlərinin miqdarı vaqonun tutumunun üçdə birindən çox olmamalıdır.

Qəbul-təhvilçi ev əşyalarını daşımaya qəbul edən zaman, o cümlədən konteynerlərə yük göndərən tərəfindən yük yerlərin siyahısının tərtib olunmasına, onların qiymətləndirilməsinə əmin olmalı və yük tərəzilərində çəkmə yolu ilə hər bir yerin kütləsini yoxlamalıdır;

Yükgöndərənlə qablaşdırılma məsələlərində fikir ayrılığı yarandıqda qəbul-təhvilçi yükgöndərəndən müvafiq standartları və ya Texniki şərtləri təqdim etməsini tələb edə bilər.

Yükün qablaşdırılmasının standartlara və ya Texniki şərtlərə uyğunsuzluğunu, eləcə də qablaşdırılmanın müəyyən edilmiş tələblərinin pozulması və ya onun üzərindəki markalanmanın

(yaziların) aydın olmayan sadalanmış bütün hallarında qəbul-təhvilçi yükün daşımaya qəbulundan imtina etməlidir.

Qablaşdırmanın qüvvədə olan standartlara və ya Texniki şərtlərə uyğun olmasına baxmayaraq yükün saxlanışına şübhə yarandıqda, yükün daşımaya qəbulu mümkünlüyü həll etmək üçün qəbul-təhvilçi bu barədə böyük qəbul-təhvilçiyyə və ya yük həyətinin müdürü, stansiya rəisinin müavini və ya stansiya rəisinə məruzə etməlidir. Qeyd olunan hallara və Qaydalara əsasən standartların belə kateqoriyasında nəzərdə tutulan qablaşdırımda daşınan, tez xarab olan və təhlükəli yüklerə aid edilmir.

4.2.4. Açıq hərəkət tərkibində yüklerin daşımaya təqdim edilməsi zamanı Texniki şərtlərə əsasən yüklerin yüklənməsi və bərkidilməsinin düzgünlüyü böyük qəbul-təhvilçi, stansiya rəisi və ya onun müavini tərəfindən yoxlanılmalıdır və qəbul-təhvilçi belə yüklerlə dolu vaqonların qəbul sənədlərinin tərtibatını yalnız həmin yükler göstərilən işçilər tərəfindən yoxlandıqdan sonra apara bilər.

4.2.5. Nizamnamənin müvafiq maddələrinə əsasən qəbul-təhvilçinin vaqondakı yükün yükgöndərənin qaimədə göstərdiyi məlumatlarla uyğunluğunu yoxlamaq hüququ vardır.

Belə yoxlamalar vizual baxış ilə, vaqonu açıb yüksək baxmaqla, eləcə də ölçü aparmaq və ya vaqon tərəzilərində təkrar nəzarət çəkmə yolu ilə yerinə yetirilə bilər.

Yükgöndərənin plombu ilə olan vaqonlardakı yükü qəbul-təhvilçinin yoxlamasına müvafiq gömrük orqanı əməkdaşının iştirakı ilə stansiya rəisi və ya onun müavini icazə verməlidir.

Vaqonun açılması və yükün yoxlanılmasında gömrük orqanının əməkdaşı və yükgöndərənin nümayəndəsi iştirak etməli, yoxlamanın sonunda vaqona yenidən plomb qoyulmalıdır. Yoxlamanın nəticəsi barədə yükgöndərənin və gömrük orqanı nümayəndəsinin iştirakı ilə QU-23 ümumi formalı akt tərtib olunmalıdır.

Plombsuz nəql edilən yüklü vaqon-sisternaların və "Hopper" tipli vaqonların daşımaya qəbulu zamanı natamam (yarım-

çıq) yüklenmiş vaqonların göndərilməsi faktının qarşısını almaq məqsədilə qəbul-təhvilçi onların yüklənmə dərəcəsini yoxlamalıdır.

Qeyd olunan və ya belə yoxlamalar yerli şəraitdən asılı olaraq stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş üsullarla (təkrar nəzarət çəkilməsi ilə, vaqonu tiqqıldımatmaqla, vaqondakı yüksək lüklərin açılması ilə baxmaqla və s.) yerinə yetirilir.

Nizamnamənin və Qaydaların tələblərinin yükgöndərən tərəfindən pozulması faktları aşkar olunduqda qəbul-təhvilçi onun aradan qaldırılması üzrə müvafiq tədbirlər görməli və bu barədə bilavasitə tabe olduğu rəhbər işçiyə məruzə etməlidir.

4.2.6. Xırda göndərmələrlə və yiğma vaqonlarda konteynerlər daşınan yüklərin daşımaya qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi, eləcə də onların belə vaqonların tərtibat planlarına uyğun yüklənməsini də yoxlamalıdır.

Yiğma vaqonların yüklənməsinin onların tərtibat planlarına uyğunluğunu, stansiya rəisinin müəyyən etdiyi qaydaya əsasən, yük kontorunun işçiləri də yoxlaya bilərlər.

4.2.7. Yükü stansiya anbarına və ya avtonəqliyyatdan birbaşa vaqona yükləmək üçün qəbul etdikdə qəbul-təhvilçi borcludur:

a) daşımaya qəbul edilən yükün, qaimədə göstərilən məlumatlara uyğunluğunu (yerin miqdarını, yükün kütləsini və qablaşdırmanın növünü), müxtəlif adlı və ya müxtəlif qablaşdırılmalarda yüklər daşımaya bir qaimə ilə təqdim olunduqda, faktiki təqdim olunan yerin miqdarını və yükün kütləsini, hər bir yükün adının və qablaşdırılma növünün qaimənin məlumatları ilə uyğunluğunu yoxlamağa.

Əgər yükün kütləsi yükgöndərən tərəfindən "trafaretlə" və ya yerlərin miqdarını standart kütləyə vurmaqla – "standartla" təyin edilibsə, taralı və ədədi yüklərin (daşınan yüklərin qaimədə miqdarı göstərilməklə), ümumi kütlələrinin uyğunluğunu, trafaret məlumatlarının ümumi kütlələrini toplamaqla yoxlamağa;

b) zahiri baxışla yükün salamatlığını, qablaşdırılmasını və nəql edilmə zamanı onun qorunma təminatını yoxlamağa;

4.2.8. Qeyri-ümumi istifadə yerlərindən yüklərin, vaqon, qrup və ya marşrut göndərmələrlə daşımaya qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi zahiri baxışla yanaşı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin doldurulmasının düzgünlüyünü yoxlamalı və aşağıdakılara diqqət yetirməlidir:

vaqonun kuzovunun bortunda və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən vaqonun nömrəsinə və dəmir yolu administrasiyasının rəqəmli koduna;

vaqonun kuzovunun bortunda və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən yükgötürmə qabiliyyətinə; dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində yükün göstərilən netto kütləsi ilə vaqonun yükgötürmə qabiliyyəti arasındaki uyğunluğunu yoxlamalı, vaqonun yükgötürmə qabiliyyəti yükün netto kütləsindən artıq və ya ona bərabər olmalıdır;

əndazəsiz yüklərin daşınması zamanı – dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və certyoja göstərilən əndazəsizliyin beşrəqəmli indeksinə, habelə yükün üzərində onun əndazəsizliyini və təpədən buraxılmasının qadağan edilməsi barədə yazının və nəzarət zolağının olmasına;

maye yüklərin daşınması zamanı – sisternanın çənində və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən tipinə;

göndərmələrin qoşqularda daşınması zamanı – qaimədə qoşqu barədə qeydə və platformaların (yarımvəqonların) bortlarında "**Сцеп не разъединять**" – "Qoşqunu ayırmamalı" yazısının olmasına, habelə vaqonların təsadüfi ayrılması (açılmasının) istisna edilməsi üçün avtoqoşuların dəstəklərinin məftillə bağlanması;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və vaqonun kuzovunda (gövdəsində) göstərilən həcmində (əgər bu məlumatlar dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilmişdirse);

yüklərin açıq dəmir yolu hərəkət tərkibində daşınması zamanı – dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən yüklərin

vaqonun daxilində yerləşdirilməsinə (mümkün qədər), yerlərin miqdarına və qablaşdırılmasına;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və vaqonun kuzovunun bortunda, eləcə də vaqonun tirində göstərilən tara kütləsinə;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin 1-ci vərəqinin arxa tərəfindəki 1-ci qrafasında ("Соглашение о международном железнодорожном грузовом сообщении – CMGC" blankının "Наименование груза" – "Yükün adı" qrafasında) yükün yerləşdirilməsi və bərkidilməsinin Texniki şərtlərə uyğunluğu barədə qeydiyyatın olmasına;

nəqliyyat vasitələri üzərinə yazılan (vurulan) təhlükəlilik nişanlarının dəmir yolu nəqliyyat qaiməsindəki məlumatlarla uyğunluğuna, yüklerin açıq dəmir yolu hərəkət tərkibində daşınması zamanı isə – nəqliyyat tarası üzərində yazılan təhlükəlilik nişanlarının dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən məlumatlarla uyğunluğuna;

təhlükəli yüklerin daşınması zamanı – təhlükəlilik ştempellərinin, eləcə də dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində yükün adının altındakı qrafada qəza kartoçkası barədə məlumatların olmasına. "Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşınması qaydaları"nda qəza kartoçkaları olmayan təhlükəli yüklerin daşınması zamanı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinə yükgöndərən tərəfindən müəyyən edilmiş formada əlavə qəza kartoçkası tərtib edilməli və yapışdırılmalıdır. Bu zaman dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində yükün adının altında "**AK приложена**" – ("QK¹ əlavə olumuşdur") qeydi edilməlidir. Yüklerin, yükgöndərənin xüsusi (şəxsi) ixtisaslaşdırılmış vaqonlarına yüklənməsi zamanı qaimənin "**Особые заявления и отметки от правителя**" ("Göndərənin xüsusi bildiriş və qeydləri" qrafasında göndərənin təsdiqlədiyi aşağıdakı məzmunda mətnin olmasına: "**Вагон (или контейнер, цистерна), его арматура и оборудование исправны и соответствует установленным требованиям**" – Vaqon (və ya konteyner,

sistern), onun armaturu və avadanlıqları sazdır və müəyyən edilmiş təleblərə uyğundur."

təhlükəli yüklerin, bələdçilərlə, yükgöndərənlərin və ya yükalanların müşayiəti ilə daşınan yüklerin, avto-traktor texnikasının və neft məhsullarının daşınması zamanı vaqonların hazırlığının "Dəmir yolu nəqliyyatında yanğın təhlükəsizliyi qaydaları"nın təleblərinə uyğunluğunu;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən və vaqonlarda qoyulan plombların və ya bağlama-plomblama qurğusu (bundan sonra – BPQ) barədə məlumatların (qoyulmasının zəruriyyi, miqdari, tipi və hər bir BPQ-də yeddirəqəmli nəzarət nişanı) və onların vaqonlar üzərində olmasını.

4.3. Vaqonların və konteynerlərin plomblanması

4.3.1. Qapalı, refrigerator (o cümlədən izotermik) və ixtisaslaşdırılmış vaqonlarda ixrac yüklerinin BPQ (plombsuz) olmadan daşınması yolverilməzdir. Ölkədaxili daşımalararda Qaydalara əsasən plombsuz, lakin konteynerlərə, sisternlərə, xüsusi və qapalı vaqonlara məftil burumu qoyulmaqla daşına bilən yükler (bax: 12 №-li əlavəyə) istisna olmaqla, qəbul-təhvilçi və ya onun göstərişi ilə xüsusi ayrılmış stansiya işçisi tərəfindən vaqonlar və konteynerlər dəmir yolu plombları ilə plomblanmalıdır.

Qapalı vaqonları plomblamazdan qabaq hər iki qapının cəfətləri yanmış məftil burumları ilə bağlanmalıdır. Belə burumlar plombsuz daşınmağa icazə verilən yüklü konteynerlərə, sisternlərə, xüsusi və qapalı vaqonlara da qoyulmalıdır.

Kənd təsərrüfatı məhsulları və vətəndaşların ev əşyaları ilə daşınmaya təqdim olunan konteynerlər dəmir yolu tərəfindən plomblanır, müstəsna hallarda isə belə yükler yüksəlmiş konteynerlər, yükgöndərənin həvalə etdiyi nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatının plombları ilə də daşınmaya təqdim oluna bilər. Plombu konteynerə vurmazdan qabaq qəbul-təhvilçi dəmir

¹ – Təhlükəli yükün qəza kartoçkası QK

yolu nəqliyyat qaiməsində və siyahıda göstərilən yükün konteynerdə mövcudluğunu yoxlamalıdır.

4.3.2. Qəbul-təhvilçi (xüsusi ayrılmış stansiya işçisi) vaqonları və konteynerləri plomblamaq üçün Qaydaların tələblərinə cavab verən plomb və plomblama məftilindən və Qaydalarda nəzərdə tutulan nişanların plomblara dəqiq vurulmasını təmin edən saz plomblama sıxaclarından istifadə etməlidir.

4.3.3. Vaqonların və konteynerlərin hər dəfə plomblanması və plomblama sıxaclarından istifadə olunması, hər bir plomblama sıxacı üçün ayrıca aparılan QU-37 formalı “Vaqonların və konteynerlərin plomblanma kitabı”nda (bax: 13 №-li əlavəyə) qeydə alınmalıdır.

Qəbul-təhvilçi (plomblama üçün xüsusi ayrılmış stansiya işçisi) ADDY-nun vasitəsi ilə yüklənən və plomblanan bütün vaqonları (və ya konteynerləri) plomblanma ardıcıllığı ilə nömrələyir, plombların nəzarət nişanlarını, bağlama-plomblama qurğularının (və ya plombların) tiplərini və qoyulma tarixlərini “Vaqonların və konteynerlərin plomblanma kitabı”na yazar.

4.3.4. “Vaqonların və konteynerlərin plomblanma kitabı”nın aparılması və plomblama sıxaclarının və bağlama-plomblama qurğularının saxlanması qaydaları stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

Sıxacların və bağlama-plomblama qurğularının saxlanışına məsul işçi, vaqonları (və ya konteynerləri) plomblamaq üçün sıxacları və bağlama-plomblama qurğularını imza etdirməklə, onların verilmə vaxtını (tarix, ay, saat və dəqiqliq) Kitabın birinci boş sətrində göstərməklə verir. Məsələn: *23.05.2005-ci il, saat 14. 45 dəq. təhvil verdi Mirzayev, qəbul etdi Rüsəmov*.

Plomblamanı yerinə yetirən stansiya işçisi plomblama sıxacı və bağlama-plomblama qurğusu ilə birlikdə plombladığı vaqonların (və ya konteynerlərin) nömrələrini və nəzarət nişanlarını yazmaq üçün plomblama kitabını da almalıdır.

Plomblama başa çatdırıldıqdan sonra plomblamanı yerinə yetirən işçi “Vaqonların və konteynerlərin plomblanma kitabı”nın birinci sətrində sıxacın qaytarılma vaxtını göstərməklə

qeydiyyat aparır və onların saxlanışına məsul olan stansiya işçisinə imza etdirməklə kitabla birlikdə ona qaytarır.

Plomblamanı yerinə yetirən işçi və plomblama sıxaclarının saxlanışına məsul işçi onların saz halda olmalarını nəzarətdə saxlamalı və sıxaclar plomblara nişanların dəqiq vurulmasını təmin etmədikdə, eləcə də digər nasazlıqlar aşkar edilən zaman müvafiq tədbir görülməsi üçün dərhal birbaşa tabe olduğu rəhbərinə bu barədə məruzə etməlidir.

4.3.5. Plombları qoyulmuş vaqonların və konteynerlərin yükləmə stansiyalarından göndərilməsi aşağıdakı hallarda qadağandır:

nişan izləri aydın görünmədikdə;

plomb düzgün asılmadıqda;

plomb sıxacı ilə plomb tam sıxılmadıqda;

plombun məftili qırıq olduqda;

plomb məftildə oynadıqda;

plombun məftili bir qat olduqda;

məftilin ucu plombdan 10–15 mm çıxmadıqda

4.3.6. “Dəmir yolu nəqliyyatında vaqonların və konteynerlərin plomblanması qaydaları”nda müəyyən edilmiş, yüklerin göndərilməsi zamanı tətbiqinə icazə verilmiş BPQ-nun tipləri 1 №-li cədvəldə göstərilir.

Cədvəl № 1

BPQ-nin tipləri

BPQ-nin kodu	BPQ-nin tipinin adı	İstehsalçının adı	BPQ-nin növü	Oeyd
01	"ЛаBP" (vaqon üçün)	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
02	"ЛаВР" (konteyner üçün)	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
04	"Газ-Гарант"	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	

05	"Спрут-универсал"	"Стреж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
06	"Клеш-60"	"Стреж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
07	"СКАТ"	"Стреж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
08	"Закрутка"	"Страж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	Nəzarət nişanları olmadan
09	"Блок-Гарант"	"К3МИ" qapalı səhmdar cəmiyyət	Mexaniki	
10	"Закрутка-Э"	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	Nəzarət nişanları olmadan
11	"Лавр—Гарант-2М"	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
12	"Спрут-777"	"Стреж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
13	"Лавр-2000"	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
14	"ЛаBРиK"	"Энергет и КО" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
15	"Скат-СГ"	"Страж" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	
17	"ТП-2800-02"	"Транспломбир" qapalı səhmdar cəmiyyəti	Mexaniki	

2 №-li cədveldə "Dəmir yolu nəqliyyatında vaqonların və konteynerlərin plomblanması qaydaları"na uyğun olaraq vaqonlarda daşınmaların növündən və daşınan yüklərin tipindən asılı olaraq qoyulan BPQ-nin miqdarı göstərilmişdir.

4.3.7. Vaqonlarda plombların (və ya BPQ-nin) qoyulmasının düzgünlüyü və yerinin yoxlanması "Dəmir yolu nəqliyyatında vaqonların və konteynerlərin plomblanması qaydaları"nın

və Nəqliyyat Nazirliyinin BPQ-nin tətbiqi barədə normativ sənədlərinin tələbləri əsasında həyata keçirilir.

Cədvəl № 2

BPQ-nin miqdarı

Vaqonun növü	Ölkədaxili daşımada	Beynəlxalq daşımada
Qapalı	2	2
Refrigerator	2	2
4-oxlu sistem	1	1
8-oxlu sistem	2	2
Metanol üçün sistem	2	2
Mineraldaşıyan	-	3
Taxildaşıyan	4	4–7
Sementdaşıyan	-	6
Karbon üçün vaqon	-	20
Avtomobilər üçün qapalı	2	2

4.3.8. Vaqonların və konteynerlərin plomblanmasının əsas şərtləri:

4.3.8.1. Vaqonlara və konteynerlərə qoyulmuş plombların (və ya BPQ) konstruksiyalarına görə vaqondan (konteynerdən) bütövlüyü pozulmadan çıxarılmasına yol verilməlidir.

4.3.8.2. Yüklənmiş qapalı vaqonlar (o cümlədən izotermik) və sisternalar plomblanmalıdır:

a) yüksək dəmir yolu tərəfindən yükləndikdə dəmir yolu plombları ilə;

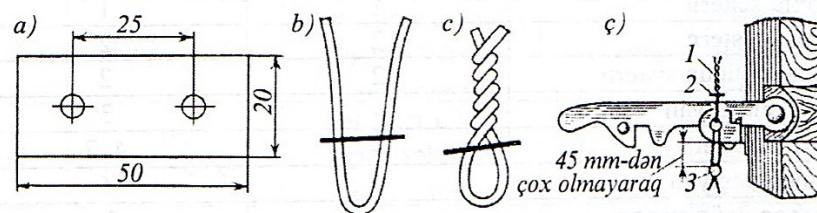
b) yüksək dəmir yolu tərəfindən yükləndikdə yüksək dəmir yolu plombları ilə.

4.3.8.3. Qaydalarla nəzərdə tutulan ayrı-ayrı növ yüklərin daşınması zamanı bu yüklər boşaldıqdan sonra boş vaqonlar da plomblanır.

4.3.8.4. Vaqonu plomblamazdan əvvəl hər iki qapının yanlıqları diametri 6 mm və uzunluğu 250–260 mm olan yandırılmış məftil burumlarla bərkidilir.

Burum üçün məftil elə buraxılmalıdır ki, qapı yanlığına və vaqon dirəyinin qulaqcığına ucları yuxarı sarılmış olsun, sonra məftilin hər iki ucuna metal lövhəcik (plaşka) daxil edilib məftil üzərində qapı yanlığına qədər kip çəkilir və bundan sonra burulur.

Metal lövhəciyin ölçüsü $50 \times 20 \text{ mm}$, qalınlığı $2-4 \text{ mm}$ və bir-birindən 25 mm məsafədə (aralıqların ortası) diametri 7 mm olan iki deşıyi olmalıdır (Şəkil № 1 a, b, c, ç).

Şəkil №1.

Qapalı vaqonun qapısındaki lövhəcikli məftil burumu və plomb

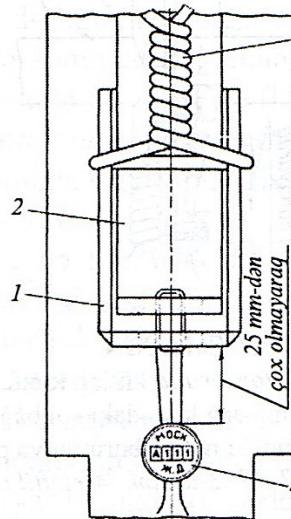
- a) lövhəcik;
- b) lövhəcikli məftil burumu burulmamış vəziyyətdə;
- c) lövhəcikli məftil burumu burulmuş vəziyyətdə;
- ç) qapı cəfəsi (1-məftil burumu; 2-lövhəcik; 3-plomb).

4.3.8.5. Konteynerləri plomblamazdan əvvəl bəndə yerləşdirilən dəstək (konteynerlərdə spinqalet tipli bağlama qurğusu) və ya bağlanmış siyirməsi (konteynerlərdə yumruq tipli bağlama qurğusu) diametri 4 mm , uzunluğu $240-250 \text{ mm}$ olan yanmış məftil burumu ilə bərkidilir.

Spinqalet tipli bağlama qurğusu olan 3 və 5 ton-brutto kütłeli konteynerlərdə məftil dəstəyin üstündə yerləşdirilən bəndin üfüqi deşiklərindən keçirilir və axıra qədər yuxarı burulur. (bax: Şəkil № 2)

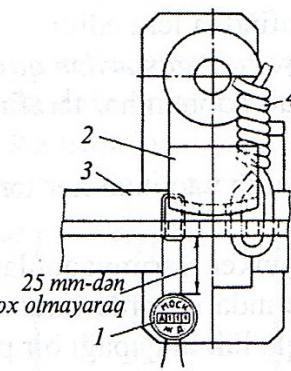
Yumruq tipli bağlama qurğusu olan 3 və 5 ton-brutto kütłeli konteynerlərdə, məftil dəstəyin sağ tərəfindəki iki deşikdən və siyirmənin (bağlı vəziyyətində) sağ deşıyindən keçirilir və axıra qədər yuxarı burulur. (bax: Şəkil № 3)

Brutto kütlesi 10 ton və daha çox olan konteynerlərdə məftil dəstəyin deşıyindən və siyirmədən (bağlı vəziyyətdə) keçirilir və sağ tərəfdən axıra qədər aşağı burulur (bax: Şəkil № 4).

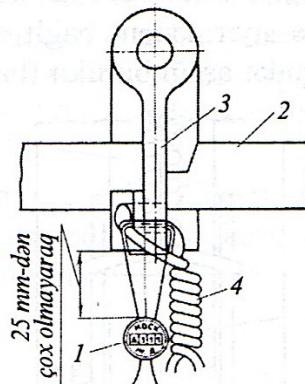
Şəkil №2.

Kilidi spinqalet tipli 3 və 5 ton-brutto kütłeli konteynerlərin qapılarının sağ layindakı məftil burumu və plomb
1-pərçim; 2-dəstək; 3-məftil burum; 4-plomb.

Şəkil №3.

Yumruq tipli kilidli 3 və 5 ton-brutto kütłeli konteynerlərin qapılarının sağ layindakı məftil burumu və plomb
1-plomb; 2-dəstək; 3-rəzə; 4-məftil burumu.

Şəkil № 4.

10, 20 və 30 ton-brutto kütləli konteynerlərin qapılarının sağ layindəki sol bağlama qurğusundakı məftil burumu və plomb 1-plomb; 2-dil; 3-dəstək; 4-məftil burumu.

4.3.8.6. Məftillərin burulması diametri 7–10 mm və araladakı məsafə 30–35 mm olan ikidesikli xüsusi metal lövhəcik ilə yerinə yetirilir.

4.3.8.7. Yükün kimin vasitəsi ilə yüklənməsindən asılı olaraq qapı cəftələrinin məftil burumlarla bərkidilməsi dəmir yolu və ya yüksək dərəcədən tərəfindən icra edilir.

4.3.8.8. Plomblar aşağıda göstərilən qaydada asılır:

a) qapalı vagonlarda vagonun hər tərəfindəki qapılarda bir plomb;

b) izotermik vagonlarda vagonun hər tərəfindəki qapılarda bir plomb;

c) sisternlərdə və bunker yarımvagonlarında maye yüklerinin daşınması Qaydalarında nəzərdə tutulan xüsusi plomblama qaydaları istisna olmaqla lükun qapağı bir plomb;

ç) konteynerlərdə:

Şinqlalet tipli bağlama qurğusu ilə təchiz olunmuş 3 və 5 ton-brutto kütləsində pərcimə yerləşdirilmiş dəstək bir plomb (bax: şəkil № 2);

Yumruq tipli kilid-bağlama qurğusu ilə təchiz olunmuş 3 ton-brutto kütləsində – siyirmə ilə bağlanmış dəstək bir plombla (bax: şəkil № 3);

Yumruq tipli kilid-bağlama qurğusu ilə təchiz olunmuş 5 ton-brutto kütləsində sonuncu bağlanan sağ qapının layindəki siyirməsinin bağlı dəstəyi bir plombla (bax: şəkil № 3);

10 və daha çox ton-brutto kütləsində sonuncu bağlanan qapının sağ layının solunda qoyulmuş siyirməsinin bağlı dəstəyi bir plombla (bax: şəkil № 4).

4.3.8.9. Vagonları və konteynerləri plomblamaq üçün kameralı və ya iki paralel deşikli qurğusun plombları və 3282-74 Dövlət Standartı ilə termiki işlənmiş (yandırılmış) diametri 0,6–0,7 mm-lik məftillər tətbiq olunur.

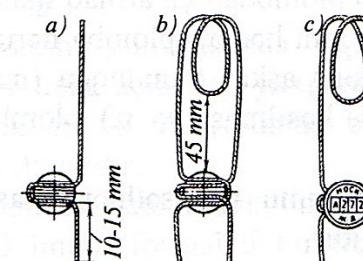
4.3.8.10. Plombun konteynerə asılması zamanı məftil dəstəkdə olan deşikdən və şinqlalet tipli bağlama qurğusunun pərcimindən (bax: şəkil № 2) və ya dəstəkdə olan deşikdən və yumruq tipli kilid-bağlama qurğusunun siyirməsindən (bağlı vəziyyətdə) (bax: şəkil № 3 və 4) iki dəfə dolamaqla keçirilməlidir.

4.3.8.11. Vagonlara iki paralel deşikli qurğusun plomblarının asılması aşağıda göstərilən qaydada icra edilir.

Hər bir plomba plomblama məftil parçasının bir ucu keçirilir (bax: şəkil № 5, a).

Məftilin boş uzun ucu vagonun qapısındaki qapı yanlığının qulaqcığına birbaşa iki dəfə dolanır, sonra isə plombun birinci və ikinci deşiyindən keçirilir (bax: şəkil № 5, b).

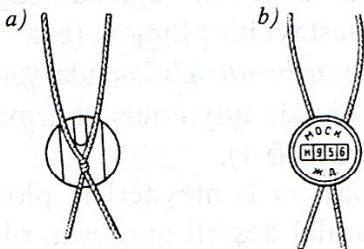
Bundan sonra plomb sixac ilə sixılır (bax: şəkil № 5, c).

Şəkil № 5.

İki paralel deşikli qurğusun plomblanma üsulu.

4.3.8.12. Kameralı qurğusun plombların asılması zamanı məftillərin ucları plombun giriş deşiklərindən keçirilir və 2-3 burum burularaq plombun kamerasına dərtildiqdan sonra sıxac ilə sıxılır (bax: şəkil 6, a və b).

Şəkil № 6.

Kameralı qurğusun plombun asılma üsulu.

4.3.8.13. Vəqonların plomblanması zamanı vəqon qapısının yanlığının qulaqcığı və plombun məftildən olan ilgəyi arasında yaranan məsafə 45 mm-dən (bax: şəkil № 1), sisternanın qalpağının qapağını plombladıqda isə – 25mm-dən çox olmamalıdır.

Konteynerlərə plombların asılması zamanı plombdan şpin-qaleti tipli bağlama qurğusu pərçiminin aşağı hissəsinə qədər və ya yumruq tipli kiliq-bağlama qurğusu dəstəyinin aşağı hissəsinə qədər olan məsafə 25 mm-dən artıq olmamalıdır (bax: şəkil № 2, 3 və 4).

Məftillərin ucları plombdan 10-15 mm kənara çıxmmalıdır.

4.3.8.14. Plomblar elə sıxılmalıdır ki, izlər dəqiq və aydın görünüşün, məftili isə plombdan çıxarmaq mümkün olmasın. Sıxac ilə sıxıldıqdan sonra hər bir plomba hərtərəfli baxış keçirməli və defekt (qüsür) aşkar olunduqda (məsələn, nişanların aydın görünməməsi, kəsilməsi və s.) plomblar dəyişdirilməlidir.

Plomblama sıxaclarının işçi səthləri arasındaki məsafə 2 mm-dən az olmamalıdır.

4.3.8.15. Vəqona (konteynerə) asılan plombların aşağıdakı nişanları olmalıdır.

Dəmir yolu administrasiyasının plomblama sıxacı ilə plomblama zamanı:

- a) dəmir yolu stansiyasının tam və ya qısalılmış adı;
- b) dəmir yolu administrasiyasının qısalılmış adı;
- c) nəzarət nişanları;
- ç) sıxacın nömrəsi;

Yükgöndərənin plomblama sıxacı ilə plomblama zamanı:

- a) yükgöndərənin tam və ya qısalılmış adı;
- b) dəmir yolu stansiyasının tam və ya qısalılmış adı;
- c) dəmir yolu administrasiyasının qısalılmış adı.

Yükgöndərən plomblarda nəzarət nişanlarının qoyulmasını nəzərə ala bilər.

4.3.8.16. Plombun nəzarət nişanları hərflərdən və rəqəmlərdən ibarət olmalı və onların nömrələnməsi A-001-dən A-999-dək ardıcıl qaydada aparılmalıdır.

Vəqona (və ya konteynerə) asılan plombların nəzarət nişanları eyni olmalıdır. Sutka ərzində müxtəlif vəqonlara (və ya konteynerlərə) bir nömrədə və nəzarət nişanları eyni olan plombun asılmasına yol verilmir.

Yükgöndərənlərin plomblama sıxaclarında nəzarət nişanları olduqda, vəqonlar (və ya konteynerlər) nəzarət nişanları dəyişilmədən plomblana bilər.

4.3.8.17. Müəyyən olunmuş nişan izləri aydın görünməyən, eləcə də düzgün asılmayan plomblarla vəqonların və konteynerlərin yüklemə stansiyasından yola salınması qadağandır. Belə hallarda stansiyanın yükün daşımaya qəbulundan imtina etmək hüququ vardır.

4.3.8.18. Göndərmə stansiyasında vəqon (və ya konteyner) yükün yoxlanması üçün açıllarkən yükgöndərənin nümayəndəsi yoxlamada iştirak etməli və yoxlama başa çatdıqdan sonra yenidən plomb asılmalıdır.

Yoxlanmanın nəticəsi barədə yükgöndərənin nümayəndəsinin iştirakı ilə QU-23 ümumi formalı akt tərtib olunur.

4.3.8.19. Yükgöndərənlər və Nəqliyyat Nazirliyinin sistemi-nə daxil olmayan nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatları üçün plom-

blama sığaclarının hazırlanması dəmir yolu tərəfindən həyata keçirilir.

Sığacların hazırlanmasına, onların düzəldilməsinə təqdim edilən sifarişlərin, eləcə də dəmir yolu tərəfindən hazırlanan sığacların hesabat Qaydaları Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən müəyyən edilir.

Yükgöndərənlərin və Nəqliyyat Nazirliyi sisteminə daxil olmayan nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatlarının plomblarına plomblama sığaclarının qoyduğu nişanlar, həmin təşkilatların və yükü göndərən “Daşima proseslərini idarəetmə” Birliyinin və ya Naxçıvan hissəsinin yük şöbəsi rəisinin razılığı ilə müəyyənləşdirilir.

Plomblama sığaclarının saxlanması və istifadə qaydaları aşağıdakı kimi müəyyən edilir:

stansiyalarda-stansiya rəisi tərəfindən; yükgöndərənlərdə-Nəqliyyat Nazirliyi sisteminə daxil olmayan nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatlarında həmin müəssisənin (təşkilatın, idarənin) rəhbərliyi tərəfindən.

4.3.8.20. Yüklərin boşaldılmasını öz vasitələri ilə həyata keçirən yükalanlar vagonlardan və konteynerlərdən çıxarılan işlənmiş qurğusun plombları dəmir yoluna qaytarmalıdır.

Dəmir yolu qaytarılan plombların dəyərini qurğusun tullanıları üçün müəyyən edilmiş qiymətlərlə ödəyir.

4.3.8.21. Plomblama zamanı istifadə olunan ümumi təyinatlı azkarbonlu polad məftillər 3282-74 Dövlət Standartına uyğun olmalıdır.

V. Ümumi istifadə yerlərində göndərmələrin qəbulu

5.1. Qəbul-təhvilçi ümumi istifadə yerlərində konteynerlərin qəbulu zamanı zahiri baxışla aşağıdakıları yoxlayır:

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və konteynerin üzərində göstərilən nömrəni və sahibinin kodunu;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və konteynerin üzərində göstərilən brutto kütləsini. Bu halda konteynerin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən tara kütləsinin və yükün netto kütləsinin cəmi konteynerin brutto kütləsindən artıq olmamalıdır;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və konteynerin üzərində göstərilən tara kütləsini;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən və konteynerin üzərinə qoyulan plombların (və ya BPQ-nin) olmasını və onlar barədə məlumatları. Plombun (və ya BPQ-nin) qoyulma yeri: iritonajlı konteynerlərdə – sonuncu bağlanan sağ qapının dəstəyində; ortatonnajlı konteynerlərdə-sonuncu bağlanan sağ qapının dəstəyində;

qeyri-ümumi istifadə yerlərində yüklenən ixtisaslaşdırılmış konteynerlər üçün yüklerin vagonlarda və konteynerlərdə yerləşdirilməsi və bərkidilməsinin Texniki şərtlərilə nəzərdə tutulmayan halda həmin tip və brutto kütləsinə aid ixtisaslaşdırılmış konteynerlərin yerləşdirilməsi və bərkidilməsi üsulu, QU-29 k formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin 3-cü qrafasında (“CMGC” blankı, vərəq 5, qrafa 93) – “Контейнер размещён и укреплен согласно утвержденному чертежу..... от” – Konteyner _____ tarixdə təsdiq edilmiş çertyoja uyğun olaraq yerləşdirilmiş və bərkidilmişdir” qeydinin olmasını;

KEU-16 formalı qəbul-təhvil naryadında konteynerin texniki cəhətdən yararlılığı barədə qeydin olmasını;

konteynerin gətirilmə tarixinin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən tarixə uyğunluğunu. Konteyner vaxtından əvvəl gətirildikdə dəmir yolu stansiyası rəisinin (bundan sonra – stansiya rəisi) onun vaxtından əvvəl gətirilməsinə icazəsinin olmasını;

“Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşınma qaydaları”nın tələblərinə uyğun olaraq konteynerlərin təhlükəli yüklerin daşınması üçün hazırlanmasını və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin tərtib edilməsini.

Qəbul-təhvilçi ümumi istifadə yerlərində xırda göndərmələri qəbul edərkən vizual baxışla aşağıdakıları yoxlayır:

qəbul edilən yüksək yerlərinin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən saya uyğunluğunu;

daşımaya qəbul edilən yükün qablaşdırılma növünün dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən qablaşdırma növünə uyğunluğunu. Yükgöndərənlə qablaşdırma dair məsələlərdə fikir ayrılığı yarandıqda qəbul-təhvilçi Nizamnamənin müvafiq maddələrinin tələblərinə uyğun olaraq, yükgöndərəndən məhsul üçün müəyyən edilmiş standartın, yaxud Texniki şərtlərin təqdim olunmasını tələb etmək hüququna malikdir;

dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göndərmənin kütləsinin aşağıdakı hesablama ilə düzgün göstərilməsini. Göndərmənin kütləsi trafaretde göstərilən bir yük yerinin brutto kütləsinin yerlərinin cəmi kimi, yaxud bir yük yerinin brutto kütləsinin yerlərinin sayına vurma hasili kimi müəyyən edilir; paketlərin miqdarını (paketdə yerlərin miqdarını yoxlamadan);

dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşımaya qəbulu qaydalara uyğun olaraq yük yerlərində markalanmanın olmasını və düzgünlüyünü.

Şəxsi, ev əşyaları və sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olmayan digər ehtiyaclar üçün yüklerin daşımaya qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi aşağıdakıları yoxlayır:

QU-112 formalı siyahı üzrə yerlərin miqdarını;

yükün gətirilmə tarixinin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən tarixə uyğunluğunu. Yük vaxtından əvvəl gətirildikdə stansiya rəisinin onun vaxtından əvvəl gətirilməsinə icazəsinin olmasını.

5.2. Dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin tərtibatının düzgünlüğünün yoxlanması və göndərmənin növündən asılı olaraq onun qrafalarının doldurulması qaydaları

5.2.1. Qəbul-təhvilçi vaqonu və ya konteyneri vizual baxışla dəmir yolu nəqliyyat qaiməsini tutuşdurduqdan sonra onun tərtib edilməsinin düzgünlüğünü yoxlayır və göndərmənin

növündən asılı olaraq dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin dəmir yoluna aid qrafalarını doldurur.

Yüklərin beynəlxalq daşımaları zamanı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində gömrük bəyannaməsinin qeydiyyat nömrəsi, gömrük orqanının "Погрузка разрешена" – "Yükləməyə icazə verilir" və "Выпуск разрешен" – "Buraxılsın" ştampları vurulmalıdır. Gömrük ştampları və gömrük bəyannaməsinin qeydiyyat nömrəsi gömrük orqanının səlahiyyətli vəzifəli şəxsinin imzası və şəxsi nömrəli möhürü ilə təsdiqlənməlidir. Gömrük bəyannaməsinin qeydiyyat nömrəsi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin üz tərəfinin sağ yuxarı küçündə göstərilir.

Qeyri-ümumi istifadə yerlərində yükgöndərənin vasitələri ilə yüklenən yükler vaqon, qrup və marşrut göndərmələri, habelə xırda və konteynerlərlə daşındıqda:

yükün kütləsi (netto, brutto) barədə məlumatlar "Масса груза в кг, определенная отправителем" – "Yükgöndərən tərəfindən yükün müəyyən edilmiş kütləsi, kq-la" qrafasında göstərilməlidir;

"Итого мест" – "Yerlərin cəmi" qrafası (yazı ilə) belə doldurulur:

taralı-ədədi yükler üçün-göndərmədə olan yerlərin miqdarı, səpələnən və qalaqla daşınan yükler üçün-dəmir yolu ilə "Yüklərin səpələnmiş və qalaqla daşınma qaydaları"na uyğun olaraq;

"Способ определения массы" – "Kütlənin müəyyən edilməsi üsulu" qrafası dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən üsullardan biri ilə doldurulur. Bu zaman səpələnən yükler üçün – "на весах" – "tərəzidə" və ya "по обмеру" – "ölçü ilə", qalaqla daşınan yükler üçün – "на весах" – "tərəzidə", daşınan maye yükler üçün – "расчетным путем или на весах" – "hesablama yolu ilə", yaxud "tərəzidə", taralı-ədədi yükler üçün- "по стандарту или по трафарету" – "standart üzrə", yaxud "trafareti üzrə" göstərilə bilər. Yükün kütləsinin tərəzi qurğuları ilə müəyyən edilməsi zamanı tərzilərin tipi və ölçmə xətası göstərilir. Məsələn: "вагонные

весы, 1,5%" – "вақон тәрәзиси, 1,5%"; "контейнерные весы 2%" – "конвейер тәрәзиси, 2%"; "весы для взвешивания в движении, 2%" – "хөрекет заманы қекмә üçün тәрәзи, 2%". Тәрәзиләрдә қекмә заманы yük netto kütləsinin təyin edilməsində xətanın hədd göstəricisinin düzgünlüyü Azərbaycan Respublikası Dövlət Standartlaşdırma və Metrologiya Komitəsinin dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınan yüklərin kütləsinin müəyyən edilməsinə dair tövsiyələrinə uyğun olmalıdır. Yükün bir yerinin kütləsinin standart çəkisinə əsasən müəyyən edilməsi zamanı qrafada əlavə olaraq, kəsrlə-surətdə bir yük yerinin netto kütləsi, məxrəcdə isə brutto kütləsi göstərilir.

"Марка железной дороги" – "Демир yolunun markası" qrafası yüklərin qeyri-ümumi istifadəli yerlərdən xırda göndərmələrlə daşınması zamanı doldurulur, burada marka daşınmanın qəbulu kitabındakı sıra nömrəsindən ibarətdir;

"Приемо-сдатчик железной дороги" – "Демир yolunun qəbul-təhvilçisi" qrafasında yüksək göndərəndə tərəzi qurğuları olmadıqda yükün kütləsi ADDY tərəzilərində qəbul-təhvilçinin iştirakı ilə müəyyən edilən zaman qəbul-təhvilçi imza edir;

"За правильность внесенных в накладную сведений отвечаю" – "Qaiməyə daxil edilmiş məlumatların düzgünlüyü cavabdehəm" qrafasında yüksək göndərən imza edir;

"Начальник станции" – "Stansiya rəisi" qrafasında təhlükəli yüklərin, beynəlxalq daşımalarla və sonrakı daşıma üçün dəniz, çay limanlarına təyinatlı yüklərin daşınması zamanı stansiya rəisinin, yaxud onun müavininin imzasının (vizasının) olması məcburidir;

Texniki şərtlərdə nəzərdə tutulmayan yüklərin yüklənməsi və bərkidilməsi zamanı qəbul-təhvilçinin dəmir yolu hissəsi rəisinin (və ya "Daşima Proseslərini İdarəetmə" Birliyi rəisi-nin) əmrinə uyğun olaraq, həmin yoxlamaya hüququ olduqda, dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfindəki 1-ci qrafada ("CMGC" blankının, 5-ci vərəqi, qrafa 93) qəbul-təhvilçi imza

edir. Qalan hallarda stansiya rəisi, yaxud onun müavini yoxlaması aparır və imza edir.

Yüklər konteyner göndərmələri ilə daşındıqda:

QU-29k formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində "**За правильность внесенных в накладную сведений отвечаю**" – "Qaiməyə daxil edilmiş məlumatların düzgünlüğünə cavabdehəm" qrafasında yüksək göndərən imzasının olması, "Stansiya rəisi" qrafasında stansiya rəisinin, yaxud onun müavininin imzasının olması yoxlanılır;

konteynerin vəziyyəti və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsi düzəliş tələb olunmadıqda, qəbul-təhvilçi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 1-ci qrafasında konteynerin gətirilməsi tarixini qoyur və imzalayır. KEU-16 formalı qəbul-təhvil naryadında konteynerin gətirilməsi tarixi və vaxtı göstərilməklə qəbul-təhvilçi tərəfindən imzalanır.

Yüklər xırda göndərmələrlə daşındıqda:

"Способ определения массы" – "Kütlənin müəyyən edilməsi üsulu" qrafasında "по трафарету" – "trafaretlə" göstərilməlidir;

"За правильность внесенных в накладную сведений отвечаю" – "Qaiməyə daxil edilmiş məlumatların düzgünlüğünə cavabdehəm" qrafasında yüksək göndərən imzasının olması yoxlanılır;

"Начальник станции" – "Stansiya rəisi" qrafasında stansiya rəisinin, yaxud onun müavininin imzasının olması yoxlanır;

Yük stansiyaya eyni vaxtda, yaxud hissə-hissə gətirildikdə dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 3-cü qrafasında (forma QU-27, QUK-27-O) qəbul-təhvilçi tarixi, yük yerlərinin sayını və yükün kütləsini yazar, bu halda həmin göndərməyə aid olan yükün ümumi istifadə yerlərinə gətirilən hər bir hissəsi üzrə tarix, yerlərin miqdarı və yükün kütləsi barədə qeydiyyat aparır. Sonuncu hissə gətirildikdən sonra dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 3-cü qrafasının sonuncu sətrində yerlərin miqdarının və göndərmənin kütləsinin yekun cəmi

yazılır. Qrafanın hər bir sətrindəki məlumatlar qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir.

Şəxsi, ev əşyaları, sahibkarlıq fəaliyyəti ilə əlaqədar olmayan digər ehtiyaclar üçün müşayiət edilməyən yüklərin daşınması zamanı qəbul-təhvilçi daşima sənədində:

Plombun (və ya BPQ-nin) tipi və nömrəsi barədə məlumatları göstərir;

"Приемосдатчик железной дороги" – "Dəmir yolunun qəbul-təhvilçisi" qrafasında imza edir;

yükgöndərənin imzasının olmasını yoxlayır;

stansiya rəisinin imzasının olmasını yoxlayır;

gətirilmə tarixi barədə məlumatları tutuşdurur.

ADDY vasitələri ilə yüklənmiş vaqon göndərmələrdə yüklerin daşınması zamanı qəbul-təhvilçi daşima sənədinin aşağıdakı qrafalarını doldurur:

vaqonun növü;

vaqonun nömrəsi və mülkiyyətçi dəmir yolu administrasiyasının kodu;

oxların miqdarı;

yastıqlar barədə məlumatlar;

qapalı, refrijerator və "Hopper" tipli vaqonların kuzovunun həcmi;

"Масса груза, определенная железной дорогой" – "Yükün dəmir yolu tərəfindən müəyyən edilmiş kütləsi" qrafasında kütlə barədə məlumatları:

kütlənin cəmi;

tirdə göstərilən tara kütləsi;

brutto kütləsi;

daşima plombun (və ya BPQ-nin) qoyulmasını tələb etdikdə, plombun (və ya BPQ-nin) tipi və nömrəsi;

"Приемосдатчик железной дороги" – "Dəmir yolunun qəbul-təhvilçisi" qrafasında, habelə vaqonun növündən asılı olaraq, dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 1-ci qrafasındakı imzani;

kütlənin təyin edilməsi üsulu.

Bundan başqa qəbul-təhvilçi "**Способ определения массы**" – "Çəkinin təyin edilməsi üsulu" qrafasının doldurulmasını, stansiya rəsinin imzasını, yükləmə tarixi barədə məlumatın və "**За правильность внесенных в накладную сведенияй отвечаю**" – "Qaiməyə daxil edilmiş məlumatların düzgünlüğünə cavabdehəm" qrafasında yüksək göndərənin imzasının olmasını yoxlayır.

5.3. Dəmir yolunun vasitələri ilə yüklənməyə verilən vaqonlara kommersiya baxışı

5.3.1. Ümumi istifadə yerlərində dəmir yolu vasitələri ilə yükləri yükləməzdən qabaq qəbul-təhvilçi stansiyada müəyyən edilmiş qaydalara uyğun olaraq, vaqonun texniki baxışdan keçirilməsini yoxlamalıdır.

Qəbul-təhvilçi yüklənməyə verilmiş vaqonda hər hansı bir texniki nasazlıq aşkar etdikdə, nasazlıq vaqon təsərrüfatı xidmətinin işçiləri tərəfindən aradan qaldırılana qədər vaqonun yüklənməsinə yol verməməlidir.

Texniki baxışdan asılı olmayaraq qəbul-təhvilçi yüklənmədən əvvəl vaqonun kommersiya cəhətdən yararlılığına əmin olmaq üçün aşağıda göstərilənləri yoxlamalıdır:

a) vaqonun təmizlənmə keyfiyyətini və onun içərisində kənar iynə, yağ ləkələrinin və yükü xarab edə biləcək digər çirkənmənin olub-olmamasını;

b) yan və tavan yükləmə lüklərinin, eləcə də özükipləşən qapıların boşaltma lüklərinin bağlanma etibarlığını;

c) vaqonun iç divarlarında və döşəməsində yol boyu yükün itkisinə və ya xarab olmasına gətirib çıxara bilən görünən deşiklərin, dik çıxan mismarların və boltların olub-olmamasını;

ç) eyni tipli soba qalpaqlarının boltlarla bağlanmasıın düzgünlüğünü.

Tezalışan yükləri yükləməzdən qabaq vaqonun vaqon təsərrüfatı işçiləri tərəfindən daşima Qaydalarında nəzərdə tutulmuş

üsullarla hazırlanmasından sonra qəbul-təhvilçi vaqonu təkran qapıların və lüklərin bağlı halında içəridən yoxlamalıdır.

Kommersiya nasazlığı aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi yükün vaqona yüklənməsinə qədər nasazlıqların aradan qaldırılması üzrə tədbirlər görməlidir.

5. 4. Yüklərin yüklənməsinin ümumi şərtləri

5.4.1. Ümumi istifadə yerlərində yükleri yükləməyə başlayan qəbul-təhvilçi yükün xassəsini və yüklənməyə verilən hərəkət tərkibinin xarakteristikasını nəzərə alaraq, yükün vaqonda yüklənmə və yerləşdirilmə qaydasına diqqət yetirməlidir. Bununla bərabər yükləmənin, vaqonun yük götürmə və yük tutumundan daha yaxşı istifadə edilməsini, yükün daşınması zamanı onun saxlanışını, qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyini təmin edən, vaqonların yüklənməsi və daşima prosesində zədələnmə ehtimalını, eləcə də yüklerin çeşidlənməsi və boşaldılması zamanı çətinlikləri istisna edən xüsusi səmərəli üsulları tətbiq etməlidir.

Kiçik göndərmələri və konteynerləri xırda göndərmələrin və konteynerlərin tərtibat planının tələblərini nəzərə almaqla yükləyirlər.

5.4.2. Qayda üzrə yük vaqonun döşəməsində eyni bərabərdə elə yerləşdirilməlidir ki, daşima zamanı onun tərpənməsi (və sürüşməsi), düşməsi və ya zədələnməsi istisna olsun.

Qapalı vaqonda yükler elə düzülməlidir ki, onların hər iki tərəfdən boşaldılması üçün vaqonun qapılarının sərbəst açılması təmin olunsun. Taralı-qablaşdırılmış və ədədi yükler qapılararası boşluqda vaqonun qapılardan 25 sm.-dən, meşə materialları və odunlar isə 15 sm-dən az olmayan məsafədə yerləşdirilməlidir.

5.4.3. Bir göndərməyə (qaiməyə) aid olan yük yerləri vaqonda elə qoyulmalıdır ki, onların markaları görünə bilsin.

Müvafiq işaretisi və ya yazısı olan xüsusi markalanmış yük yerləri vaqonda həmin markalanmanın tələblərinə uyğun elə qoyulmalıdır ki, bu işaretlər (yazilar) görünsün.

Vaqonu yükləmə zamanı ağır yükler aşağıya (altdan), yün-gül yükler isə yuxarıya (üstdən) qoyulmalıdır.

Yükün xarab olmasına gətirib çıxaran müxtəlif adda yük-lərin bir vaqona yüklənməsi qadağandır.

5.4.4. Vaqonları və konteynerləri, onların yüksəltmə qabiliyyətindən və ya yol verilən artıq yükləmə normasından çox yükləmək qadağandır.

5.4.5. Yüklərin yüklənməsi və bərkidilməsi Texniki şərtlərin tələblərinə müvafiq qaydada yerinə yetirilməlidirlər. Texniki şərtlərlə nəzərdə tutulmayan yüklerin yüklənməsi və bərkidilməsi yolun “Daşima proseslərini idarəetmə” Birliyinin (və ya yük Naxçıvan hissəsinin ərazisində yükləndikdə ADDY-nun Naxçıvan hissəsinin) Baş mühəndisi tərəfindən müəyyən edilən qaydada təsdiq edilmiş yükləmə çertyojuna uyğun olmalıdır.

Açıq hərəkət tərkibinə yüklənmiş yükler yüklənmə əndəzəsi həddindən kənara çıxmamalıdır.

VI. Daşımaya qəbul olunan yüklerin QU-34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda qeydə alınması

6.1. QU-34, QU-34 k formalı (bax: 14 №-li əlavəyə) “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nın (bundan sonra – “Yükün göndərilməyə qəbulu” kitabı) tərtibi və daşimanın sonrakı rəsmiləşdirilməsi üçün sənədlərin verilməsi aşağıda göstərilən qaydada aparılır.

“Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda bütün göndərmələr onların qəbulu və ya vaqon vərəqəsinin tərtib edilməsi sıra ilə yazılır. “Yüklərin göndərilməyə qəbulu” kitabına məlumatlar dəmir yolu nəqliyyat qaimələri və vaqon vərəqələri əsasında yazılır.

“Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı” aşağıdakılardır üzrə aparılır:

- özünün qəbul etdiyi göndərmələr;

su və avtomobil nəqliyyatlarından daşımaya qəbul edilmiş
qarışq birbaşa göndərmələr;

yeni tikililərdən qəbul edilmiş göndərmələr;

beynəlxalq daşimalarda üçüncü ölkələrdən qəbul edilmiş
göndərmələr.

Göndərməyə hər qəbul yerində ayrıca qəbul-təhvilçi xidmət etdikdə, “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı” hər qəbul yerində ayrıca aparılır. Su və avtomobil nəqliyyatlarından, yeni tikililərdən və beynəlxalq daşimalardan üçüncü dövlətlərdən qəbul edilən göndərmələrə ayrıca “Yüklərin göndərilməyə qəbulu” kitabı aparılır, bu halda kitab üzrə sira nömrəsi dəmir yolu markası ilə hesablanır.

“Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı” bir il ərzində aparılır, hər ilin 1 yanvarından yeni ilə dəyişdirilir. Göndərməyə qəbul edilən, lakin cari ilin 1 yanvarına qədər göndərilməyən göndərmələr yeni kitaba kəsrə yazılan sira nömrələri ilə köçürürlər: surətdə həmin ildə birdən başlayan “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nın sira nömrəsi, məxrəcdə – keçən ilin “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”na həmin göndərmənin yazılılığı sira nömrəsi göstərilir (məsələn, 1/1021, 2/1613).

“Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nın qrafaları stansiyada kommersiya hesabatının aparılmasına dair Təlimata uyğun doldurulur.

Dəmir yolu nəqliyyat qaimələri və vaqon vərəqələri əsasında qəbul edilən göndərmələr barədə məlumatların qeydiyyatı göndərmələrin növündən asılı olaraq yüklerin göndərməyə qəbulunun rəsmiləşdirilməsinin tamamlanmasıdır:

6.2. Vaqon göndərmələri.

Vaqon vərəqəsinin məlumatları əsasında “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda qəbul edilmiş göndərmə barədə qeydiyyat aparılır, ondan sonra dəmir yolu nəqliyyat qaiməsi (daşima sənədləri dəsti) son rəsmiləşdirmə üçün yük kontoruna verilir. “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda göndərmələrin

nömrələri iş gününün sonunda və ya stansiya rəisinin müəyyən etdiyi qaydada digər tarixlə göstərilir.

6.3. Qrup və marşrut göndərmələri.

QU-34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı” və qon göndərmələri üzrə kitabın aparılmasına oxşar qaydada aparılır. Yüklərin daşınmaları QU-27 formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinə qoşmalarla və QU-38 b formalı vaqon vərəqəsilə rəsmiləşdirildikdə göndərmə barədə məlumatlar qrup və marşrut göndərmələri kitabnda göstərilir.

QU -34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda vaqonların dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və vaqon vərəqəsində yazılmış bütün nömrələri göstərilir.

6.4. Konteyner göndərmələri.

QU-34 k formalı “Konteynerlərin göndərilməyə qəbulu kitabı” (bax: 14 №-li əlavəyə) hər konteyner meydançası üzrə aparılır. QU-34 k formalı kitabın birinci boş sətirində qəbul-təhvilçi cari tarixi, növbənin başlama və başa çatması vaxtını və öz soyadını yazar.

Konteynerlərin qəbulunun nömrələnməsi ardıcıl olmalıdır, yəni hər konteyner meydançasına öz sıra nömrələri diapazonu ayrlıllı ki, il ərzində eyni nömrə digər kitablarda təkrar oluna bilməsin.

QU-34 formalı “Yüklərin göndərməyə qəbulu kitabı”nda vaqonun nömrəsi və yükləmə vaxtinin tarixi növbənin sonunda göstərilir. Növbənin sonunda konteynerləri daşımaya qəbul edən qəbul-təhvilçi “Növbəni təhvil verdim” qeydi edir və imzalayıır.

Kitab tərtib edildikdən sonra vaqon vərəqəsi dəmir yolu nəqliyyat qaimələri dəsti və konteynerlər üçün yol cədvəlləri ilə birlikdə QU -48 k formalı konteyner meydançası və stansiya texnoloji mərkəzi (STM) arasında yük sənədlərinin verilməsi kitabında sənədlərin verilməsi barədə məlumatlar qeyd edilməklə stansiya texnoloji mərkəzinə (STM) verilir.

6.5. Xırda göndərmələr.

QU-34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı” meydançanın hər anbarı üzrə ayrıca aparılır. Yük stansiyaya hissələrlə gətirildikdə “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinə analoji olaraq yükün ayrılıqda qəbul edilmiş hər hissəsi ayrıca yazılır. Sonuncu hissə qəbul edildikdən sonra bütövlükdə göndərmə üzrə yerlərin sayının və yükün kütləsinin ümumi yekun cəmi hesablanır.

Əvvəlki göndərmənin hissələrlə gətirilməsi hələ başa çatmadığı anda növbəti göndərmənin qeydiyyatının aparılmasının mümkünüyü olması üçün əvvəlki göndərmənin sonrakı rəsmi ləşdirməsi üçün boş sətirlər saxlanır. Yükün sonuncu hissəsinin sonrakı sutkalarda (gündərdə) gətirilməsi boş sətirlərdə faktiki tarixlə göstərilir.

QU-34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda yüklənmə vaxtı və vaqonun nömrəsi vaqon vərəqəsinin məlumatları əsasında göstərilir.

Qiymətləri elan edilmiş eyni adlı yük göndərməyə bir neçə yerdə qəbul edildikdə, həmin yerlərin hər biri ayrı-ayrı sətirlərdə yazılır.

Eyni adlı yüklər daşımaya müxtəlif növ qablaşdırımda qəbul edildikdə də yeni sətirlərdə yazılır.

Yükün mal (yük) tərəzilərində bir neçə dəfə çəkilməsi zamanı hər ayrıca çəki QU -34 formalı “Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı”nda qeydiyyata alınır.

Vaqonun nömrəsi və yüklənmə vaxtı barədə məlumatlar kitaba daxil edildikdən sonra xırda göndərmələr üçün vaqon vərəqəsi dəmir yolu nəqliyyat qaimələri dəsti və yol cədvəlləri ilə birlikdə QU-48 k formalı yük sənədlərinin ümumi istifadəli yerlər (yük həyəti) və STM arasında təhvil verilməsi kitabında sənədlərin verilməsi barədə məlumatları qeyd etməklə stansiya texnoloji mərkəzinə verilir.

Vaqonları və konteynerləri onların üzərində göstərilən yük-götürmə qabiliyyətindən artıq yükləmək qadağandır.

VII. Vaqon vərəqələrinin doldurulması qaydaları

7.1. Vaqon vərəqəsi yüklərin, konteynerlərin boşaldılması, yüklərin verilməsi, yüklərin yüklənməsinin və boşaldılmasının hesabatı və qatarın natura vərəqəsinin doldurulması üçün istifadə edilən sənəddir. Qəbul-təhvilçi hər bir yüklənmiş vaqona daşimanın qəbulunun başa çatması üçün müəyyən edilmiş formada vaqon vərəqəsi doldurmalıdır. Vaqon vərəqəsi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinə və qəbul-təhvilçinin yaddaş vərəqəsinə əsaslanaraq (yük əməliyyatlarının başa çatması barədə xəbərdarlıq kitablarından) doldurulur.

Vaqon vərəqələri stansiyanın kommersiya hesabatlığı üzrə Təlimata uyğun doldurulur.

7.2. Hər bir yüklənmiş vaqona yükləmə stansiyasının qəbul-təhvilçisi tərəfindən aşağıda göstərilən formalı vaqon vərəqəsi tərtib olunur:

a) QU-38 a formalı-vaqon göndərməsi üçün (bax: 4 №-li əlavəyə);

b) QU-38 b formalı-marşrut göndərməsi üçün (bax: 5 №-li əlavəyə);

c) QU-38 v formalı-konteyner göndərməsi üçün (bax: 15 №-li əlavəyə);

ç) QU-38 q formalı-xırda göndərmələr üçün (bax: 16 №-li əlavəyə).

Vaqon vərəqəsi, eləcə də “öz oxu üzərində yük” kimi daşınan qeyri-işlək lokomotivlərə, sərnişin vaqonlarına, elektrik və dizel qatarlarının vaqonlarına, rels üzərində hərəkət edən maşın və mexanizmlərə, eləcə də tam daşima sənədləri rəsmiləşdirilmiş boş vaqonlara, göndərici yol cədvəlləri yazılmış vaqonlara tərtib edilir.

7.3. Yüklər birbaşa beynəlxalq əlaqə ilə daşındıqda vaqon vərəqəsi tərtib edilir:

yükün ixrac daşınmasında- yükləmə stansiyaları tərəfindən;

yük “üçüncü ölkədən daşındıqda”- sərhəd stansiyaları tərəfindən;

göndərmə yol cədvəli tərtib olunduqda-onu tərtib edən stansiyalar tərəfindən.

Yüklər birbaşa qarışq dəmir yolu-su yolu əlaqəsi ilə daşındıqda vaqon vərəqəsi tərtib edilir:

yüklərin yüksək göndərəndən daşımaya qəbulu zamanı-yükləmə stansiyaları tərəfindən;

yüklərin su (dəniz, çay) nəqliyyatından daşımaya qəbulu zamanı-ilkin bir nəqliyyat vasitəsindən digərinə yükləmə stansiyaları tərəfindən;

yüklərin dəmir yolu ilə tranzit daşınması zamanı-ilkin bir nəqliyyat vasitəsindən digərinə yükləmə stansiyaları tərəfindən;

7.4. Vaqon vərəqələri mürəkkəblə və ya diyircəkli qələmlə əllə, və ya yazı makinalarında doldurulur.

Beynəlxalq daşimalarda vaqon vərəqələrinin blankları rus dilində çap edilir və doldurulur. Daxili qaydalara uyğun olaraq blankın iki (rus və göndərmə ölkəsinin dilində-azərbaycan) dildə çap olunmasına icazə verilir

Vaqon vərəqəsi tərtib olunan stansiyanın adı ştəmpellə göstərilir.

7.5. Hərəkət zamanı yolda yükün digər vaqona yüklənməsi, yükün qismən vaqondan boşaldılması və vaqondakı yükün miqdarının və vəziyyətinin nəzarət yoxlanması zamanı vaqon vərəqəsi yenidən tərtib olunur.

İlkin vaqon vərəqəsi, yeni vaqon vərəqəsi tərtib olunan stansiyada saxlanılır, kommersiya aktı tərtib olunduqda isə ilkin vaqon vərəqəsi həmin aktin birinci nüsxəsinə əlavə edilir.

7.6. "Коды для натурного листа" "Natura vərəqəsi üçün kodlar" bölməsi qaimədə göstərilən məlumatlar əsasında aşağıdakı kimi doldurulur

7.6.1. "Macca груза в тоннах" "Yükün kütləsi, tonla" qrafasında vaqona yüklənmiş yükün kütləsi üç rəqəmlə tonlarla göstərilir. Bununla göndərmənin tonla miqdarı yuvarlaqlaşdırı-

laraq göstərilir: 500 *kq* və çox tam tona qədər yuvarlaqlaşdırılır, 500 *kq*-dan az isə atılır. Yuvarlaqlaşdırımdan sonra alınan rəqəm ikirəqəmli və ya birrəqəmli olduqda, onun qabağına müvafiq olaraq bir və ya iki sıfır yazılır (məsələn: 048, 008).

Qeyri-işlək lokomotivlər, sərnişin vaqonları, elektrik və dizel qatarları, rels üzərində hərəkət edən maşın və mexanizmlər, eləcə də tam daşima sənədləri rəsmiləşdirilmiş inventardan silinmiş vaqonlar “Öz oxu üzərində yük” kimi daşındıqda bu qrafada onların kütləsi göstərilmir, **"Тара вагона"** – “Vaqonun tarası” qrafasında göstərilir

Daşima sənədlərilə yük vaqonlarında insanlar daşındıqda, onun hər vaqonunun kütləsi şərti olaraq 33 *ton* qəbul edilir. QU-33 formalı göndərmə cədvəli ilə göndərilən çıxarılan daşima avadanlıqları (çörək və tərəvəz sıpərlərlə, standart metal bağlayıcılarla, altlıqlarla və s.) yüklənmiş vaqonlar üzrə, hopper-dozator, dumpkar vertuşkalarını müşayiət edən maşinist və ya usta briqadaları ilə tutulu olan vaqonlar üzrə, eləcə də yüklü vaqonlar içərisində onların hesabatını aparmaq üçün bələdçi ilə gedən boş vaqonlar üzrə **"Масса груза в тоннах"** – “Yükün kütləsi, *tonla*” qrafasında 001 kodu yazılır.

Bütün daşima sənədləri ilə boş vaqonlar daşındıqda bu qrafada “000” yazılır.

7.6.2. "Станция назначения вагона" – "Vaqonun təyinat stansiyası" qrafasında təyinat stansiyasının altı nişanlı kodu göstərilir. Qarışq dəmir yolu-su nəqliyyatında yük daşınarkən yükboşaltma stansiyasının kodu göstərilir. MDB ölkələrinin, Latviya Respublikasının, Litva Respublikasının, Estoniya Respublikasının sərhədlərindən kənara “üçüncü” ölkələrə beynəlxalq nəqliyyatla daşınan yüklü vaqonlar üçün sərhəd stansiyasının “üçüncü” ölkələrlə altı nişanlı ixracat kodu göstərilir.

Məsələn, Çop stansiyasına boşalmaya gedən vaqonlar üçün 380101 kodu qoyulur, Çopdan Macarıstana gedən və daha uzağa gedən vaqonlar üçün – 380205, Slovakiya və daha uzağa gedənlər üçün – 380309 kodu göstərilir. Vanino stansiyasına

boşalmaya gedən yüklü vaqonlar üçün – 967704, yükə ixracata gedənlər üçün – 967808 kodu göstərilir.

7.6.3. “Код груза” “Yükün kodu” qrafasında yüklerin harmonlaşdırılmış nomenklaturasına (“ГНГ”) müvafiq olaraq hər yüklü vaqon, “öz oxu üzərində yük” kimi daşınan hərəkət tərkibi üçün qaiməyə müvafiq olaraq yükün səkkiz nişanlı kodu göstərilir. Xırda göndərmələrlə yüklenmiş vaqonlar üçün qrafa “Kiçik göndərmələr üçün vaqon vərəqəsi (QU-38q formalı)” bölməsinin 7.24.3-cü bəndinə, konteynerlərlə yüklenmiş vaqonlar üçün “Konteyner göndərmələri üçün vaqon vərəqəsi (QU-38v formalı) bölməsinin 7.23.2-ci bəndinə müvafiq doldurulur.

Tam daşima sənədləri ilə daşınan boş vaqonlar üçün bu qrafada qaimədə göstərilən əvvəl daşınan yükün kodu göstərilir.

İşləməyən vəziyyətdə daşınan və yeddi nişanlı nömrəsi olan lokomotivlər üçün “Yükün kodu” qrafasında səkkiz nişanlı kod göstərilir ki, onun da birinci dörd rəqəmi – qatarın natura vərəqəsinin tərtibatı üzrə Təlimatın 6-ci əlavəsinə müvafiq olaraq lokomotivin seriya kodu, axırıncı dörd rəqəm isə – sıfırlardan ibarət olur.

7.6.4. “Код получателя” – “Yükalanan kodu” qrafasında yükalanan qaimədə göstərilən dörd rəqəmli kodu göstərilir:

xırda göndərmələrlə gedən vaqonlar üçün işə:	
boşalmaya	0011
çəşidləməyə	0021
boşalma və çəşidləməyə	0031
konteynerlərlə:	
boşalmaya	0012
çəşidləməyə	0022
boşalma və çəşidləməyə	0032
birbaşa qarşıq əlaqədə boşalma-yükləmə	
aparılan çay limanına:	
daxili	0013
beynəlxalq	0023
birbaşa qarşıq əlaqədə boşalma-yükləmə	
aparılan dəniz limanına:	

daxili	0033
beynəlxalq	0043
yeni dənən ensiz izə yükləməyə	0053
ünvanın dəyişdirilməsinə (səpələnməyə)	0004
stansiya rəisinin ünvanına	6302
fiziki şəxslərin ünvanına	1000

Yükler beynəlxalq nəqliyyatda “üçüncü” ölkələrə daşınarkən qaimədə yükalanın kodları olmadığı halda bu qrafada sərhəd və ya limanyanı stansiyaların “üçüncü” ölkələrə ixracat kodunun birinci dörd rəqəmi göstərilir.

7.6.5. “Особые отметки” – “Xüsusi qeydlər” qrafasında ara qoyulmadan üç işarə ilə müvafiq kod göstərilir, hər hansı bir kod olmadıqda -0- qoyulur.

a) Birinci işarədə (marşrut, işləməyən park) bir nişanla bir qaimə ilə, bir gömrük deklarasiyası ilə qeydiyyata alınmış marşruta, vaqonlar qrupuna, vaqonlar qoşqusuna məxsusluğu və ya “Öz oxu üzərində yük” kimi hərəkət edən vaqonların və ya qeyri-işlək parkların vaqonları kateqoriyasına məxsusluğu göstərilir.

“Öz oxu üzərində yük” kimi hərəkət edən vaqonlar 1 rəqəmi ilə kodlaşdırılır.

Vaqonun marşruta məxsusluğu 2 rəqəmi ilə kodlaşdırılır. Bir qaimə ilə qeydə alınmış vaqonlar qrupuna 3-dən 5 də daxil olmaq şərtilə kod verilir.

Müxtəlif qaimələrlə qeydə alınmış, lakin bir gömrük deklorasiyası olan vaqonlara 6 kodu verilir.

Tərkibin açılması qadağan olunan vaqon qoşqularına, eləcə də qoşqu tipli transportyollara 7 və ya 8 kodu verilir.

Qeyri-işlək parkın vaqonlarına (nasaz, xüsusi texniki və ya digər ehtiyaclar üçün) 9 kodu verilir.

b) İkinci işarədə (daldalanacaq kodu) 1 rəqəmlə qeyd olunur:

insanlarla vaqon	1
yükü müşayiət edən bələdçili (komandəli) vaqon	2

şərti nömrələri 115, 119, 121, 126, 128, 130, 134, 137, 141, 143, 148, 154, 155, 156, 167, 168, 176, 179, 182, 199 olan PM-lərdən başqa, partlayıcı materiallar (PM) olan vaqonlar	3
zəhərli maddələr (6.1 yarımsinifli yükler) olan vaqonlar	4
sixilmiş və ya maycləşdirilmiş qazla (yüklü və ya boş) dolu vaqon	5
tezalışan, öz-özünə alışan maddələrlə (4-cü sinifli yükler), oksidləşdiricilər və orqanik peroksidlərlə (5-ci sinfin yükleri), tezalışan mayeli (3-cü sinfin yükleri) və ya turşulu (8.1-ci yarımsinifli yükler) sisternli vaqon	6
digər təhlükəli yüklərlə, eləcə də sisternlərdə aparılanlar istisna olaraq tez alışan mayelərlə (3-cü sinfin yükleri) və ya turşu ilə dolu (8.1 yarımsinifli yükler) vaqonlar	8
şərti nömrələri 115, 119, 121, 126, 128, 130, 134, 137, 141, 143, 148, 154, 155, 156, 167, 168, 176, 179, 182, 199 olan partlayıcı materiallarla (PM) dolu vaqon	9

Əgər yüklü vaqon bir neçə nişana malikdirsə, daldalanacaq kodlarının birinciliyinə müvafiq qaydada kod verilir. Daldalanacaq kodlarının birinciliyi: 9, 3, 5, 6, 4, 8, 1, 2.

c) Üçüncü işarədə (əndazəsizlik, heyvan, ДБ, НГ) əndazəsiz yük'lərlə, heyvanlarla yüklenmiş vaqonlar, uzunbazalı vaqonlar (vaqonun arabacığının daxili təkər cütünün oxunun mərkəzləri arasında məsafə 11,3 m-dən çox olmaqla), eləcə də təpədən buraxılma üçün xüsusi şərait tələb edən vaqonlar qeydə alınır. Vaqonun (yükün) nişanına müvafiq olaraq belə vaqonlar üçün bir nişanlı kodlar verilir:

heyvanlarla yüklenmiş vaqon	1
əndazəsiz yüklü vaqon	3
uzunbazalı vaqon	5
təpədən buraxılma üçün ehtiyat tələb edən vaqon	6
təpədən buraxılmaya yaramayan vaqon	7
təpədən buraxılmaya yaramayan yüklü vaqon, eləcə də hərəkət tərkibi	9

Əgər vaqon (yük) bir neçə nişana malikdirsə, o zaman daha çox rəqəm əhəmiyyəti olan kod verilir, bunlar olmadıqda -0-qoyulur.

7.6.6. “Количество ЗПУ (пломб)” – “BPQ-nin sayı (plomb)” qrafasında vaqonda quraşdırılmış bağlama-plomblama qurğularının və ya plombların sayı göstərilir.

7.6.7. “Количество контейнеров” “Konteynerlərin sayı” qrafası doldurulur:

Konteyner göndərmələrinə – “Konteyner göndərmələrinə vaqon vərəqəsi (QU-38v formalı)” bölməsinin 7.23.2-ci bəndinə müvafiq;

Vaqon göndərmələrinə – vaqonlarda tez xarab olan yüklerin daşınması zamanı, əgər göndərmə sənədlərində çatdırılma vaxtı göstərilmişdir, yükün çatdırılma vaxtı ara qoyulmadan dörd işarə ilə göstərilir, birinci və ikinci işarələrdə – tarix, üçüncü və dördüncü işarələrdə – ay (məsələn, 02.08 və ya 2 avqust) göstərilir.

7.6.8. “Выходная пограничная станция” – “Sərhəd çıxış stansiyası” qrafasında daşıma marşrutundakı ardıcılıqla daşıma sənədlərində göstərilən sərhəd çıxış stansiyalarının altı nişanlı kodu göstərilir.

7.6.9. “Тара вагона” “Vaqonun tarası” qrafasında üç nişanlı kod şəklində tam rəqəmlərlə *tonlarla* tara kütləsi, göstərilir. Bu hərəkət tərkibinin tarasının kütləsi haqqında məlumat kuzovdan və ya vaqonun şveller tirindən götürülür.

Fəaliyyətsiz vəziyyətdə lokomotivlərin, rels üzərində hərəkət edən maşın və mexanizmlərin səkkiz və yeddi nişanlı nömrələri olan, elektrik və dizel qatarları vaqonlarının qaiməyə müvafiq olaraq tara kütləsinin göstərilməsi vacibdir.

Sərnişin qatarları üçün taranın kütləsi cədvələ müvafiq şəkildə göstərilir:

Vaqonun dördüncüü işarə nömrəsi	Sərnişin vaqonunun tipi	Kütlə, t	
		sərnişinsiz və baqajsız	sərnişinlə və baqajla
0	Yumşaq və yumşaq-bərk	58	60
1	Kupe	52	56

2	Bərk-açıq	51	56
3	Vilayətlərarası	48	57
4	Poçt və bank	54	56
5	Baqaj və poçt-baqaj	47	65
6	Restoran	63	69
7	Texniki-xidmət	55	56
8	Başqa nazirlilik və idarələrin xüsusi vaqonları	55	56

Bu zaman vaqonun tara kütləsi aşağıdakı qaydada yuvarlaqlaşdırılaraq tam rəqəmlə göstərilir: 500 kq-dan çox olduqda daha çox tam tona qədər yuvarlaqlaşdırılır, 500 kq-dan az olduqda isə azaldılır. Əgər yuvarlaqlaşdırıldıqdan sonra iki və ya birnişanlı rəqəm alınarsa, o zaman onun qarşısında bir və ya iki sıfır qoyulur.

7.6.10. “Примечание” “Qeyd” qrafasında altı əlisba-rəqəm nişanından az olmayaraq aşağıdakı məlumatlar verilir:

Radioaktiv maddələrlə yüklənmiş vaqon	RAD
Təhlükəli yük daşıyan seksiyanın (sxemin) tərkibinə daxil olan və daşıma sənədlərində “Seksiya. Açıma-yın” (birinci vaqonun qarşısında qoyulur) ştampeli olan vaqonlar	CX
Əndazəsizlik*	
Əndazəsiz yükün konfiqurasiyasını təkrar edən qurulmuş çərçivəli vaqon	PAMA
3976-3977 və ya 3978-3979 qoşqu tipli transportyorum bir tək seksiyası	ОДНА
Baş yoldan/yan yola sürətin məhdudlaşdırılması tələbi (məsələn, 60 km/saat-a qədər, 40 km/saata qədər)	C 60/40
Dəmir yolunun mühafizəsi ilə müşayiət edilməsi	OXP
Bələdçili vaqon	ПРВ
VU-26 formalı müşayiətedici vərəqlə təmirə göndərilən vaqon	ПЕРЕСЛ
Metanollla yüklənmiş vaqon	МЕТАНЛ
BMZ quruluşlu 6 vaqonlu refrijerator seksiyası	060000-dan

Diri balıq daşınması üçün iki vaqonlu refrijerator seksiyası	069999-dək
Üç vaqondan (6 oxlu yük vaqonları) ibarət refrijerator seksiyası	020000-dan 029999-dək
Eyni ilə (8 oxlu yük vaqonları)	030001-dən 035000-dək
Yük qatarının tərkibində hərəkət edən baqaj vaqonu	035001-dən 039999-dək
Yük qatarının tərkibində hərəkət edən sərnişin vaqonu	БАГ
Yük qatarının tərkibində hərəkət edən digər sərnişin vaqonları	ПАСС
Xüsusi və texniki ehtiyaclar üçün vaqon	ПР
	ДУ-82

* - Qeyd: 1. Əndazəsizlik zonası-ağı, yan, yuxarı əndazəsizlik və ya şaquli artıq əndazəsizlik, həmçinin əndazəsizlik dərəcəsi “Qeyd” qrafasında aşağıdakı beşrəqəmli indeks ardıcılılığı ilə qeyd edilir:

1-ci işarə-həmişə “H” hərfi; 2-ci işarə aşağı əndazəsizlik dərəcəsi; 3-cü işarə-yan əndazəsizlik dərəcəsi; 4-cü işarə yuxarı əndazəsizlik dərəcəsi; 5-ci işarə - şaquli artıq əndazəsizlik dərəcəsi.

Bu zaman əndazəsizliyin aşağı və yan zonası 1-dən 6-dək, yuxarı 1-dən 3-dək dərəcəyə malikdir, istənilən zonada artıq əndazəsizlik 8 kodu ilə işarə edilir, istənilən zonada əndazəsizlik olmadıqda 0 kodu ilə işarə edilir.

Məsələn, qarışq əndazəsizlik: aşağı 3-cü dərəcə, yan 5-ci dərəcə, yuxarı 2-ci dərəcə və şaquli artıq əndazəsizlik H 3528 kimi işarə edilir.

Əgər vaqon üçün bir neçə nişanların göstərilməsi zəruridirsə, bunlar vaqon vərəqəsində göstərilir.

7.7. “Место для отметок” “Qeydlər üçün yer” qrafasında xüsusi təhlükəsizlik qaydalarına riayət olunmasını tələb edən yüksək daşınarkən yükgöndərənin qaiməsində göstərilən ştampelin və qeydlərin əsasında stansiya analoji qeydlər və ştəmpellər qoyur. Qrafada yer çatışmadıqda ştəmplelər vaqon vərəqəsinin yuxarı hissəsində boş yerdə qoyulur.

Təhlükəli yüklerin daşınması qaydalarında müəyyən olunmuş hallarda müxtəlif kateqoriyalı təhlükəli yüklerin birgə daşınması zamanı yüklerin birgə daşınmasının hər kateqoriyasına müvafiq ştəmplelər qoyulur.

7.8. Dəmir yolu mühafizə xidmətinin müşayiəti ilə yükler daşınarkən “Qeyd” qrafasının “Natura vərəqəsi üçün kodlar” bölməsində stansiya tərəfindən vaqon vərəqəsində “OXP” qeydi edilir, “Qeydlər üçün yer” qrafasında isə MDB-yə üzv və Baltikyanı dövlətlərin dəmir yolları üçün təsdiq olunmuş siyahıya müvafiq olaraq dəmir yolu mühafizə xidmətinin müşayiət etdiyi yükler üçün “D.y. mühafizəsi” ştampeli qoyulur. MDB-yə üzv və Baltikyanı dövlətlərin dəmir yollarının daxili qaydalara görə mühafizə (təhlükəsizlik) xidməti ilə təmin edilmiş yükler üçün vaqon vərəqəsinin tərtib olunduğu stansiyada və ya daxili qaydalarda nəzərdə tutulmuşdursa giriş ötürü dəmir yolu stansiyasında vaqon vərəqəsində ştampel və qeydlər olunur.

7.9. “Baron №” №-li vaqon qrafasında yük vaqonunun səkkiz nişanlı (rəqəmli) nömrəsi və vaqonun nömrəsindən sonra ara verilərək, vaqona sahib olan dəmir yolu administrasiyasının – rəqəmli kodu (iki rəqəmli), şəxsi vaqonlar üçün isə – dəmir yolu administrasiyasının qeydiyyat kodu göstərilir.

Bu qrafada, eləcə də sərnişin vaqonlarının, fəaliyyətsiz lokomotivlərin, elektrik və dizel qatarlarının, rels üzərində hərəkət edən maşın və mexanizmlərin nömrələri göstərilir. Bununla yanaşı çoxseksiyalı lokomotivlər üçün hər seksiyasının nömrəsi göstərilir, aralıq platformalı qosqu tipli transportyorlar üçün isə – transportyoren tərkibinə daxil olan hər sonluq və aralıq platformanın nömrəsi qeyd olunur.

Refrijerator seksiyasının tərkibində olan vaqonlar üçün vaqonun nömrəsinin altında “PC №_____” seksiyanın inventar nömrəsi göstərilir. Refrijerator seksiyasının inventar nömrəsi dairə içərisində kəsrin məxrəcində yazılır.

Yüklərin daşınması üçün ümumi istifadə yollara çıxməq hüququ olan şəxsi yük vaqonlarının nömrəsi qüvvədə olan nömrələmə sistemini müvafiq olaraq səkkiz nişanlı olur, “5” rəqəmi isə həmişə nömrənin birincisi olur.

Nömrəsində səkkizdən az nişanı (rəqəmi) olan yük vaqonları boş və yüklü vaqonlara aid edilmir və “öz oxu üzərində

yük” kimi ümumi istifadəli dəmir yoluna buraxıla bilər. Burada vaqon nömrəsinin birinci üç nişanı 000, sonrakı beş nişanı isə – vaqonun kuzovunun üzərindəki nömrənin son beş rəqəmi olmalıdır. “Qeyd” qrafasında belə vaqonların növü və oxlarının sayı ikinişanlı (rəqəmli) kod ilə göstərilir: (birinci nişan hərəkət tərkibinin növünü, ikinci - oxların sayını xarakterizə edir).

4 oxlu sərnişin vaqonu	04
4 oxlu bağlı vaqon	24
4 oxlu platforma	44
6 oxlu platforma	46
4 oxlu yarımvəqon	64
6 oxlu yarımvəqon	66
8 oxlu yarımvəqon	68
4 oxlu sistern	74
6 oxlu sistern	76
8 oxlu sistern	78
4 oxlu izotermik vaqon	84
refrijerator seksiyasının 4 oxlu yük vaqonu	87
refrijerator seksiyasının 4 oxlu texniki-xidmət vaqonu	88
digər 4 oxlu vaqonlar	94
digər 6 oxlu vaqonlar	96
digər 8 oxlu vaqonlar	98

7.10. Vaqon vərəqəsinin yuxarı sol tərəfində “Vaqon haqqında məlumat” bölməsində oxların miqdarı və vaqonun tonla yük qaldırma qabiliyyəti haqqında məlumat göstərilir.

7.11. “Stansiya _____ d.y. _____ gün _____ ay _____ 20 ____ il” sətrində dəmir yolu və stansiyanın tam adı, vaqon vərəqəsinin tərtib olunduğu vaxt göstərilir. Stansiyanın adı sətri ştampellə göstərilir.

7.12. “Bağlama-plomblama qurğusu (plomblar) haqqında məlumat” bölməsində BPQ haqqında məlumatlar və vaqonda quraşdırılmış BPQ-in sayı göstərilir.

Hər BPQ üçün onun tipi, BPQ-də əks etdirilmiş yoxlama nişanları və BPQ-nin kim tərəfindən quraşdırıldığı (əgər

plomblama dəmir yolu tərəfindən aparılmışdırsa göndərən stansiyanın adı, əgər plomblama göndərən tərəfindən aparılmışdırsa göndərənin adı, əgər plomblama gömrük tərəfindən aparılmışdırsa gömrük idarəsinin adı) göstərilir.

Plomblarla plomblanmış vaqonlarda yük daşınarkən bu bölmədə plombların sayı, “Tipi” qrafasında “plomb” sözü, yoxlama nişanları və vaqonu plomblayanın adı göstərilir.

Yüklərin daşıma qaydalarına müvafiq olaraq yük plombsuz daşındığı halda bu qrafada “Plombsuz” qeydi edilir.

Hər hansı bir səbəbdən BPQ (plomblar) dəyişdirilərsə, əvvəl quraşdırılmış BPQ (plomb) haqqında məlumatın üstündən (oxunması mümkün olan şəkildə) və birinci boş sətirdə yeni quraşdırılmış BPQ (plomb) haqqında məlumat göstərilir. Boş sətir olmadıqda yeni BPQ haqqında məlumat xətt çəkilmişin üstündə göstərilir. Edilmiş dəyişikliklər stansiyanın sətri şempeli ilə təsdiq olunur.

7.13. “Qaiməyə əsasən yükün kütləsinin müəyyən edilməsi üsulu” sətri qaimədəki məlumata əsasən doldurulur.

7.14. Qaimədəki məlumata əsasən göstərilir:

göndərmənin nömrəsi; yük göndərilən stansiyanın adı; yükün təyinat stansiyasının adı; yükün kütləsi, *kq-la*; yükün adı; yüksəkalanın adı; yerlərin sayı; qablaşdırmanın növü.

Əgər müxtəlif qablaşdırımda göndərməyə müxtəlif adlı və ya eyniadlı yükler daxildirsə, o zaman vaqonda hər adlı yük və hər qablaşdırma üçün yükler haqqında (kütlə, ad, yerlərin sayı, qablaşdırılmanın növü) məlumat ayrı-ayrı sətirlərdə göstərilir. Sonra yerlərin ümumi sayının və vaqona yüklənmiş yükün ümumi kütləsinin cəmi göstərilir.

7.15. Yüklərin yüklənməsi və bərkidilməsinin texniki şərtləri ilə və ya yerli texniki şərtlərdə nəzərdə tutulduğu kimi yükün düzgün yerləşdirilməsi və bərkidilməsi yoxlanıлarkən “Yük yüklənmiş və düzgün bərkidilmişdir” qrafasında imza edilir, yüklənmənin düzgünlüyünü yoxlayan işçinin soyadı və vəzifəsi göstərilir. Konteynerli vaqonlar üçün “Konteynerlər yüklənmiş və düzgün bərkidilmişdir” sözlərinən sonra da

imza edilir, yüklənmənin düzgünlüyünü yoxlayan işçinin soyadı və vəzifəsi göstərilir. Kranlar, ekskavatorlar, asma qurğuları və fırlanan hissələri olan digər maşınlar daşınarkən “Yükün çevrilməsini saxlayan bərkidicini yoxladım” mətni üzərindən xətt çəkilməmiş qalmalıdır.

7.16. Vaqon vərəqəsinin arxa tərəfində qeyd olunur:
vaqonun yüklənməyə verilmə vaxtı və yüklənmənin sona çatma vaxtı (tarix, saat, dəqiqə);
vaqonun boşalmaya verilmə vaxtı və boşalmanın sona çatma vaxtı (tarix, saat, dəqiqə).

Əgər dəmir yolu daxili qaydalarında digər əlavələr nəzərdə tutulmayıbsa, bu qeydlər qəbul-təhvilçinin imzası və stansiyanın şempeli ilə təsdiq olunur.

7.17. Daşıma sənədləri paketlərə qoyulduğu halda natura vərəqəsinin tərtibati üçün kodlar vaqon vərəqəsindən paketin üz tərəfinə köçürülür.

7.18. Təyinat stansiyalarında və çeşidləmə platformalarında (və ya yolda hərəkət zamanı) vaqon vərəqələri üzrə ümumi istifadə yerlərində yüklerin (konteynerlərin) boşaldılması və çeşidlənməsi aparılır.

7.19. Boşaldılmış vaqonların vaqon vərəqələri, bəzi hallarda vaqon vərəqələrinin əslı kommersiya aktlarına əlavə olunduqda isə vaqon vərəqələrinin surətləri stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada, boşaltma günləri üzrə toplanmış və tikilmiş halda saxlanılır. Hərbi və 1-ci sinif təhlükəli yüklerin (partlayıcı maddələr) vaqon vərəqələri kilidlənən dəmir yesiklərdə və ya şkaflarda xidməti istifadə üçün ayrıca işlərdə (qovluqlarda) saxlanılır və işin sonunda həmin şkaflar möhürlənir.

7.20. Yükgöndərənin mühafizə xidmətinin müşayiəti ilə hərbi nöqliyyatla daşınan yükgöndərənin və yüksəkalanın dəmir yolu yüklənib boşaldılan yükler üçün vaqon vərəqəsi tərtib olunmur.

Boşaltma stansiyalarında zərurət yarandıqda yalnız vaqonların nömrələrini və yüksəkalanın şərti adını göstərməklə vaqon vərəqələri yazılı bilər.

7.21. Vagon göndərməsinin QU-38a formalı vagon vərəqəsi (bax: 4 №-li əlavəyə)

7.21.1. Vagon göndərmələrinin yüklənməsi zamanı vagon vərəqəsi bir nüsxədə tərtib olunur və daşima sənədlərinə əlavə olunur. Yüklər qoşqularda daşındıqda, hər qoşqu üçün bir vagon vərəqəsi tərtib olunur. "Vagonun №-si" qrafasında "Сцеп" – "Qoşqu" qeydi edilməklə qoşulmuş vagonların nömrəsi göstərilir. Yük bir izli vagondan digər izli vagona yenidən yüklənməklə gondərildikdə vagon vərəqəsi iki nüsxədə tərtib olunur ki, onun da ikinci nüsxəsi yenidən yükləmə stansiyasında qalır.

İdxal və ya tranzit yüklərin yenidən yüklənmə stansiyalarında vagon vərəqələri üç nüsxədə tərtib olunur ki, onlardan bir nüsxəsi daşima sənədlərinə əlavə edilir, ikinci nüsxəsi hesabat formasına əlavə edilir, üçüncü nüsxəsi isə yenidən yükləmə stansiyasında qalır.

7.21.2. "Пункт выгрузки" – "Boşaltma məntəqəsi" qrafasında göstərilir:

yükün boşaldıldığı yer- №-li anbar, seksiya, stansiya yolu, dalan dəmir yolu, daxili qaydalara müvafiq olaraq icarəyə götürülmüş rəlsyanı anbar və ya torpaq sahəsinin adı və s.

7.21.3. Qaiməyə müvafiq olaraq yükün kütləsi, kilogramla göstərilir.

7.21.4. Yük başqa vagona yüklənərkən həmin vagonun nömrəsi "Yük yüklənən vagonun №-si" qrafasında göstərilir.

7.21.5. Başqa hallarda QU-38a formalı vagon vərəqəsi vagon vərəqəsinin tərtib edilməsi haqqında ümumi qaydalara müvafiq şəkildə doldurulur.

7.22. Marşrut və ya qrup göndərməsinin QU-38b formalı vagon vərəqəsi (bax: 5 №-li əlavəyə)

7.22.1. Yüklər marşrut və ya qrup göndərmələri ilə daşındıqda QU-38b formalı vagon vərəqəsi tərtib olunur. Vagon vərəqəsi bir nüsxədə tərtib olunur və daşima sənədlərinə əlavə edilir.

7.22.2. Vagon vərəqəsinin qrafalarında:

a) "Сведения о маршруте" – "Marşrut haqqında məlumat" bölməsində marşrut göndərmələri üçün yazılır:

"Масса груза в тоннах" – "Yükün kütləsi tonla" qrafasında göndərilən vagonlar üzrə yükün cəmləşdirilmiş kütləsi göstərilir;

"Количество осей" – "Oxların sayı" qrafasında göndərilən vagonların oxlarının cəmləşdirilmiş sayı göstərilir;

"Тара вагона в тоннах" – "Vagonun tarası, tonla" qrafasında dörd nişanla (rəqəmlə) vagonun cəmləşdirilmiş kütləsi tonlarla göstərilir;

"Код прикрытия" – "Daldalanacaq kodu" qrafasında bu Təlimatın ümumi müddəalarının 7.6.5-ci bəndinə müvafiq olaraq 1 rəqəmli kod göstərilir;

"Максимальная негабаритность" – "Maksimum əndazəsizlik" qrafasında göndərmə üzrə əndazəsizlik kodu (hər əndazəsizlik zonasında göndərmə vagonları üzrə əndazəsizliyin maksimum dərəcəsinin kodu) göstərilir;

"Код маршрута" "Marşrutun kodu" qrafasında marşrutun növünü göstərən müvafiq kod yazılır:

göndərmə və ya birbaşa pilləli	1
göndərmə və ya səpələnmə pilləli	2
göndərmə və ya kütləsi qırılmaqla pilləli	3
həlqəli	4

"№ маршрута" – "Marşrutun №-si" qrafasında marşrutun nömrəsi ştampeldən qaiməyə yazılır.

b) "Отправка №" – "Göndərmənin №-si" sətrində qaimənin nömrəsi yazılır;

c) "Станция назначения ж.д." – "D.y. təyinat stansiyası" sətrində təyinat stansiyasının və dəmir yolu tam adı göstərilir;

ç) "Далан yoluna vagonların verilməsi üçün" sətrində qaimədə təyinat stansiyasında dalan yoluna boşaltmaya verilən vagonlar haqqında məlumat olduğu halda dalan yoluñ sa-

hibinin adı göstərilir. Qaimədə məlumat olmadıqda sətir doldurulmur.

d) Vəqon vərəqəsinin orta hissəsində marşruta və ya qrupa daxil edilmiş bütün vaqonların ardıcılıqla nömrələri göstərilir. Hər vəqon üçün vəqonun sahibinin kodu, yükün tonla kütləsi, daldalanacaq kodu, BPQ (plomb) sayı, vəqonun tarası, tonlarla göstərilir. Marşrutda (qrupda) əndazəsiz yüklər, heyvanlar, uzun bazalı, eləcə də təpədən buraxılmağa xüsusi şərt tələb edən vaqonlar olduqda bu Təlimatın ümumi müddəalarının 7.6.5-ci bəndinə müvafiq olaraq vəqonun (yükün) xüsusiyyətinə görə bir nişanlı kodu yazılır.

7.22.3. Marşrut və ya qrup göndərmələrində boş vaqonlar olduqda “Yükün kütləsi, tonla” qrafasında belə vaqonların qarşısında “000” yazılır, “Qeyd” qrafasında hərfi mənası: “ПОР” – boş vəqon; “ПВМ” – partlayıcı materiallarla dolu olan vəqonlar üçün daldalanacaq.

Marşrut və ya qrup göndərmələrinin boş vəziyyətdə hərəkəti zamanı “000” birinci və sonuncu vəqonun qarşısında yazılır. Qalan vəqonlarda bu qrafanın üzərində şaquli dalğavarı xətt çəkilir.

7.22.4. Marşrut və ya qrup göndərmələrində vəqonlarda quraşdırılmış BPQ (plomblar) haqqında məlumatlar dəmir yolunun daxili qaydalarında nəzərdə tutulduğu halda QU-38b formalı vəqon vərəqəsinə əlavə olunmuş vərəqdə göstərilə bilər.

7.22.5. Digər hallarda QU-38b formalı vəqon vərəqəsi vəqon vərəqəsinin tərtib edilməsi haqqında ümumi müddəalara müvafiq olaraq doldurulur.

7.23. Konteyner göndərməsinin QU-38v formalı vəqon vərəqəsi (bax: 15Nö-li əlavəyə)

7.23.1. QU-38v formalı vəqon vərəqəsi aşağıdakı hallarda tərtib edilir:

tranzitlərlə birgə 50% və daha çox qəbul edən konteynerli vəqonlar yüklənərkən – üç nüsxədə, biri daşıma sənədlərinə əlavə olunaraq təyinat stansiyasına (və ya çeşidləmə satansi-

yasına) qədər gedir, ikincisi vaqonların yüklənməsi haqqında hesabata əlavə olunur, üçüncü isə yükləmə stansiyasında qalır;

50%-dən az qəbul edən konteynerli vaqonlar yüklənərkən – iki nüsxədə, biri daşıma sənədlərinə əlavə olunur, ikincisi stansiyada qalır.

7.23.2. Vəqon vərəqəsində:

a) “Коды для натурного листа” – “Natura vərəqəsi üçün kodlar” bölməsi aşağıdakı xüsusiyyətləri özündə əks etdirən “Ümumi müddəalar” bölməsinin 5-ci bəndinə müvafiq olaraq doldurulur:

“Масса груза в тоннах” – “Yükün kütləsi, tonla” qrafasında yükün və bütün konteynerlərin taralarının cəmləşdirilmiş kütləsi əsasında hesablanır və tonlarla göstərilir.

“Станция назначения вагона” – “Vəqonun təyinat stansiyası” qrafasında vəqonun boşaldılma və ya çeşidlənmə stansiyasının altı nişanlı kodu göstərilir.

“Код груза” – “Yükün kodu” qrafasında ortatonnajlı konteynerlərlə yüklənmiş vəqonların kodu “00000200”, iritonajlı konteynerlərlə yüklənmiş vəqonların kodu “00000300” yazılır.

“Код получателя” – “Yüklənən kodu” qrafasında göstərilir: əgər vəqon konteyner məntəqəsinə boşalmaya gedirsə – kod 0012, əgər vəqon çeşidlənməyə gedirsə – kod 0022, əgər vəqon boşalmaya və çeşidlənməyə gedirsə – kod 0032. Bir vəqona yüklənmiş konteynerlər bir yüklənən ünvanına hərəkət etdiyi halda qrafada yüklənən dörd nişanlı kodu göstərilir.

“Количество ЗИУ (пломб)” – “BPQ-nin (plombun) sayı” qrafası yalnız vəqonda qapıları bayırə açılan konteynerlər daşınarkən doldurulur. Bu halda qrafada belə qapılarda quraşdırılmış BPQ-nin (plombun) ümumi sayı göstərilir.

“Количество контейнеров” – “Konteynerlərin sayı” qrafasında fiziki vahidlərlə daşınan konteynerlərin sayı ara qoymadan dörd nişanla göstərilir: birinci və ikinci nişanlarda - yüklü, üçüncü və dördüncü nişanlarda - boş (məsələn, 0305-3 yüklü və 5 boş, 0003-3 boş, 0200-2 yüklü).

b) Konteynerlər haqqında məlumatlar bölməsində:

"№ Konteynera" – "Konteynerin №-si", "**Типоразмер**" – "Tipli ölçü", "**№ отправки**" – "Göndərmənin №-si", "**Станция и дорога отправления контейнера**" – "Konteynerin göndərildiyi stansiya və dəmir yolu", "**Станция и дорога назначения контейнера**" – "Stansiya və konteynerin təyinat dəmir yolu", "**Масса груза в кг.**" – "Yükün kütləsi, kilogramla", "**Масса тары контейнера в кг.**" – "Konteynerin tara kütləsi, kilogramla", "**Получатель**" – "Yükalan" qrafaları adlarına müvafiq olaraq qaimənin məlumatları əsasında doldurulur. Bu zaman:

"№ Контейнера" – "Konteynerin №-si" qrafasında göstərilir:

iritonnajlı konteynerlər üçün – latın əlifbasının baş hərflərlə dörd nişanlı indeks və yeddi nişanlı nömrə;

ortatonnajlı konteynerlər üçün – doqquz nişanlı (rəqəmli) nömrə;

"Код собственника" – "Sahibin kodu" qrafasında yazılır:

dəmir yolunun inventar parkının konteyneri üçün – konteynerin trafaretindən dəmir yolu administrasiyasının iki nişanlı (rəqəmli) kodu;

inventar parkının konteynerinin trafaretində dəmir yolu administrasiyasına məxsus kodu olmadıqda – "00" kodu;

şəxsi (xüsusi) konteynerlər üçün – "99" kodu;

"Типоразмер" – "Tipli ölçü" qrafasında yazılır:

ortatonnajlı konteynerlər üçün – nömrənin birinci rəqəmi ilə müəyyən olunmuş konteynerin brutto kütləsi, *tonlarla*;

iritonnajlı konteynerlər üçün – tipli ölçünün dörd nişanlı kodu;

"Масса груза в кг." – "Yükün kütləsi, kilogramla" qrafasında boş konteynerlər daşınarkən "**Пор**" – "boş" yazılır.

Kiçik göndərmələrlə yüklenmiş yığma konteynerlər haqqında məlumat yazılsakən "**№ отправки**" – "Göndərmənin №-si" qrafasında konteynerə yüklenmiş göndərmələrin sayı, "**Масса груза в кг.**" – "Yükün kütləsi, kilogramla" qrafasında konteynerə yüklenmiş bütün göndərmələrin yükünün cəmləşdirilmiş kütləsi, "**Станция и дорога назначения**

контейнера" – "Konteynerin təyinat stansiyası və dəmir yolu" qrafasında – əgər xırda göndərmələrlə yüklenmiş konteynerlərin təyinat stansiyaları müxtəlif olduqda "**Разные**" – "Müxtəlif", "**Получатель**" – "Yükalan" qrafasında "**Разные**" – "Müxtəlif", "**Примечание**" – "Qeyd" qrafasında isə – "**Сборный**" – "Yığma" yazılır.

Konteynerlər haqqında məlumatlar yazılıqdan sonra yükün və bütün konteynerlərin taralarının cəmləşdirilmiş kütləsi kilogramla hesablanır və yazılır.

7.23.3. "Станция выгрузки/сортировки" – "Boşaltma və çeşidləmə stansiyası" sətrində boşaltma və çeşidləmə dəmir yolunun və stansiyanın tam adı göstərilir.

7.23.4. "Для подачи вагонов на подъездной путь" – "Vaqonların dalan yoluna verilməsi üçün" sətrində qaimədə təyinat stansiyasında vaqonların boşaldılmaq üçün dalan yoluna verilməsi haqqında məlumat olduqda, dalan yolu sahibinin adı göstərilir. Belə məlumat olmadıqda qaimədə həmin sətir doldurulmur.

7.23.5. Qalan hallarda QU-38v formalı vaqon vərəqəsi vaqon vərəqəsinin tərtib edilməsi haqqında ümumi müddəalara müvafiq olaraq doldurulur.

7.24. Xırda göndərmənin QU-38q formalı vaqon vərəqəsi (bax: 16 №-li əlavəyə)

7.24.1. QU-38q formalı vaqon vərəqəsi aşağıdakı hallarda tərtib edilir:

üç nüsxədə - xüsusi qəbullu göndərmələrlə yüklenmiş yığma vaqonlar, eləcə də tranzitlərlə birgə kütlə üzrə 50% və daha çox xüsusi qəbullu xırda göndərmələrlə yüklenmiş yığma vaqonların nəzərdə tutulması. Vaqon vərəqəsinin bir nüsxəsi daşıma sənədlərinə əlavə olunur və təyinat (və ya çeşidləmə) stansiyasına qədər gedir, ikincisi vaqonların yüklenməsi haqqında hesabata əlavə edilir, üçüncü isə stansiyada qalır;

iki nüsxədə - tranzit göndərmələrlə yüklenmiş yığma vaqonlar, eləcə də tranzitlərlə birgə kütlə üzrə 50%-dən az olmayaraq xüsusi qəbullu göndərmələrlə yüklenmiş yığma va-

qonlar. Vaqon vərəqəsinin birinci nüsxəsi daşima sənədlərinə əlavə edilir və təyinat (və ya çeşidləmə) stansiyasına qədər gedir, ikinci stansiyada qalır.

iki nüsxədə – yiğma – paylama vaqonlarına. Vaqon vərəqəsinin bir nüsxəsi paylayıcıya (paylayıcı olmadıqda daşima sənədlərinə əlavə edilir) verilir, ikinci vaqonların yüklənməsi haqqında hesabata əlavə edilir.

7.24.2. Əgər yükler haqqında məlumat bir blanka yerləşmirsə, vaqon vərəqəsi bir neçə blankda tərtib olunur, bu zaman bütün blanklar nömrələnir. Birinci blankin üz tərəfində “На listax” – “..... səhifədə” qeydi aparılır.

7.24.3. Vaqon vərəqəsində:

a) “Коды для натурного листа” – “Natura vərəqəsi üçün kodlar” bölməsi aşağıdakı xüsusiyyətlər nəzərə alınmaqla “Ümumi müddəalar” bölməsinin 5-ci bəndinə müvafiq şəkildə doldurulur:

“**Масса груза в тоннах**” – “Yükün kütləsi, tonlarla” qrafasında yiğma – paylama vaqonlar üçün şərti olaraq göstərilir; xüsusi quraşdırılmışda – “009”, bağlıda – “010”;

Yiğma – paylama vaqonlarına yükü birinci yükləyən stansiyanın altı nişanlı (rəqəmlə) kodu yazılır. Yük yükləndikdən sonra köhnə kodun üzərindən xətt çəkilir və aşağıda sonrakı yükləmə stansiyasının altı nişanlı (rəqəmlə) kodu yazılır;

“**Код груза**” – “Yükün kodu” qrafasında “00000100” kodu yazılır;

“**Станция назначения вагона**” – “Vaqonun təyinat stansiyası” qrafasında boşaltma və çeşidləmə stansiyasının altı nişanlı kodu göstərilir.

b) “**Сведения о вагоне и грузе**” – “Vaqon və yük haqqında məlumat” bölməsinin “**Количество осей**” – “Oxların sayı” qrafasında oxların sayı, “**Грузоподъемность, т**” – “Yükgötürmə qabiliyyəti, t” qrafasında vaqonun yükgötürmə qabiliyyəti, tonla, “**Количество отправок**” – “Göndərmələrin sayı” qrafasında vaqonlara yüklənmiş göndərmələrin sayı göstərilir.

c) “**Станция выгрузки/сортировки**” – “Boşaltma çeşidləmə stansiyası” sətrində boşaltma və çeşidləmə aparılan stansiyanın və dəmir yolu tam adı göstərilir.

d) “**Для подачи вагонов на подъездной путь**” – “Vaqonların dalan yoluna verilməsi üçün” sətrində xırda göndərməli vaqonların bir yükalanın ünvanına hərəkəti zamanı vaqon təyinat stansiyasında boşaltma üçün dalan yoluna verildiyi halda dalan yolu sahibinin adı göstərilir.

d) Kiçik göndərmələr haqqında məlumatlar yükün vaqona yükləndiyi qaydada ardıcıl yazılır. Bu zaman hər göndərmə üçün göstərilir: göndərmənin nömrəsi; yükün təyinat stansiyasının adı; yükün kütləsi, kiloqramla; yükün adı; dəmir yolu markası; yerlərin sayı; qablaşdırmanın növü; yük göndərən stansiyanın adı. Göndərmələr haqqında məlumatlardan sonra xırda göndərmələrlə vaqona yüklənmiş yüklerin yerlərinin sayının və kütləsinin cəmi göstərilir.

Üçüncü qrafadan yük anbarlarında yükləmə – boşaltma və çeşidləmə əməliyyatları aparıllarkən istifadə olunur.

Onuncu qrafada xırda göndərmələr çeşidlənərkən yerli nişanlanma göstərilir.

7.24.4. QU-38q formalı vaqon vərəqəsi yiğma-paylama vaqonlarının ilk və sonuncu stansiyada dövr etməsi üçün ayrıca olaraq hər yiğma-paylama vaqonu üçün tərtib olunur və orada bu vaqona yüklənmiş bütün göndərmələr göstərilir. Vaqon vərəqəsinin yuxarı hissəsində göstərilir: “**Сборно-раздаточный вагон до станции**” – “..... stansiyasında yığma-paylama vaqonu” (yiğma-paylama vaqonunun dövr etməsinin sonuncu stansiyası göstərilir).

7.24.5. Qalan hallarda QU-38q formalı vaqon vərəqəsi vaqon vərəqəsinin tərtib edilməsi haqqında ümumi müddəalara müvafiq olaraq doldurulur.

VIII. Yüklərin yol boyu hərəkəti zamanı stansiyalarda qəbul-təhvilçi tərəfindən icra olunan əməliyyatlar

8.1. Yüklərin yol boyu hərəkəti zamanı stansiyalarda qəbul-təhvilçi aşağıdakı əməliyyatları yerinə yetirir:

- a) gələn və göndərilən qatarlarda QU-23 ümumi formalı aktların və dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin tərtib edilməsilə vəqonlara aparılmış baxışın nəticələrinin qeydiyyatını;
- b) xırda göndərmələrlə və konteynerlərdə (yığma vəqonlarda) daşınan yüklerin çeşidlənməsini;
- c) digər nəqliyyat növlərindən və ya tikilməkdə olan dəmir yolu xətlərindən, birbaşa qarışq dəmir yolu-su, dəmir yolu-avtomobil və ya tikilməkdə olan dəmir yolu xətlərindən istifadə etməklə daşınan yüklerin təhvilini və qəbulunu;
- ç) təyinat stansiyasına daxil olan xırda tonnajlı göndərmə yükünün boşaldılmasını və kiçik tonnajlı göndərmələrlə qalan vəqonun təyinatı üzrə yola salınma sənədlərinin tərtib edilməsini;
- d) tranzit yükün açıq hərəkət tərkibində yüklənmə və bərkidilməsi qaydasının pozulmasının aradan qaldırılmasını, lazımi hallarda onun bir vəqondan digərinə yüklənməsini və ya yerin sayını, kütləsini və zəruri hallarda isə yükün vəziyyətinin yoxlanmasını;
- e) bağlama-plomblama qurğusunun BPQ (və ya plombun) qoyulmasını;
- ə) vəqonların qrup və marşrut göndərmələrindən açılması üçün aktların tərtib edilməsini;

8.2. Yol boyu yükün kütləsini, miqdarını, zəruri hallarda isə yükün vəziyyətini, stansiya işçiləri aşağıda göstərilən hallarda yoxlayırlar:

- a) yükün oğurlanması əlamətləri aşkar edilərkən;
- b) vəqonların plomblanması Qaydalar ilə nəzərdə tutulan hallarda ədədi və tarali-qablaşdırılmış yüklerlə yüklənmiş va-

qonlarda plombun olmaması və ya nasazlığı aşkar edildikdə təzə plomblar qoymazdan qabaq;

- c) yük başqa vəqona yenidən yüklənərkən;
- ç) digər hallarda stansiya rəisinin göstərişinə əsasən.

8.3. Qalaqla və ya səpələnmə ilə daşınan yükler zahiri baxış ilə çəkilmədən, ölçməklə və ya digər üsullarla yoxlanılır.

Yol boyu sisternalarda neft məhsullarının və digər doldurulma yüklerin kütləsi yoxlanır.

8.4. Soyutmaqla, qızdırılmaqla və ya isindirici materiallarla, eləcə də qapalı vəqonlarda açıq lükklərda daşınan tez xarab olan yükler və həmin yükleri vəqondan boşalmadan, yalnız zahiri baxış ilə yoxlanılır. Onların yolda yenidən bir vəqondan digərinə yüklənməsi zamanı yoxlama ümumi əsaslarla icra edilir. Yol boyu yükün yoxlanmasıın nəticələri, Qaydalara əsasən kommersiya aktının tərtib olunması nəzərdə tutulmayıbsa, QU-23 ümumi formalı aktla rəsmiləşdirilir. Aktda yükün miqdarının yoxlanılma üsulları (ölçməklə, şorti və s.) göstərilməlidir.

8.5. Yol boyu açıq hərəkət tərkibində daşınan avtomobil-lərdə, traktorlarda və kənd təsərrüfatı maşınlarında plombun qırılması, detalların zədələnməsi, eləcə də ehtiyat hissələrinin, detalların və alətlərin çatışmamasının aşkar edilməsi halları yoxlanıldıqdan və plomb qoyulduğandan sonra, müəyyən olunmuş qaydada, QU-23 ümumi formalı aktla rəsmiləşdirilir.

8.6. Qəbul-təhvilçi gələn və göndərilən qatarlarda vəqonlara baxışın nəticələrinin qeydiyyatını stansiyada qüvvədə olan qatarlarda vəqonlara kommersiya baxışı məntəqəsinin texnoloji iş prosesinin tələblərinə uyğun aparır, baxışın nəticələri QU-98 formalı Kimmersiya baxış məntəqələrində tərkiblərin kommersiya nasazlıqlarının qeydiyyat kitabında (*bax: 17 №-li əlavəyə*) qeydiyyata alınır.

Kimmersiya nasazlıqlarının aradan qaldırılması üçün tərtib edilmiş QU-23 ümumi formalı aktlar barədə məlumatlar dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında (“CMΓC” blankının, 5-ci vərəqinin, 93-cü qrafası) göstərilir.

8.7. Yükləmənin və yükün bərkidicisinin pozulma halının aradan qaldırılması, onun bir vaqondan digərinə yüklənməsinin təşkili, BPQ quraşdırılması.

8.7.1. Yükləmənin və yükün bərkidicisinin pozulma hallarının aradan qaldırılması tələb olunan vaqonların xüsusi ayrılmış dəmir yol xətlərinə, ümumi və ya qeyri-ümumi istifadəli yerlərə verilməsi zamanı qəbul-təhvilçi yükün bərkidicisinin pozulma hallarının aradan qaldırılması üzrə rəhbərlik edir və vaqonun nöqsanın düzəldilmə altında olması vaxtının qeydiyyatını aparmaq üçün QU-45 formalı yaddaş vərəqəsini tərtib edir.

8.7.2. Yük bir vaqondan digərinə yükləndikdə qəbul-təhvilçi QU-45 formalı yaddaş vərəqəsi, yeni vaqon vərəqəsi və yenidən yükləmənin səbəblərini göstərməklə və yükün vəziyyətini, miqdarını və yükün kütlösünü yoxlamaqla QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir (zəruri olduqda).

Yenidən yükləmənin gedişində yükün adının, kütlösünün, yerlərinin miqdarının dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin məlumatlarına uyğunsuzluq, yaxud yükün zədələnməsi (və ya xarab olması) aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi yenidən yükləmənin və zədələnmələrin (və ya uyğunsuzluğun) səbəblərini göstərməklə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir, habelə kommersiya aktı tərtib edilməsi üçün raport verir.

Kommersiya aktı stansiya rəisinin, yaxud onun müavininin qərarı ilə “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi qaydaları”na və “Akt-iddia işi üzrə təlimat”a uyğun tərtib edilir.

Aktlar barədə məlumatlar dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında (“CMTC” blankının, 5-ci vərəqsinin, 93-cü qrafası) göstərilir, daşima sənədlərində isə vaqonun nömrəsi və onun barəsində digər məlumatların üzərindən xətt çəkilir (elə ki, zorurət olduqda pozulanı oxumaq mümkün ola bilsin), sonra isə yükün yenidən yükləndiyi vaqon barədə yeni məlumatlar yazılır. Bu düzəltmə yenidən yüklənməyə rəhbərlik edən qəbul-təhvilçinin imzası və yükün digər vaqona yükləndiyi stansianın ştampeli ilə təsdiqlənməlidir.

Vaqonda yükün bərkidilməsinə, yaxud yükün yenidən bir vaqondan digərinə yüklənməsinə səbəb olmuş kommersiya nasazlıqları aradan qaldırıldıqdan sonra bərkidilməyə, yaxud yenidən yüklənməyə rəhbərlik etmiş qəbul-təhvilçi yükün çatdırılma müddətinin uzadılması üçün 2 nüsxədə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir. QU-23 ümumi formalı aktın bir nüsxəsi daşima sənədlərinə əlavə edilir və aşağıdakı kimi qeyd edilir:

yük _____ səbəbi (səbəb göstərilir) _____
stansiyasında ləngidilmişdir, çatdırılma müddəti _____
sutka artırılır ki, bu barədə QU-23 ümumi formalı _____
№-li akt tərtib edilmişdir.

Qeyd dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında (“CMTC” blankının, 5-ci vərəqinin, 93-cü qrafası) və yol cədvəlində yükün adının altında qeyd edilir.

8.7.3. Bağlama-plomblama qurğusunun (və ya BPQ) qoymulması.

Qatarlarda vaqonlara kommersiya baxış məntəqəsinin işinin texnoloji prosesilə və BPQ ilə hərəkət edən vaqonun yenidən yüklənməsi zamanı nəzərdə tutulmuş hallardan başqa BPQ-nun yolda dəyişdirilməsi “Dəmir yolu nəqliyyatında vaqonların və konteynerlərin plomblanması qaydaları”nda müəyyən edilmiş hallarda həyata keçirilir:

yol boyu yükün vəziyyəti yoxlandıqda;
gömrük yoxlaması aparılması üçün vaqon açıldıqda.

Yol boyu yükün vəziyyətinin yoxlanılması zamanı BPQ-nu tam dəyişdirilməsinə icazə verilir. Yalnız yükün yoxlanılmasıının aparılması üçün çıxarılan BPQ-nun dəyişdirilməsi kifayətdir. Bu barədə müvafiq qeydlər etməklə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edilir (“CMTC” blankının, 5-ci vərəqinin, 93-cü qrafası) və stansianın ştampeli ilə təsdiqlənir.

Gömrük yoxlaması üçün vaqonların və konteynerlərin açılması zamanı yeni BPQ-larını gömrük orqanları qoyulur və bu barədə daşima sənədlərində müvafiq qeyd edir.

Gömrük orqanları tərəfindən yoxlamanın aparılması üçün vaqonun, konteynerin açılması barədə “Dəmir yolu nəqliyyatı

ilə yüklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi qaydasi” ilə müəyyən edilmiş qaydada açılma aktı tərtib edilir.

Gömrük yoxlaması üçün vaqonlar və ya konteynerlər açıldıqda və gömrük orqanı tərəfindən yeni BPQ-ları qoyulduğda onun dəyərinin sonradan ödənilməsi üçün BPQ-nin qiyməti göstəriləmkən idxal olunan yükler üçün “CMGC” blankının 5-ci vərəqəsinin 93-cü qrafasında, ixrac olunan və tranzit yükler üçün əlavə yol cədvəlinin 92-ci qrafasında qeyd edilir.

8.8. Vaqonların qrup və marşrut göndərmələrindən açılması barədə aktların tərtib edilməsi.

8.8.1. Yol boyu vaqonun (və ya vaqonlar qrupunun) onun (və ya vaqonların) nasazlığı səbəbindən marşrut və ya qrup göndərməsindən (sonradan - əsas göndərmə) açılması zamanı qəbul-təhvilçi QU-45 formalı yaddaş vərəqəsi və “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi qaydaları”na uyğun olaraq QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir.

Aktın tərtib edilməsi, vaqonun nömrəsi, stansiya, açılmanın səbəbi barədə məlumatlar QU-27 e formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 3-cü qrafasında göstərilir, qəbul-təhvilçinin imzası və ştəmpel ilə təsdiqlənir. Açılmış aktının birinci nüsxəsi əsas daşıma sənədinə əlavə edilir və onunla birlikdə təyinat stansiyasına qədər gedir. İlkin vaqon vərəqəsində aktların məlumatları əsasında açılma səbəbləri göstərilərkən açılmış vaqonların üzərindən xətt çəkilir, qəbul-təhvilçinin imzası və təqvim ştəmpel ilə təsdiqlənir.

8.8.2. Dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində (yol cədvəlində) yer olmadıqda, yolda açılmış vaqonlar barədə məlumatlar qaimənin ölçüsünə bərabər ölçüdə olan əlavə vərəqlərə yazılır. Göstərilən vərəqlərin yuxarı hissəsində aşağıdakılardır:

“ №-li qaiməyə (yol cədvəlinə) №-li əlavə və vərəq.” Əlavə vərəqlər qaiməyə və yol cədvəlinə bərkidilir. Dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin “Dəmir yolu qeydləri” qrafasında belə qeyd edilir: “Açılmış vaqonlar barədə məlumatların davamına №-li əlavə vərəqdə baxın.”

8.8.3. Açılmış vaqonlardakı nasazlıqlar aradan qaldırıldan sonra qəbul-təhvilçi QU-38 a formalı yeni vaqon vərəqəsi tərtib edir və göndərmə yol cədvəlinin tərtib edilməsi üçün yük kontoruna verir.

8.9. Xırda göndərmələrin çeşidlənməsi yük həyətinin işinin texnoloji prosesi və xırda göndərmələrin tərtibat planına uyğun aparılır. Sonradan digər vaqonda daşınması üçün anbara boşaldılmış tranzit göndərmələr barədə məlumatlar QU-44 formalı “Yüklerin boşaldılması kitabı”nda qeydlər qrafasında “Tranzit” sözünü yazmaqla qeydiyyata alınır.

Çeşidləmə prosesində tranzit göndərmələrdə aşkar edilmiş kommersiya nasazlıqları QU-23 ümumi formalı aktlarla, yaxud QU-22 formalı kommersiya aktları ilə rəsmiləşdirilir. QU-22 formalı kommersiya aktları aşağıdakı halların təsdiqlənməsi üçün tərtib edilir:

- yükün adının, kütləsinin, yerlərinin miqdarının faktiki gəlmiş yükə birlikdə olan dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən məlumatlara uyğun olmadıqda;

- yük zədələndikdə (xarab olduqda) və belə zədələnmənin mümkün səbəbləri olduqda;

- daşınma sənədləri olmayan yük, habelə yükü olmayan daşıma sənədləri aşkar edildikdə.

Kommersiya aktlarının birinci nüsxələri daşıma sənədlərinə əlavə edilir, bu zaman dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında kommersiya aktının tərtib edilməsi barədə qeyd edilir və həmin qeyd akt-axtarış bürosunun işçisinin imzası və stansiyanın ştəmpeli ilə təsdiqlənir.

8.10. Konteyner göndərmələrinin çeşidlənməsi konteynerlərin tərtib edilməsi planına uyğun aparılır. Vaqonlardan sonradan digər vaqonda daşınma üçün meydançaya boşaldılmış tranzit konteynerlər barədə məlumatlar QU-44 k formalı “Konteynerlərin meydançaya boşaldılması kitabı”nda qeydlər qrafasında “Tranzitdir” sözünü yazmaqla qeydiyyata alınır.

Tranzit konteyner göndərmələrinin çeşidlənməsi prosesində aşkar edilmiş nasazlıqlar QU-23 ümumi formalı aktlarla və ya

QU-22 formalı kommersiya aktları ilə rəsmiləşdirilir. QU-22 formalı kommersiya aktlarının tərtib edilməsi səbəbləri xırda göndərmələrin çeşidlənməsindəki səbəblərə oxşardır.

8.11. Yüklərin birbaşa qarışq dəmir yolu-su nəqliyyatında, habelə yeni tikililərə daşınması zamanı vaqonların qəbul və təhvil verilməsi.

Birbaşa qarışq dəmir yolu-su nəqliyyatı sənədlərilə tərtib edilmiş, habelə yeni tikililərə daşınmalar üzrə yüklü və boş vaqonların qəbul və təhvil verilməsi zamanı qəbul-təhvilçi vaqonların yük əməliyyatları altında olması vaxtının qeydiyyatını aparmaq məqsədilə QU-45 formalı yaddaş vərəqəsi tərtib edir.

Vaqonların qəbulu zamanı aşkar edilmiş kommersiya nasazlıqlarına aktlar tərtib edildikdə qəbul-təhvilçi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında qeyd edir, bu qeyd onun imzası və stansiyanın şempeli ilə təsdiqlənir.

8.12. Qatarın tərtib edilməsi stansiyalarında qapıların, lükllerin, bortların, aşağı boşaltma cihazlarının tixaclarının (qapaqlarının) bağlanmasına nəzarət qəbul-təhvilçilərə həvalə edilir. Boşaltmadan sonra qapıları, lükleri, bortları, aşağı boşaltma cihazlarının tixacları bağlanmamış boş vaqonların qatara qoşulması qadağandır.

8.13. Qəbul-təhvilçinin xırda göndərmələrin və konteynerlərin çeşidlənmə məntəqələrində yerinə yetirdiyi əməliyyatlar stansiyanın texnoloji iş prosesi ilə müəyyən edilir.

8.14. Başqa nəqliyyat növlərindən və ya tikilməkdə olan dəmir yolu xətlərindən müvafiq nəqliyyat növlərinin və ya tikilməkdə olan dəmir yolu xətlərinin iştirakı ilə daşınan yüklerin təhvili və qəbulu belə yüklerin daşima Qaydalarına uyğun aparılır.

8.15. Kiçiktonnajlı yük göndərmələri yalnız qəbul-təhvilçinin iştirakı ilə boşaldılmalıdır.

Həmin stansiyaya təyinatı üzrə gəlmış xırda tonnajlı göndərmənin (göndərmələrin) boşaldılmasının sonunda qəbul-təhvilçi qalan yüklerin yerlərinin sayını, onların düzgün yüklənməsini və bərkidilməsini, müvafiq markalannmaların mövcudluğunu,

bütün bərkidilmə rekvizitlərinin sazlığını yoxlamalı və yeni vaqon vərəqəsi tərtib etməlidir.

8.16. Yol boyu yükün kütləsinin, yerlərinin sayının və onun vəziyyətinin yoxlanılması, “Qatar və vaqonlara kommersiya baxışı qaydaları” ilə müəyyən edilmiş hallarda və üsullarla icra edilir.

IX. Təyinat stansiyasında qəbul-təhvilçinin yerinə yetirdiyi əməliyyatlar

9.1. Yükalanın vasitələri ilə qeyri-ümumi istifadəli yerlərdə vaqon, qrup, marşrut, eləcə də kiçik və konteyner göndərmələrinin və ümumi istifadəli yerlərdə vaqon göndərmələrin boşaldılmaya verilməsi.

9.1.1. Qəbul-təhvilçi stansiya texnoloji mərkəzində (STM) təyinat stansiyasına gəlmiş göndərmələr (vaqonlar) üzrə daşma sənədlərini natura vərəqəsinin məlumatları ilə tutuşdurur. Vaqon vərəqələrinin STM-dən qəbul-təhvilçi tərəfindən vaqonların verilməsi yerlərinə çatdırılması qaydasını stansiya rəisi müəyyən edir.

Təyinat stansiyasında gömrük rəsmiləşdirilməsilə daxili gömrük tranziti rejimində hərəkət edən yükler üçün daşma sənədləri yük kontoruna daxil olanda yük kontoru işçiləri sənədlərdə müvafiq gömrük qeydiyyatlarının olmasına yoxlayırlar. Belə qeydin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində olmadığı, lakin onun yol cədvəlində olduğu halda yük kontorunun işçiləri QU – 23 ümumi formalı akt tərtib edir və daşma sənədində qeydin olmasının təsdiq edilməsi üçün yol cədvəlinin kserosurətini dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinə əlavə edirlər.

9.1.2. Vaqonun boşaldılmaya verilməsinin gözlənilməsi barədə xəbərdarlıq əsasında qəbul-təhvilçi STM-dən alınmış vaqon vərəqələrlə stansiyanın işinin texnoloji prosesində, vaqonların verilməsi və götürülməsi müqavilələrində müəyyən edil-

miş qaydaya əsasən vaqonların təhvil verilməsi yerinə çıxır. Qəbul-təhvilçinin vaqonun verilmə vaxtının gözlənilənləməsi barədə xəbərdar edilməsi qaydasını stansiya rəisi müəyyən edir.

9.1.3. Çatmış yükler stansiya rəisi tərəfindən müəyyən olunmuş qayda üzrə vaqonların boşaldılma məntəqələrinə verilənədək və ya vaqonların verilməsi ilə eyni vaxtda çatdırılan vaqon vərəqələri və ya qaimələr əsasında boşaldılır.

9.1.4. Ümumi istifadə yerlərində dəmir yolu vasitələri ilə yüklerin boşaldılması və onların yükalanlara verilməsi qəbul-təhvilçinin rəhbərliyi ilə icra edilir.

9.1.5. Qeyri-ümumi istifadə yerlərində yükün yoxlanılması, dəmir yoluna həvalə olunan hallarda yükün boşaldılması dəmir yolu qəbul-təhvilçisinin iştirakı ilə icra edilir. Digər hallarda isə yükalan yükü qəbul-təhvilçinin iştirakı olmadan boşaldır. Eyni qaydada ümumi istifadə yerlərində yükler yükalanın vasitələri ilə boşaldılır.

9.1.6. Qəbul-təhvilçi stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada yüklə birlikdə daxil olan taxıl və tərəvəz sıpərlərini, mal-qara daşınaq üçün şəbəkələri, eləcə də dəmir yolu tərəfindən təqdim olunmuş sobaları, dudkeşləri, altlıqları, qarmaqları, ilmələri və digər çıxarıla bilən daşima avadanlıqlarının, dəmir yoluna təhvil verməsini yükalandan tələb etməlidir. Bu avadanlıqların qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi onların sazlığını yoxlamalıdır.

Daşima avadanlıqlarının və altlıqların zədələnməsi aşkar edilən zaman qəbul-təhvilçi bu barədə QU-23 ümumi formalı akt tərtib etməli və bilavasitə rəhbərinə məlumat verməlidir.

9.1.7. Qəbul-təhvilçi geri qaytarılmalı olan xarici dövlətlərin dəmir yollarına məxsus vaqonların və konteynerlərin, eləcə də müxtəlif növ xüsusi hərəkət tərkiblərinin geri qaytarılma sənədlərinin tərtib edilməsi üçün bu vaqonların (və ya konteynerlərin) boşaldılması barədə yük kontoruna arayış verməlidir.

9.1.8. Vaqon təhvil verilmə yerinə (qoyulma yoluna və ya boşaltma yerinə) veriləndən sonra qəbul-təhvilçi yükalanın nümayəndəsilə birlikdə aşağıdakıları yoxlayırlar:

- a) kommersiya cəhətdən vaqonun vəziyyətini;
- b) vaqon barədə vaqon vərəqəsində və vaqonun kuzovunda göstərilən məlumatların (vaqonun nömrəsi, yüksəltmə qabiliyyəti və digər məlumatların) uyğunluğunu;
- c) bağlama-plomblama qurğusu (və ya plomb) barədə vaqon vərəqəsində göstərilən məlumatların vaqonun üzərindəki ilə uyğunluğunu;
- d) yükalan və boşaltma yeri barədə vaqon vərəqəsində göstərilən məlumatların uyğunluğunu;
- e) təyinat stansiyasında gömrük rəsmiləşdirilməsilə daxili gömrük tranziti rejimində hərəkət edən yüklü vaqonların təhvil verilməsi zamanı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində gömrükxananın "Buraxılsın" qeydini;
- f) vaqonda (və ya konteynerdə) plombun mövcudluğunu (əgər yük plomb altında daşınmalıdırsa);
- g) plombda, məftildə hər hansı bir zədələnmənin olub-olmadığını, eləcə də plombda olan izlərin vaqon vərəqəsində göstərilən məlumatlarla uyğunluğunu;
- h) vaqonun (və ya konteynerin) kuzovunda, vaqonun qapılarının cəftələrində, dəstəklərində və konteynerin rəzələrində, plombun bütövlüyünü pozmadan ona daxil olmasına, tökülməsinə və ya sızmamasına imkan verən hər-hansı bir zədələnmənin (sınıqların, deşiklərin və s.) olub-olmadığını;
- i) vaqonların lüklərinin bağlılığını, yüklerin ventilyasiya ilə daşındığı zaman lüklərin şəbəkələnmə pozuntularının və ya onların yarımaçıq vəziyyətdə bağlanmasıının olub-olmadığını;
- j) meşə yüklerində qoruyucu markaların mövcudluğunu;
- k) açıq hərəkət tərkibində daşima zamanı yüklerdə görünən itki və ya yüklerdə və qablaşdırılmalarında zədələnmə izlərinin olub-olmadığını;

Eyni vaxtda verilmə zamanı vaqonların sayından asılı olaraq qəbul-təhvil əməliyyatları üçün vaxt vaqonların verilməsi və götürülməsi üzrə müqavilələrdə müəyyən edilir.

9.1.9. Vaqonlar təhvil verilən anda yüksəlanın nümayəndəsinin vaqonun və yükün vəziyyəti üzrə iradı olmadıqda vaqonların təhvil verilməsi vaxtı QU-45 formalı yaddaş vərəqəsində rəsmiləşdirilir. Yaddaş vərəqəsində göstərilən verilmə vaxtı vaqon vərəqəsinin arxa tərəfinə “Boşaldılmaya verilmişdir” qrafasına köçürürlür.

9.1.10. Yukalandan yük əməliyyatının başa çatması barədə bildiriş alan qəbul-təhvilçi vaqon vərəqəsi ilə vaqonların verilməsi və götürülməsi üzrə müqavilədə müəyyən edilmiş yerə çıxır.

9.1.11. Təhvil verilmə yerində (qoyulma yollar və ya boşaltma yeri) qəbul-təhvilçi yüksəlanın nümayəndəsilə birlikdə kommersiya cəhətdən vaqonların vəziyyətini:

boş, xüsusi (icarəyə götürülmüş) vaqonlar qaytarılanda dəmir yolu nəqliyyat qaiməsi üzrə, yaxud boşaldımdan sonra qaytarılan ADDY parkının vaqonları üçün vaqon vərəqəsi üzrə vaqon barədə qaimədə və ya vaqon vərəqəsində, vaqonun kuzovu üzənində göstərilən məlumatların (vaqonun nömrəsi, yükgötürmə qabiliyyəti və digər məlumatların) uyğunluğunu;

boş xüsusi və icarəyə götürülmüş vaqonların qaytarılması zamanı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən BPQ barədə məlumatların uyğunluğu;

Vaqonların boşaldılmış yükün qalıqlarından, o cümlədən əvvəller daşınan yükün qalıqlarından təmizlənməsini, sistern çəninin səthinin, təkərlərin diyirlənmə səthi üzrə, zərbə-dartı və tormoz qurğularının, arabacıqların, bel tirinin təmizlənməsini, lyukların yuxarı qapaqlarının bağlama qurğusunun, BPQ qoyulması üçün qulaqcığın sazlığını, burmaların, bərkidilmə rekvizitlərinin, təhlükəsizlik nişanlarının çıxardılmasını, qapıların, lyukların, bortların, aşağı boşaltma cihazlarının tixaclarının bağlanması yoxlayırlar.

Yüklü vaqonların ikiqat əməliyyatlardan qaytarılması zamanı onların qəbul-təhvilçi tərəfindən qəbulu qaydası bu Təlimatın II-ci bölməsində şərh edilmişdir.

Qəbul-təhvilçi tərəfindən vaqonların aşkar edilmiş zədələnmələri QU-23 ümumi formalı aktla Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi Qaydalarına müvafiq olaraq rəsmiləşdirilir.

9.1.12. Əgər qəbul-təhvilçinin vaqonların qəbulu anında boş vaqonların kommersiya vəziyyətinə və xüsusi (icarəyə götürülmüş) vaqonlar üzrə dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin tərtib edilməsinə iradı yoxdur, onda yük əməliyyatlarının başa çatması vaxtı QU-2a formalı vaqonların yüklenməyə və boşaldılmaya verilməsi vaxtı barədə bildirişlər (və ya xəbərdarlıqlar) kitabında qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir. Yük əməliyyatlarının başa çatması vaxtı vaqon vərəqəsinin arxa tərəfində “Boşaldılmışdır” qrafasında göstərilir və qəbul-təhvilçinin imzası və stansiyanın ştampeli ilə təsdiqlənir.

9.1.13. Boşaltmanı qeydiyyata almaq üçün vaqon vərəqələrini stansiyanın kontoruna verilməsi qaydasını, habelə qeyri-ümumi istifadə yerlərində boşaltma zamanı QU-44 formalı Yüklerin boşaldılması kitabı (*bax: 18Nö-li əlavəyə*) yüklerin boşaldılması kitabının aparılması zəruriliyini stansiya rəisi müəyyən edir.

9.1.14. Yükler boşaldıldan sonra vaqonların və konteynerlərin təmizlənməsi və yuyulması qaydalarına uyğun olaraq boş vaqonların yuyulmaya göndərilməsi zamanı vaqon vərəqələrinin tərtib edilməsi tələb olunmur.

9.1.15. Heyvanların, heyvan mənşəli məhsulların və xam malın daşınmasından sonra vaqonların baytar-sanitar təmizlənilməsi üzrə Təlimata uyğun olaraq vaqonları baytar-sanitar təmizlənilməyə göndərəndə aşağıdakılar tərtib edilir:

I birinci kateqoriya üzrə – vaqon vərəqəsi tərtib etmək və qapılarda burmalar qoymaqla;

II ikinci və üçüncü kateqoriya üzrə – vaqon vərəqəsi tərtib etmək və qapılarda BPQ qoymaqla.

Vaqon vərəqəsində vaqonda olan avadanlıq barədə qeyd edilir, “Yükün adı” qrafasında isə “Dezinfeksiyaya” göstərilir. Vaqonun qapılarının hər iki tərəfində qəbul-təhvilçi “Dezinfeksiyaya” yazılış 20x30 sm ölçündə kağız yapışdırır, yaxud onu tabaşırı aydın yazır.

Üçüncü kateqoriya üzrə baytar sanitər təmizlənilməli olan vaqonların üzərinə BPQ əvəzində parlaq qırmızı rəngə boyanmış, “Dezinfeksiyaya” basma yazılı 7x12 sm ölçüsündə birka asılır. Yapışdırılan kağızları və birkaları Baytarlıq və fitosanitar nəzarəti orqanları kənd təsərrüfatı nəzarəti orqanının nəzarəti altında olan yüklərin dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşımaları qaydalarına uyğun təqdim edirlər.

Təyinat stansiyası və təyinat yeri cəhətdən vaqon vərəqələri baytarlıq və fitosanitar nəzarəti orqanı mütəxəssisinin verdiyi baytarlıq təyinatına uyğun tərtib edilir.

9.1.16. Əgər vaqonlar təyinat stansiyasında təhvil veriləndə dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində təyinat stansiyasında gömrük rəsmiləşdirilməsi ilə gömrük tranziti rejimində hərəkət edən yüklərə aid “Buraxılışa icazə verilmişdir” qeydi olmadıqda, yaxud gömrük orqanı əməkdaşının şəxsi nömrəli möhürü və imzası ilə təsdiqlənməmişdirse, onda qəbul-təhvilçi yük gəndərənin təqsiri üzündən vaqonun verilməsinin dayandırılması barədə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir.

9.1.17. Qəbul-təhvilçi vaqona (və ya konteynerə) və plomba baxış zamanı onların nasazlıqlarını aşkar etdikdə, bu barədə dərhal bilavasitə rəhbərinə məruzə etməlidir.

9.1.18. Ümumi istifadə yerlərinə, icarə meydançalarına və müəssisələrin dalan yollarına yük alanların vasitələri ilə boşalılmışa verilən vaqonları, eləcə də yüklü konteynerləri qəbul-təhvilçi kommersiya cəhətdən zahiri baxış ilə təhvil verməlidir.

Qeyri-ümumi istifadəli konteyner məntəqələrinə boşaldılmasına verilən konteynerlərlə yüklü vaqonlar da bu qayda ilə təhvil verilir.

Bundan başqa dəmir yolu vasitələri ilə vaqonlara yüklənmiş konteynerlər, boşalılma prosesində hər bir konteyner

yükalana kommersiya cəhətdən zahiri baxışdan keçirilməklə təhvil verilməlidir.

9.1.19. Yükün boşalmasından sonra vaqonların (və ya konteynerlərin), eləcə də “Hopper” tipli vaqonların qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi, yükalan tərəfindən vaqonun (və ya konteynerin) yük qalıqlarından və zibillərdən təmizlənməsini, bərkidilmə rekvizitlərinin çıxarılmasını və tabaşırı nişanların silinməsini, platforma bortlarının bərkidilməsini, vaqonların qapılarının və lüklərinin bağlanması yoxlamağa borcludur.

“Hopper” tipli vaqonların, sisternlər və bunker yarımvəqonları boşaldıqdan sonra onların yükalandan qəbulu zamanı qəbul-təhvilçi belə vaqonların və bunker yarımvəqonların xarici səthlərinin çirkdən təmizlənməsini, çənlərdə və vaqon çərcivələrində nişan və trafaretlərin (sisternaların nömrəsi, kalibr-ləmə tipi, istehsal və təmir müddəti, yüksəldirme qabiliyyəti və vaqonda təyin edilmiş daşınan yükün adı) aydın görünənədək silinməsini, sisternanın yuxarı lüklərinin və boşalma cihazları qapaqlarının bağlanması, bunkerli yarımvəqonların bunkerlərinin qarmaqlı ilişmələrlə bərkidilməsini də yoxlamalıdır.

Kimyəvi yüklərin daşınması üçün xüsusişdirilmiş sisternləri yüksəkondərənlərə və ya yükalanlara məxsus, eləcə də onlar tərəfindən icarəyə götürülmüş sisternləri yükalanlardan qəbul edərkən qəbul-təhvilçi qapaqların cəftələrə bağlanması və yüksəkondərənin plombunun mövcudluğunu yoxlamalıdır.

Boş vaqonların (və ya konteynerlərin) yük qalıqları, bərkidilmə rekvizitləri, xarici səthin çirkiliyini, qapıların, lüklərin və ya boşaltma qurğularının bağlı olmadığını, eləcə də belə vaqonlarda Qaydaların tələbinə zidd olaraq müvafiq plombların olmadığını aşkar etdikdə qəbul-təhvilçi göstərilən pozuntuların aradan qaldırılmasına qədər belə vaqonları (və ya konteynerləri) qəbul etməkdən imtina etməyə borcludur.

Tənzimləmə qaydası ilə göndərilən boş konteynerləri vaqona yükləməzdən qabaq qəbul-təhvilçi onları texniki baxışa təqdim etməlidir. Yalnız saz konteynerlərin yüklənməsinə icazə verilir.

9.1.20. Daşima Qaydalarında göstərilən bəzi yüksək (torflu tozlar, döyülmüş və üyüdülmüş alebraşlar, əhəng, sement, hislər, şamot tozu, ağaç kömürü, mineral gübrələr və s.) boşaldıqlıdan sonra qəbul-təhvilçi vaqonları yalnız vaqonlar yüklənin vasitələri ilə yuyulduqdan sonra qəbul etməlidir. Yuyulmayan vaqonların qəbuluna isə onlar dəmir yolunun vasitələri ilə yüklənin hesabına yuyulduqda icazə verilir.

X. Plombların vaqonlardan çıxarılma və saxlanması qaydaları

10.1. Ümumi istifadə yerlərində dəmir yolu vasitələri ilə boşaldılan yüklü vaqonlardan, eləcə də yüklənin vasitələri ilə boşaldılan yüklərin dəmir yolu tərəfindən yoxlanmaqla verilməsi zamanı vaqonlardan plombları qəbul-təhvilçi çıxarır.

10.2. Plombu çıxararkən, qəbul-təhvilçi məftili ilgəyin ortasından elə səliqə ilə kəsməlidir ki, onun ucları təxminən bir uzunluqda alınsın.

10.3. Boşaldılma başa çatdıqlıdan sonra yüklü vaqonlardan çıxarılan plombların (kommersiya aktlarına qoşulan plomblardan başqa) məftillərin ucları plombun özünün yanından kəsilməlidir.

Kommersiya aktlarına qoşulacaq (əlavə olunacaq) plomblar, vaqonların nömrələri göstərilən kartona və ya kağıza tikilərək akt tərtib edilməsi üçün reportla birlikdə akt-axtarış qrupuna təhvil verilir.

10.4. Qəbul-təhvilçi işi qurtardıqlıdan sonra məftillərdən ayrılmış plombları böyük qəbul-təhvilçiyə və ya stansiya rəisinin göstərişi ilə digər işçiyyə verməlidir.

10.5. İş günü ərzində boşaldılan vaqonlardan çıxarılan bütün plomblar, stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilmiş qaydada, stansianın anbarına təhvil verilir.

10.6. Qaydalarda yoxlanmaqla verilməsi nəzərdə tutulan yüklərin konteynerlərlə daxil olma hallarında plombların çıxa-

rılması, plomblama məftillərinin uclarının kəsilməsi və plombların akt-axtarış qrupuna və ya stansianın anbarına təhvil verilməsi yuxarıda göstərilən qaydalara əsasən icra edilir.

XI. Yüklərin dəmir yolu vasitələri ilə boşaldılması

11.1. Boşaldılma prosesində qəbul-təhvilçi vaqon vərəqəsində və ya qaimədəki məlumatlarla naturada olan yüklərin mövcudluğunu tutuşdurmalı, bununla bərabər yüklərin yerinin sayını, markalanmasını və yük yerlərinin sazlığını yoxlamalıdır.

11.2. Vaqonların boşaldılması zamanı qəbul-təhvilçi yük səliqə ilə boşaldılmasını və zədələnmədən yerləşdirilməsini və bununla bərabər vaqonların salamatlığının təmin olunmasını izləməlidir.

11.3. Yüklərin boşaldılmasından sonra qəbul-təhvilçi boşaldılmanın icra edən işçilərdən vaqonların daxili və xaricinin yük qalıqlarından, zibillərdən təmizlənməsini, tabaşırı nişanlarının vaqonların üzərindən silinməsini, standart metal qarmaqların yığılıb bağlanması, onların stansianın bunun üçün məsul işçisinə təhvil verilməsini, vaqonların lüklərinin və qapılarının bağlanması, platformaların bortlarının qaldırılmasını və bərkidilməsini, platformaların yuvacıqlarından dirəkləri və sargılarını çıxarmağı və s. tələb etməlidir.

11.4. Təyinat stansiyalarında boşaldılan yüksək zəruri hallarda markalanır. Yüklərin boşaldılması zamanı markalanma qaydaları stansiya rəisi tərəfindən müəyyən edilir.

Qəbul-təhvilçi boşaldılan yüksək barədə məlumatları “Yüklərin boşaldılma kitabı”na yazmalıdır.

QU-44 formalı “Yüklərin boşaldılması kitabı” “Stansianın kommersiya hesabatlığı üzrə təlimatı” ilə müəyyən edilmiş qaydada aparılır. Həmin qaydalardan çıxarış bu Təlimatın XIX-cu bölməsində göstərilmişdir.

XII. Ümumi istifadəli yerlərdə konteyner göndərmələrinin verilməsi.

12.1. Təyinat stansiyasına gəlmış konteyner göndərmələrinin daşıma sənədləri vaqon vərəqəsi ilə birlikdə QU-48k formalı “Konteyner meydançası və STM arasında sənədlərin verilməsi kitabı”nda təhvil verməni qeydə almaqla STM-dən konteyner meydançalarına verilir.

12.2. Qəbul-təhvilçi vaqonların təhvil verilməsi anında zahiri baxış ilə vaqonların və konteynerlərin sazlığını yoxlayır. Verilmə zamanı konteynerlərin aşkar edilmiş nasazlıqları QU-23 ümumi formalı aktla rəsmiləşdirilir.

12.3. Konteynerlər vaqondan boşaldılan zaman daşıma sənədində və vaqon vərəqəsində göstərilən məlumatların (konteynerin nömrəsi, tipi, ölçüsü) konteynerin gövdəsi üzərində göstərilən məlumatlara uyğunluğu, eyni zamanda konteynerin gövdəsinin texniki vəziyyəti və BPQ-nin sazlığı yoxlanılır.

12.4. Konteynerlərin meydançaya (və ya avtomobilə) boşaldılması vaxtı barədə məlumatları qəbul-təhvilçi QU-29k formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfində “Təyinat stansiyasına gəlməsi. Boşaldılma tarixi və vaxtı. Boşaldılma yeri” qrafasında göstərir. Bu məlumatlar təqvim ştempeli və qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir.

12.5. Qəbul-təhvilçi konteyner meydançaya (və ya avtomobilə) boşaldılandan sonra dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin məlumatları əsasında QU-44 formalı konteynerlərin meydançaya boşaldılması kitabında müvafiq qeydiyyatlar aparır.

12.6. Konteynerlər vaqondan boşaldılandan sonra vaqon vərəqəsində “Boşaldılmışdır (və ya çeşidlənmişdir)” qrafasında boşaldılma vaxtı barədə qeyd edilir. Qeyd qəbul-təhvilçinin imzası və stansiyanın ştempeli ilə təsdiqlənir. Vaqon vərəqəsinin “Qeyd” qrafasında konteynerin boşaldıldığı meydançada (avtomobildə) hər konteynerin qoyulduğu yer göstərilir.

12.7. Boşaldılmış konteynerlərin vaqon vərəqəsi və daşıma sənədi yük kontoruna və ya firma nəqliyyat xidməti agentliyi ilə qarşılıqlı fəaliyyət göstərən stansiya rəisinin səlahiyyət verdiyi şəxsə verilir. Müştərilərə ünvanlarına yüklerin gəlməsi barədə məlumatın verilməsi və boşaltmanın qeydiyyatı məqsədilə daşıma sənədindən və vaqon vərəqəsindən məlumatlar QU-48 formalı konteyner meydançası və STM arasında “Yük sənədlərinin təhvili kitabı”na (bax: 19 №-li əlavəyə) yazılır.

12.8. Stansiyanın yük kontorunda dəmir yolu nəqliyyat qaiməsini və KEU-16 formalı qəbul-təhvil aktını (konteynerlərin aparılması üçün QU-43 formalı buraxılış vərəqəsini) alandan sonra yük alan onları konteynerin stansiyadan aparılması üçün qəbul-təhvilçiyə təqdim edir.

Qəbul-təhvilçi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində “Ödəmələr təyinat stansiyasında tutulmuşdur” qrafasında yük xəzinədarının (kassirinin) imzasının olmasını, habelə konteynerin ödənişsiz saxlanması müddətinə (24 saat) riayət edilməsini yoxlayaraq, KEU-16 formalı qəbul-təhvilçi aktının bütün nüsxələrində aparılma vaxtı barədə məlumatları rəsmiləşdirir.

Təyinat stansiyasında daxili gömrük tranzit rejimində gömrük rəsmiləşdirilməsi ilə gələn yüklü konteynerlərin təhvil verilməsi zamanı qəbul-təhvilçi əlavə olaraq gömrük nümayəndəsinin nömrəli möhürü və imzası ilə təsdiqlənmiş gömrük orqanının “Buraxılsın” ştempelinin olmasını yoxlayır.

Qəbul-təhvilçi firma nəqliyyat xidməti agentliyi ilə qarşılıqlı fəaliyyətin yaradılması və konteynerin yüksək səviyyədə qalması vaxtının qeydiyyatını aparmaq məqsədilə naryadın bir nüsxəsini yük kontoruna və ya stansiya rəisinin səlahiyyət verdiyi şəxsə, qalanlarını isə konteynerlə birlikdə onun stansiyadan aparılması üçün yüksək səviyyədə qalana verir.

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşıma zamanı ümumi istifadə yerlərində yüklerin saxlanması Qaydaları ilə müəyyən edilmiş yüklerin saxlanması müddətlərinə riayət edilməsinə nəzarət qəbul-təhvilçiyə həvalə edilir.

Ödənişsiz saxlama müddətləri yük alanın ünvanına yükün gəlməsi barədə onun xəbərdar edilməsi, həmin gün saat 12-dən gec olmayaraq verilmişdir, yük alanın belə xəbərdarlığı aldığı gün saat 24-dən başlayaraq hesablanır. Əgər xəbərdarlıq həmin gün saat 12-dən sonra daxil olmuşsa, onda ödənişsiz saxlanma müddətinin hesablanması xəbərdarlığın alındığı gündən sonrakı gün saat 24-dən başlayır.

Yüklü konteynerlər ödənişsiz müddətdən artıq saxlandıqda yükalandan rüsum tutulur və bu barədə yük xəzinədarı tərəfindən dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 4-cü qrafasında müvafiq qeyd edilir. Qəbul-təhvilçi tərəfindən ödənişsiz saxlanma müddətindən artıq saxlanma müddətinin haqqının yüksək tərəfindən ödənmədiyi aşkar edildikdə, müvafiq ödənişlərin yük kontoruna ödənilməsinə qədər konteyner yükalana verilmir.

12.9. Qəbul-təhvilçi konteynerlərin aparılması vaxtını və KEU-16 formalı qəbul-təhvilçi aktının nömrəsi barədə məlumatları QU-44k formalı konteynerlərin boşaldılması kitabına yazar.

12.10. Konteynerin faktiki nömrəsi və sahibinin kodu daşıma sənədlərində göstərilən məlumatlara uyğun gəlmədiyi aşkar edildikdə, qəbul-təhvilçi QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir. Həmin aktın əsasında QU-22 formalı kommersiya aktı tərtib etmək üçün stansiya rəisinin (onun müavinin) adına raport yazılır.

Kommersiya aktının tərtib edilməsi və qeydiyyatı qaydası dəmir yolu nəqliyyatında yüklərin daşınması zamanı aktların tərtib edilmə Qaydaları ilə müəyyən edilir.

12.11. Konteynerin nasazlığı, yaxud BPQ-nin olmaması (və ya pozulması) aşkar edildiyi hallarda qəbul-təhvilçi tərəfindən QU-23 ümumi formalı akt və stansiya rəisinin (və ya onun müavinin) adına raport tərtib edilir. Konteynerin nasazlığı barədə əlavə olaraq konteynerin texniki vəziyyəti haqqında QU-106 formalı akt tərtib edilir.

Konteynerin texniki vəziyyəti haqqında aktı (QU-106 formalı) qəbul-təhvilçi və yük həyətinin rəisi imzalayırlar. Qəbul-təhvilçinin raportu və stansiya rəisinin (və ya onun müavinin) yazılı qərarı əsasında kommersiya aktı tərtib edilir.

12.12. Konteynerlərin tərtib edilmiş kommersiya aktları ilə birlikdə verilməsi qaydasını stansiya rəisi müəyyən edir.

XIII. Ümumi istifadə yerlərində xırda göndərmələrin verilməsi

13.1. Təyinat stansiyasına gəlmiş xırda göndərmələrin daşıma sənədləri vaqon vərəqəsi ilə birlikdə QU-48 formalı yük sənədlərinin təhvil verilməsi kitabında verilməni qeydiyyatdan keçirməklə STM-dən konteyner meydancalarına verilir.

13.2. Qəbul-təhvilçi vaqonların verilməsi anında zahiri baxış ilə vaqonların və BPQ-nun sazlığını yoxlayır. Verilmə zamanı vaqonların, yaxud BPQ-nun aşkar edilmiş nasazlıqları QU-23 ümumi formalı aktla rəsmiləşdirilir.

13.3. Xırda göndərmələrin vaqondan boşaldılması anında daşıma sənədlərində və vaqon vərəqəsində göstərilən məlumatların (markanın nömrəsi, yerlərin miqdarı) yük yerlərindəki məlumatlara uyğunluğu, eyni zamanda onların (yük yerlərinin) sazlığı yoxlanılır.

13.4. Xırda göndərmələrin anbara boşaldılması vaxtı barədə məlumatlar QU-29-0 (QU-27) formalı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfində “Təyinat stansiyasına gəlmə. Boşaldılma tarixi və vaxtı. Boşaltma yeri” qrafasında göstərilir və təqvim ştəmpeli və qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir.

13.5. Qəbul-təhvilçi xırda göndərmələr anbara boşaldılandan sonra dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin məlumatları əsasında QU-44 formalı “Yükləyin boşaldılması kitabı”nda qeyd edir.

13.6. Xırda göndərmələr vaqondan boşaldılandan sonra vaqon vərəqəsinin “Boşaldılmışdır (və ya çeşidlənmişdir)” qra-

fasında boşaltma vaxtı barədə qeydiyyat aparılır, stansiyanın ştempeli və qəbul-təhvilçinin imzası ilə təsdiqlənir. “Qeyd” qrafasında hər göndərmənin anbarda boşaldıldığı yer göstərilir.

Kiçik göndərmələr konteynerdən boşaldılan zaman QU-39 formalı müşayiətedici konteyner vərəqəsində analoji qeydlər edilir.

13.7. Boşaldılmış xırda göndərmələrin vaqon vərəqəsi və daşıma sənədləri QU-48 formalı “Yük sənədlərinin təhvili kitabı” üzrə müştərilərə onların ünvanına yüklerin gəlməsi barədə məlumat verilməsi və boşaltmanın uçotu üçün yük kontoruna və ya firma nəqliyyat xidməti agentliyi ilə fəaliyyət göstərməsi məqsədi ilə stansiya rəisinin səlahiyyət verdiyi şəxsə verilir.

13.8. Yük kontorundan, yaxud firma nəqliyyat xidməti agentliyindən dəmir yolu nəqliyyat qaiməsini və KEU-16 formalı qəbul-təhvil aktını alandan (və ya QU-43 formalı yükün aparılmasına buraxılış) sonra yükün stansiyadan aparılması üçün onları (qaiməni və aktı) qəbul-təhvilçiyə təqdim edir.

Qəbul-təhvilçi dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində “Ödəmələr təyinat stansiyasında tutulmuşdur” qrafasında yük kassirinin (xəzinədarını) imzasının olmasını, habelə yükün ödənişsiz saxlanması müddətinə (24 saat) riayət edilməsini yoxlayaraq, KEU-16 formasının bütün nüsxələrində aparılma vaxtı barədə məlumatları rəsmiləşdirilir.

Xırda göndərmələr hissə-hissə aparıldığı halda, hər hissənin aparılması barədə məlumatlar dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində, KEU-16 formasında və QU-44 formalı “Yükləyin boşaldılması kitabı”nda qeyd edilir. Yükün son partiyasının (son hissəsinin) aparılması zamanı KEU-16 formasında, dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində və QU-44 formalı “Yüklərin boşaldılması kitabı”nda aparılmasının başa çatması barədə qeyd edilir.

Qəbul-təhvilçi qəbul-təhvil aktının bir nüsxəsini yükün verilməsinin və onun stansiyadan aparılmasının təsdiqlənməsi üçün yük kontoruna, stansiya rəisinin səlahiyyət verdiyi şəxsə qaytarır, qalanlarını – yük yerləri ilə birlikdə onların stansiyadan aparılması üçün yükalana verir.

Ödənişsiz saxlanma müddətləri yükalanın ünvanına yükün gəlməsi barədə onun xəbərdar edilməsi anından, əgər bu xəbərdarlıq həmin gün saat 12-dən gec olmayaraq alınmışdırsa, yük alanın belə xəbərdarlığı aldığı gün saat 24-dən başlayaraq hesablanır. Əgər xəbərdarlıq həmin gün saat 12-dən sonra daxil olmuşsa, onda ödənişsiz saxlama müddətinin hesablanması xəbərdarlığın alındığı gündən sonrakı gün saat 24-dən başlayır.

Kiçik göndərmələr ödənişsiz müddətdən artıq saxlandıqda yük alandan rüsum tutulur, bu barədə dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin arxa tərəfinin 5-ci qrafasında yük kassiri müvafiq qeyd edir. Ödənişsiz saxlanma müddətindən artıq saxlanma müddətinin haqqının yükalanın ödəmədiyi aşkar edildikdə müvafiq ödənişlərin yük kontoruna ödənilməsinə qədər yük yükalana verilmir.

13.9. Qəbul-təhvilçi xırda göndərmələrin aparılması vaxtı və KEU-16 formalı qəbul-təhvil aktının nömrəsi barədə məlumatları QU-44 formalı “Yüklərin boşaldılması kitabı”nda yazır.

13.10. Vaqonun verilməsi (və ya boşaldılması) anında daşıma sənədlərinin məlumatları və vaqonda olan xırda göndərmələr arasında uyğunsuzluq aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir. Aktin əsasında stansiya rəisinin (və ya onun müavininin) adına QU-22 formalı kommersiya aktı tərtib edilməsi üçün raport yazılır. Kommersiya aktının tərtib edilməsi və onun qeydiyyatı qaydası “Dəmir yolu nəqliyyatında yüklerin daşınması zamanı aktların tərtib edilməsi qaydaları”na uyğun müəyyən edilir.

13.11. Yük yerlərinin nasazlığı, yaxud onların olmamağı aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi QU-23 ümumi formalı akt və stansiya rəisinin (onun müavininin) adına raport tərtib edir. Vaqonun nasazlığı barədə əgər bu zəruridirsə, əlavə olaraq vaqonun texniki vəziyyəti barədə QU-106 formalı akt tərtib edilir.

Vaqonun texniki vəziyyəti barədə akti vaqonlara texniki müayinə məntəqəsinin ustası və qəbul-təhvilçi imzalayırlar.

Qəbul-təhvilçinin raportu və stansiya rəisinin (və ya onun müavininin) yazılı icazəsi əsasında kommersiya aktı tərtib edilir.

XIV. Təyinat stansiyasında yükün kütləsinin və vəziyyətinin yoxlanılması

14.1. Stansiyanın qəbul-təhvilçisi yükün kütləsini və ya yerin sayını, eləcə də yükün vəziyyətini Qaydalarla nəzərdə tutulan hallarda yoxlayır.

14.2. Nasaz vaqonda (və ya konteynerdə) və ya nasaz plomblarla və ya yolüstü stansiyaların plombları ilə gələn vaqonda (və ya konteynerdə), eləcə də itmə, uğurlanma, xarab olma və ya zədələnmə əlamətləri ilə gələn yükün kütləsini, yərin sayını və vəziyyətini qəbul-təhvilçi stansiya rəisinin ayırdığı rəhbərin, əgər nasazlıq yük alanın iştirakı ilə aşkar edilbsə, onun iştirakı və həmçinin tez xarab olan yükün xarab olması aşkar edilən hallarda soyuducu nəqliyyat işçisinin iştirakı ilə voxlayır.

14.3. Qeyri-ümumi istifadə yerlərində vaqondan boşaldılma prosesində yükün yoxlanılması zamanı qəbul-təhvilçi yükalan- dan boşalan yükü qabaqcadan boşaldılmış yükdən ayrı yiğmağı tələb etməlidir ki, zəruri hallarda boşalan yükün təkrarən yox- lanılması imkanı təmin olunsun. Yükalan tərəfindən bu tələbə riayət edilmədikdə qəbul-təhvilçi stansiya rəisinə məruzə et- məli və sonradan onun göstərisi ilə hərəkət etməlidir.

14.4. Qeyri-ümumi istifadə yerlərində yüklerin boşaldılması zamanı qəbul-təhvilçi yük tərəzilərində kütlələrin yoxlama nəticələrini “Qeyri-ümumi istifadə yerlərində boşaldılan yüklerin yük tərəzilərində çəkilmə kitabı”na (QU-107 formalı) yazmalıdır.

14.5. Qəbul-təhvilçinin iştirakı ilə yükün vəziyyətinə təsir edə bilən (taranın zədələnməsi, islanması və i.a.) səbəblər aşkar edilərsə, bu halda yükalanın tələbinə görə stansiya rəisini ayırdığı rəhbərin iştirakı ilə qəbul-təhvilçi yük yerlərini açmalı və yükü faktura ilə, hesabla və s. yoxlamalıdır.

14.6. Yükün kütləsinin əskikliyi Tərəzinin göstəricisindəki uyğunsuzluq normasından (və ya yüklərin dəqiq çəkilmə

normasından) və kütlənin təbii itki normasından çox olmaya yaraq, eləcə də itgi və oğurlanma əlamətlərinin olub-olmaması aşkar edilərkən həmçinin yükün kütləsinin artıqlığı tərəzilərin göstəricisinin uyğunsuzluğu normasından (yaxud yüklərin dəqiq çəkilmə normasından) çox olub-olmaması aşkar edilərkən qəbul-təhvilçi qaimənin arxa tərəfində aşağıdakı formada qeydiyyat aparır:

“_____” 20....-ci ildə yoxlama zamanı məlum oldu ki, yükün kütləsi _____ (rəqəm və yazı ilə) kilogramdır.

XV. Yüklerin qeyri-salamatlığı aşkar edilərkən qəbul-təhvilçinin fəaliyyəti

15.1. Yükün qeyri-salamatlığı (oğurluq, çatışmamazlıq, xarab olma, zədələnmə) və ya yükün qeyri-salamatlığının görünən əlamətləri (vaqon, konteyner və ya yük yerləri açıldıqda, vaqonda və ya konteynerdə plombun qırılması və ya zədələnməsi, yükün axması, yük və ya onun qablaşdırılması isləndiqda, qeyri-bərabər yükləndikdə və ya açıq hərəkət tərkibində yükün götürülmə izi olduqda və s.) aşkarlandıqda qəbul-təhvilci borcludur:

bu barədə rəhbərinə məruzə etməyə

Əgər yükün qeyri-salamatlığı və ya xarab olmasını hərəkət tərkibinin nasazlığı nəticəsində baş verməsinə şübhə varsa qeyri-salamatlığı aşkar olunan vəqonun (konteynerin) texniki vəziviyətini voxlamaq üçün vəqon müayinəcisini çağırmağa.

15.2. Vəqonları ümumi istifadə yerlərində, eləcə də qeyri-ümumi istifadə yerlərinə verilməsi anında aşağıdakı kommersiya pozuntuları aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi QU-23 ümumi formalı akt tərtib edir və onu yükalanın nümayəndəsi ilə birlikdə imzalayırlar:

vaqonda və ya konteynerdə BPQ-nun olmaması (və ya zədələnməsi), yaxud miqdarının vaqon vərəqəsində göstərilən-

lərə uyğun olmaması, habelə BPQ tiplərinin və nəzarət nişanlarının uyğunsuzluğu;

vaqonların kuzovlarında BPQ-nun bütövlüyünü pozmadan içəri girmək imkanı verən siniqların və deşiklərin olması, habelə vaqonun qapı cəftələrinin zədələnməsi;

yüklərin səpələnilib və ya axıb tökülməsi, yükün və ya onun qablaşdırılmasının islanması;

yükler ventilyasiya edilməklə daşındıqda vaqonların lüklərinin bağlı olması, habelə çərçivəli lüklärin bərkidilmələrinin pozulması;

yükün vaqona yüklənməsini və yerləşdirilməsini;

əgər vaqon tam yüklənməyibse və çatışmayan yükün orada yerləşdirilmə mümkinlüyü varsa, yüklənməyən boşluğun ölçülərini;

yüklərin yarımvəqonlarda və platformalarda daşınması zamanı dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilən yerlərin sayının faktiki gəlmiş miqdarına (onlara baxış keçirmək və saymaq mümkün olduğu halda), yükün adının vaqon vərəqəsinə dəki məlumatlara uyğun olmaması.

15.3. Daşınan yüklerin çatışmamazlığı və ya zədələnməsi aşkar edildikdə aşağıdakılar müəyyən edilməlidir:

a) açıq hərəkət tərkibində daşındıqda:

yüklərin bərkidilməsinin dəmir yolu nəqliyyat qaiməsində göstərilmə uygunluğunu;

yükün götürülməsi izlərinin olmamağını;

platformanın və ya yarımvəqonun döşəməsində çatışmayan yükün yerləşdirilməsi üçün kifayət qədər boş yerin olmasını;

yükün səthində dərinləşmələrin, cuxurların və ya digər yük götürülməsi izlərinin olmasını;

daş kömür, koks və digər faydalı qazıntılar daşındıqda yüklemənin dərinləşmələrinin və qeyri müntəzəmliliklərinin ölçülərini;

daşınma zamanı xırda fraksiyaların üfürülüb çıxarılmasından alınan təbəqənin olmasını, yaxud olmamasını;

sınma yerində metal yüklərin (çuqunun və digərlərinin) zədələnməsinin növünü;

sınma yerində qaralmaların, təbəqənin, yaxud paslanma izlərinin olmasını, habelə əsas hissədən qopmuş, hissənin yerləşdiyi yeri;

yığma vaqonlarda yüklerin daşınması zamanı həmin vaqonlarda digər göndərmələr üzrə yüklerin mövcudluğu və yerləşdirilməsini.

b) maye (doldurma) yükler sisternlərdə daşındıqda:

sistern çənində göstərilən kalibrin vaqon vərəqəsinin məlumatlarına uyğunluğunu;

yükün kütləsinin yoxlanması zamanı metr-ştok vasitəsilə doldurmanın hündürlüyünü;

yükün temperaturunu (havanın temperaturunu);

boğazda (qapağın altında) rezin ara təbəqənin olmasını;

sızmanın (axmanın) olmasını və onun xarakterini (şırnaqla, yaxud damcılara, bir dəqiqədə damciların miqdarının təyin edilməsi ilə);

Maye yüklerin miqdarının yoxlanması zamanı sisternin tipi və maye yükün səviyyəsi yoxlanılmalıdır. Yükün axması aşkar edildikdə axmanın xüsusiyyəti (şırnaqla və ya damcı ilə, dəqiqədə neçə damçı) müəyyən olunmalıdır. Yükün axması aşkar edilən sistənə baxış keçirmək üçün vaqon müayinəçisi çağırılmalıdır.

c) yükler qapalı və ya ixtisaslaşdırılmış vaqonlarda daşınanda:

açıq lüklərin, yaxud siniqların ölçülərini, onlardan yükün götürülməsi mümkinlüğünü müəyyən etməklə;

yüklərin yüklənməsi və bərkidilməsinin Texniki Şərtlərin tələblərinə uyğunluğunu;

vaqonun yüklənməsinin tamlığını (boş sahə olduqda onun vaqonda yerini, ölçülərini və orada həmin ölçüdə çatışmayan yükün yerləşməsinin mümkinlüğünü göstərməli);

taranın və qablaşdırmanın yüklerin daşınması qaydalarına və texniki şərtlərinə uyğunluğunu;

taranın və qablaşdırmanın düzəldilməsinin olmasını (yeni vurulmuş mismarlar, dəyişdirilmiş taxtalar, kiplərin müxtəlif cür tikilməsi);

qablaşdırma lentlərinin, məftillərinin sazlığını;

yük yerlərində lentlərin, məftillərini, plombların bütövlüyü pozulmadan taradan yükün götürülməsinin mümkünüyünü;

səpələnmələrin olmasını və onun xarakterini (vaqonun hansı yerində, səpələnmənin miqdarı və onun yüklənmənin düzgün olmaması nəticəsində baş verməsinin mümkünüyü);

taranın dolması dərəcəsini, qablaşdırmanın daxilində kənar eşyaların olmasını, qablaşdırma materialının olmasını;

çəlləklərin sazlığını (qurşaqların zəifləməsi, dibin düşməsi, pərcimləmənin sinması və digər pozuntular);

çəlləklərin dolma dərəcəsini və onların yüklənməsi növünü (diyirlətmə yaxud dibi üzərində qoymaqla, diyirlətmə halında onların vaqonun uzunu və eni üzrə yerləşməsi, habelə birinin o birinə zərbə vurmasını etməli);

yığma vaqonlarda daşımalar zamanı yüklerin yerləşdirilməsi qaydasını, yükləmə zamanı onların zədələnməsinin mümkünüyünü müəyyən etməklə;

sementin, taxılın və digər səpələnən yüklerin sızmasının (axmasının) olmasını, bir dəqiqə ərzində yükün axmasının miqdarını müəyyən etməklə;

yükler şüşə qabda daşındıqda araqatı materialının olmasını və butulkaların və bankaların yeşiklərin və səbətlərin yuxarı səviyyəsindən çıxmasının ölçüsünü.

ç) tez xarab olan yükler qapalı və ya ixtisaslaşdırılmış vaqonlarda daşındıqda:

yük yerlərinin vaqonda düzülmə (yükləmə) üsulunu (şaquli reykalar qoyulmaqla, şahmat qaydasında, kəsişmə, tarada, tara-sız dağılmış şəkildə) və tez xarab olan yüklerin dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınması Qaydalarına uyğunluğunu, vaqonda yükün yükləmə hündürlüyünü, soyudulmuş və soyumuş ət üçün isə – qarmaqlarda asılma sıxlığını;

yükün vəziyyətini (kif, çürüntü, sızma, qaralma, iy, emal qüsurları olmasını);

ventilyasiya edilməklə daşınanda qapalı vaqonların yan lük-larının vəziyyətini (açıqdır, bağlıdır), habelə onların quraşdırılmasının düzgünlüyünü;

qış və keçid dövrlərində daşınanda qapalı vaqonların lük-larının, qapılarının, döşəməsinin, divarlarının isidilməsini; xarici havanın temperaturunu.

qablaşdırmanın növünü və vəziyyətini; vaqonun döşəməsində xarab olan yükün suyunun axma izlərinin mövcudluğunu və xarab olan yükün vaqonun hansı hissəsində olmasını;

ventilyasiya ilə daşma zamanı ventilyasiya yan lüklerin qa-paqlarının vəziyyətini, dəmir barmaqlıqlarla örtülmənin mövcudluğunu;

refrigerator vaqonlarının yüklemə yerinin temperaturunu; isindirmə tələb edən yüklerin daşınması zamanı avadanlığın düzgünlüyünü və vaqonun isidilməsini;

yükün müəyyən edilmiş çatdırılma müddətinin yerinə yetirilməsini.

Bütün bunlardan başqa stansiyada müəyyən edilmiş qaydada qəbul-təhvilçi refrigerator qatarına (seksiyasına) xidmət edən mexanikin bütün hərəkət yolu boyunca iş jurnalından təsdiq-lədiyi temperatur rejiminə əməl olunması barədə çıxarış vermə-sini tələb etməlidir.

Yükün çatdırılma müddətinin keçməsi zamanı qəbul-təhvilçi vaqonun hər bir dövlətin dəmir yollarından keçməsini təsdiqlə-yən yol cədvəlindən çıxarış tərtib edir.

15.4. Yükün qablaşdırılmasının nasazlığı və ya zədələnməsi aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi aşağıda göstərilənləri müəyyən etməlidir:

a) qablaşdırılmanın zədələnmə ölçülərini və xüsusiyyətini;

b) qablaşdırılma lentlərinin və məftillərinin, eləcə də plomb-ların (əgər yük yerləri plomblanıbsa) sazlığını, məftillərin qırıl-

masının olmadığını, lentlərin, məftillərin və plombların bütövlüyünü pozmadan yükün taradan götürülmə mümkünlüyünü;

c) zədələnmiş yerin vaqonun (və ya konteynerin) hansı tərəfində və hansı vəziyyətdə tapılmasını, zədələnmənin qeyri-düzgün yükləmə səbəbindən mümkünlüyünü və onun nədən ibarət olduğunu;

ç) taranın hər hansı bir düzəlişinin mövcudluğunu və bu düzəlişin (məsələn, yeşiklərdə mismarların təzədən vurulmasına, sınan taxtaların əvvəlki mismarlardan fərqli müxtəlif ölcülü mismarlarla vurulmasını, kiplerin sökülmüş yerlərini çöl tərəfdən tikişlərlə, qalan tikişlərdən fərqli olaraq başqa növdə tikilməsini və s.) hansı növə aid olduğunu.

Yükün sonrakı daşınması və ya yükalana verilənə qədər saxlanması zamanı, onun salamatlığına qorxu yaranan qablaşdırılmanın bütün zədələnmələri və ya nasazlıqları aradan qaldırılmalı, səpələnmiş yük yığılmalı, çəkilməli və saxlanılmalıdır.

15.5. Zədələnmiş yerləri qəbul-təhvilçi çəkməli, standart və ya göstərilən trafaret kütləsinə qarşı çatışmayan çəkinin qədərini təyin etməlidir.

15.6. Qəbul-təhvilçi yük yerlərinin açılması və yükün vəziyyətinin yoxlanılması zamanı taranın tutumunun sona qədər doldurulmasını, yükün hansı qaydada qoyulmasını, yük yerlərində kənar əşyaların olub-olmamasını, yükün daxili qablaşdırılmasının vəziyyətini, yükün ayrı-ayrı əşyalarının qablaşdırılma materiallarının arasına qoyulub-qoyulmamasını yoxlamalıdır.

15.7. Çəlləklərdə daşınan maye yüklerin axması aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi çəlləklərin sazlığını yoxlamalı və zədələnmənin mövcudluğu halında onun nədən ibarət olduğunu (qurşaqların boşalması, pərçimlərin sınması və s.), çəlləklərin nə vəziyyətdə yüklənməsini (yani üstə və ya alt tərəfi ilə qoyulduğunu), axma izlərinin haradan (pərçimlərarası kərtiklərdə, doldurulma gözlüklerində və s.) olduğunu şəxsən təyin etməlidir.

Əgər çəlləklər yanı üstə yükleniblər, onların yerləşdirilməsi (vaqonun uzununa və ya eninə, tixaclarla aşağıya və ya yuxarıya), onlar arasında boşluqların mövcudluğu, onların altında vaqonun döşəməsinə bərkidilmiş altlıqların olub-olmadığını və çəlləklərin biri-birinə zərbə dəyməsi izlərinin olub-olmadığı müəyyən edilməlidir.

15.8. Əgər qəbul-təhvilçi yükün çatışmazlığını və ya maye yüklerin yeşiklərdə, qutularda və s. yerləşdirilmiş butulkalarda daşınması zamanı taraların zədələnməsini aşkar edərsə, o, çöl taranın vaqonda düzgün bərkidilməsini, həmin taranın möhkəmliyini və onun daxilində kifayət qədər ara qatının olub-olmadığını yoxlamalıdır.

15.9. Səpələnmiş halda daşınan taxıl yüklerinin çatışmaması zamanı qəbul-təhvilçi özü sıxllaşan qapıların aralığa kip yanaşmasını, taxıl sıpərlərinin mövcudluğu zamanı isə onların vaqonun döşəməsinə və divarlarına kip yanaşmasını, onların saz olmasını və düzgün qurulmasını, eləcə də vaqonun kuzasının deşiklərindən yükün axıb-axmamasını yoxlamalıdır.

15.10. Yüklerin xarab olması, zədələnməsi və ya onların daşına sənədlərindən ayrı düşməsi zamanı yük yerlərində yüklerəftar üsullarını bildirən xəbərdaredici (manipulyasiya) nişanların mövcudluğu, yük göndərənin və dəmir yolu markalanmalarının və zəruri hallarda isə taranı xarakterizə edən markalanmanın mövcudluğu yoxlanılır.

15.11. Yükün qeyri-salamatlığı aşkar edilən hallar “Dəmir yolunda daşına zamanı aktların tərtib olunma Qaydaları”na müvafiq olaraq rəsmiləşdirilməlidir.

Şəraitdən asılı olaraq kommersiya aktları və ya QU-23 ümumi formalı aktlar tərtib edilir.

Kommersiya aktının tərtib edilməsi üçün qeyri-salamat daşınmayı aşkar edən qəbul-təhvilçi həmin aktın tərtib edilməsi üçün raport tərtib etməli, ona vaqon vərəqəsini və vaqondan çıxarılan plombu əlavə edib stansiya rəisinə təqdim etməlidir. Qəbul-təhvilçi raportda XV-ci başlığın bəndlərində göstərilən xüsusiyyətləri dəqiqləşdirməklə eks etdirməlidir. Bundan başqa

yükün vəziyyəti və qeyri-salamat daşınmanın hansı şəraitdə aşkar olunması dəqiq şərh olunmalıdır. Raporta nasazlıqların səbəbləri və ya yüksəkönünlərin və ya dəmir yolunun günahı barədə heç bir fərziyyələrin, təsəvvürlərin və rəylərin yazılımasına icazə verilmir.

QU-23 ümumi formalı akt qəbul-təhvilçi tərəfindən tərtib edilir və onu tərtib etmək üçün səbəblərə əsaslanan şəraititəsdiq etməkdə iştirakçı olan şəxslər imza edirlər. Akt ən azı iki nəfər şəxs tərəfindən imzalamağıdır.

Nizamnamənin müvafiq maddəsinin tələblərinə uyğun olaraq yükün verilməsinin təşkil edilməsi məqsədilə QU-23 ümumi formalı akt tərtib edilməsi barədə məlumatlar stansiya rəisinə (və ya onun müavininə) çatdırılır.

Yükə müdaxilə olması (oğurluq əlamətləri ilə) aşkar edildikdə qəbul-təhvilçi bu barədə nəqliyyatda Daxili İşlər orqanı əməkdaşlarına, təhlükəsizlik xidmətinin əməkdaşlarına “MDB-yə üzv və Baltikyanı dövlətlərin dəmir yollarında akt-iddia işi üzrə təlimat”la müəyyən olunmuş qaydada məlumat verir. Daxili İşlər orqanının əməkdaşları gələnə kimi qəbul-təhvilçinin fəaliyyəti yükün oğurlanma izlərinin ləğv edilməsinə səbəb olmamalıdır.

15.12. Stansiya rəisinin (yaxud onun müavininin) göstərişi ilə yükün verilməsində iştirak edən qəbul-təhvilçi yükün verilməsinin nəticələri barədə raport tərtib etməli və həmin sutka ərzində təsdiq edilməsi və sonradan QU-22 formalı kommersiya aktı tərtib edilməsi üçün stansiya rəisinə (yaxud onun müavininə) təqdim etməlidir. Raportun formasını “Daşınma proseslərini idarəetmə” Birliyinin rəisi müəyyən edir.

Yükün itkisi və ya xarab olmasının hərəkət tərkibinin nasazlığı üzündən yaranma şübhəsi olduqda, qəbul-təhvilçi qeyri-salamatlıq aşkar olunan vaqonun (və ya konteynerin) texniki vəziyyətini yoxlamaq üçün vaqon müayinəcisini çağırmalı, QU-23 ümumi formalı akta və kommersiya aktına əlavə etmək üçün vaqonun texniki vəziyyəti barədə QU-106 formalı akt (sonradan-Akt) tərtib edir.

Akt (QU-106) 2 nüsxədə tərtib edilir, birinci nüsxə kommersiya aktına əlavə edilir, ikinci stansiyanın işində qalır. QU-106 formalı akt, QU-23 ümumi formalı akt tərtib olunan gün, lakin kommersiya aktı tərtib olunandan gec olmayıaraq tərtib edilir. Aktın tərtib edilməsi üçün stansiya rəisinin müəyyən etdiyi qaydada vaqon deposunun işçiləri (usta, müayinəçi) cəlb olunurlar. Akt mütləq pozuntuların xarakterini və onların baş verməsi səbəblərini göstərməklə onu tərtib edən işçilər tərəfindən imzalanır.

Qatarların və avtotraktor texnikası ilə yüklü vaqonların qəbulu və kommersiya cəhətdən baxışı, nasazlıqların aradan qaldırılması və onların QU-23 ümumi formalı aktlarda öz əksini tapması ADDY təhlükəsizlik xidmətinin işçiləri ilə birlikdə qəbul-təhvilçi tərəfindən həyata keçirilir.

15.13. Qəbul-təhvilçi dağılmış, tökmə, doldurma şəklində daşınan yüklerin kütləsinin çatışmamasını vaqon tərəzisində, taralı – ədədi yüklerin isə – yalnız zədələnmiş yerlərdə – yük tərəzilərində Azərbaycan Respublikasının Standartlaşdırma və Metrologiya Agentliyinin dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınan yüklerin kütləsinin müəyyən edilməsi üzrə Təsviyələri ilə nəzərdə tutulmuş qaydada yoxlayır.

15.14. Qəbul-təhvilçi tərəfindən yüksək vəzifəli rəhbər işçinin və ya stansiya rəisinin göstərişi olmadan yüksəkönünlər və ya yüksəkönünlər hər hansı bir arayışın verilməsi və ya aktın imzalanması qadağandır.

XVI. Yüklerin stansiya anbarlarında saxlanması

16.1. Qəbul-təhvilçi stansiya anbarlarında (örtülü və qapalı) yüklerin düzgün yerləşdirilməsi və saxlanması təmin etməlidir. Stansiya anbarları stansiyanın texnoloji iş prosesi ilə müəyyən edilmiş ixtisaslaşdırılmaya uyğun istifadə olunmalıdır.

Yüklerin daşınması Qaydalarında (əlavənin 15-ci bölməsi) göstərilən yüklerin açıq anbarlarda saxlanılmasına icazə verilir.

16.2. Qəbul-təhvilçi anbarlarda, vaqonlarda, konteynerlərdə olan yüklərin, stansiyaların ümumi istifadəli yerlərində boşalılmاسını (o cümlədən yük alanın qüvvəsi ilə) və verilməli olan yüklərin düzgün saxlanması, habelə göndərməyə qəbul edilməsini təmin edir.

16.3. Yükler açıq anbarlarda yerləşəndə qəbul-təhvilçi aşağıdakı tələblərin yerinə yetirilməsini təmin etməlidir:

açıq anbarlarda yükləri tarada, qablaşmadı, yaxud yükün üzərində göstərilən DÖST 14192-77 üzrə manipulyasiya nişanlarına ("Yuxarısı", "Qalaqlamaq qadağandır", "Nəqlikdən qorunmalı" və digər manipulyasiya nişanları) uyğun yerləşdirmək;

yüklərin xarab olmasına gətirib çıxara və ya yanğın baş verməsinə imkan yarada bilən yüklərin birlikdə saxlanmasına yol verməmək;

yüklərin, o cümlədən səpələnən yükün projektor dirəklərindən, kontakt şəbəkəsi dayaqlarından, hava xətlərindən və onların dartmalarından 2 metrdən yaxın və hava xətləri məftillərindən (naqillərindən) 4 metrdən yaxın məsafədə yerləşdirilməsinə icazə verilmir;

vaqondan boşaldılan yüklər 1200 mm-ə qədər hündürlükdə (yol işləri üçün ballastdan başqa) dəmir yolu xəttinin kənar relsinin çöl tərəfindən 2 metrdən, daha artıq hündürlüyü yığıldıqda isə - 2,5 metrdən yaxın olmayıaraq yığılmalıdır;

müxtəlif göndərmələrə mənsub olan, qalaqla və ya tökülmüş şəkildə daşınan yüklərin qarışdırılmasına yol verməmək.

16.4. Yükler anbarın içərisində, aşağıda göstərilənləri nəzərə almaqla, onların xassəsi və xüsusiyyətlərindən asılı olaraq, qəbul-təhvilçinin göstərişi ilə yerləşdirilir:

təhlükəli yüklər "Təhlükəli yüklərin dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşınması qaydaları"nda nəzərdə tutulan ehtiyat tədbirləri yerinə yetirilməklə yerləşdirilməli və saxlanılmalıdır;

əgər müxtəlif yüklərin birlikdə saxlanılması, onların xarab olmasına və ya yanğın törəməsinə səbəb ola bilərsə, belə saxlanmaya icazə verilmir;

çay, kofe, kakao, şəkər və digər ərzaq yükləri quru otaqlarda, taxta döşənəklərin üzərində saxlanılmalıdır; dəri məmulatları quru, yaxşı ventilyasiya olunan və günəş işığından qorunan otaqlarda saxlanılmalıdır.

16.5. Taralı və ədədi yükler sıra ilə qalaq halında düzülür.

Bir göndərməyə aid olan yük yerləri, markalanma çöl tərəfə olmaqla elə yerləşdirilməlidir ki, onların hansı göndərməyə aid olduğu bilinsin. Beləliklə, onlar müxtəlif göndərmələrə aid olan yüklərdən seçilir.

"Yuxarı" markalı taralı və ədədi yükler anbarda və vaqonda bu markalanmanın tələbinə uyğun yığılmalıdır (yerləşdirilməlidir).

Yükləmə və boşaltma mexanizmlərlə (yükleyici-boşaldıcı maşınlarla) həyata keçirilən stansiyalarda yüklər, bir qayda olaraq, altlıqlara düzülmüş vəziyyətdə saxlanılmalıdır.

Stellajlarla təchiz edilmiş anbarlarda tək-tək kiçik ölçülü yük yerlərindən ibarət olan göndərmələr stellajların rəflərində saxlanmalıdır.

16.6. Yüklerin qalaqlarla saxlanılması zamanı qalaqların maksimum davamlılığını, yüklərin bütövlüyünü və saxlanışını, yanğın təhlükəsizliyini, eləcə də xidməti işçilərin təhlükəsizliyini təmin edən yığılma hündürlüğünə və qaydalara əməl olunmalıdır.

Qalaqların hündürlüyü əl ilə düzüldükdə 3 metrdən artıq olmamaqla, elektrik yükleyicilərinin köməkliyi ilə, altlıqlarda paketlərlə düzülüş zamanı isə taraların davamlığından və paketlərin yığcamlığından asılı olaraq 2-4 yarusa (qata) qədər icazə verilir.

Kisələrdəki və həsir torbalardakı yükler bağlama qalaqlarla düzülür, hər altı sıradan bir taxta aralıqlar qoyulur. Qalaqlarla düzülmüş yük yerlərinin taraları səz halda olmalıdır.

Yüklü çəlləklər və barabanlar sıralarının arasına taxta aralıqlar qoyulmaqla 2-3 yarusda (qatda) yerləşdirilir. Kənar çəlləklərin və ya barabanların diyirlənməməsi üçün sıralar hər iki tərəfdən civlərlə bərkidilir.

İçerisində butulka olan səbətlər bir yarusda (qatda) düzülür. Xüsusi stellajlar olduqda butulkaları iki yarusda da düzmək olar.

16.7. Yükleri anbarın sahəsi boyunca yerləşdirən zaman arabacıqların, avtoyükləyicilərin və s. hərəkəti və ilkin yanğın söndürən vasitələrin sərbəst hərəkəti üçün yüklerin qalaqları arasında keçidlərin olması da nəzərə alınmalıdır. Anbarda tətbiq olunan yükləyici-boşaldıcı inventarlardan və mexanizasiya vasitələrindən asılı olaraq arabacıqların, avtoyükləyicilərin və s. köməkliyi ilə yüklərə hər vaxt yaxınlaşma və onları götürmə imkanlarının olması üçün bu keçidlərin enləri müəyyən edilir.

Keçidlərin eni anbar boyu və ortasında 1 *metrdən*, divar boyu – 0,5 *metrdən* az olmamalı və qapılarda isə qapıların eninə bərabər olmalıdır.

Yükün anbarın divarlarına kip yiğilması qadağandır.

16.8. Qalaq halında daşınan meşə materialları, mineral yanacaqlar və digər yüksək meydançalara boşaldılan zaman elə yiğilməlidirlər ki, müxtəlif göndərmələrə məxsus yüksəklerin biribirinə qarışmasına imkan yaranmasın.

Şalban və mişarlanmış meşə materialları kranlarla boşaldılan zaman hər tərəfdən iki ədəd dirəklə çəpərlənmiş yuvalarda və ya xüsusi stellajlarda yolu oxuna perpendikulyar yerləşdirilməlidir. Yuva və stellajların eni 3 *metr* olmalı, qalaqların hündürlüyü 3 *metrdən* çox, yuvalar və stellajlararası keçidlər isə 1 *metrdən* az olmamalıdır.

Göstərilən materialların hər dəstəsi (bağlaması) aralıqlara ayrılməqla altlıqlara düzülür.

Mexaniki üsullarla boşaldılan dəmir-beton məmulatları qalaqla aralıqlara ayrılməqla altlıqlara aşağıda göstərilən hündürlükə yığılırlar:

bünövrə blokları və zirzəmilərin divar blokları – 2,6 *metr*;

örtük pilitləri – 2,5 *metr*;

dirəklər və sütunlar – 2,0 *metr*;

divar blokları-iki yarusdan (qatdan) artıq olmamaqla düzülür.

16.9. Mexanikləşdirilmiş boşaltma-yüklənmə vasitələrindən asılı olaraq konteynerlər meydançalarda müəyyən olunmuş yaxınlaşma əndazəsinə ciddi riayət olunmaqla, kranaltı və yükləmə-boşaltma yollarına yaxın yerləşdirilə bilər.

Boşaldılmış, konteynerlərin, eləcə də ağırçəkili yüklerin cəbhə böyü meydançada hər 100 *metrdən* bir yanğına qarşı işarələr qoyulmaqla eni 5 *metrdən* az olmayaraq aralıqlar saxlanmalıdır. Bütün meydança boyu hər bir qoşlaşmış konteyner sıraları arasında 2 *metrdən* az olmayaraq aralıqlar saxlanmalıdır.

Meydançada konteynerlərarası aralıqlar 0,1 *metrdən* az olmamalıdır. Meydançada konteyner qrupları arasında eni 1 *metrdən* az olmayaraq keçidlər saxlanılır.

Avtostropların mövcudluğu zamanı iritonnajlı konteynerlərin iki və üç yarus (qat) qoyulmasına icazə verilir.

XVII. Çəkiölçən cihazların saxlanması və yüksəklerin çəkilmə qaydaları

17.1. Qəbul-təhvilçi yüksəklerin tərəzilərdə çəkilməsi zamanı onların kütlələrinin dəqiq təyin edilməsinə görə cavabdehlik daşıyır.

17.2. Stansiyanın platformalı stasionar vagon tərəzilərinə xidmət edən qəbul-təhvilçi borcludur:

a) tərəzi çalalarının təmizliyini (çırklənməyə, qarla, buzla, qumla və su ilə dolmağına yol verilmir) izləməyə. Tərəzilərin xarici hissələrini (platformaları, çərçivələri, sütunları, sürgüqlunu, siferbləti, daşsaxlayanı) daima təmiz saxlamalı və onların üzərinə tozun, çirkin və yük qalıqlarının yiğilmasına yol verilməməsinə;

b) tərəzi platforması ərazisinin hər tərəfini 2 *metrdən* az olmayaraq qardan, buzdan və zibillərdən təmizliyini təmin etməyə;

c) tərəzi platforması döşəməsinin, lüklərin və önlüklərin normal vəziyyətdə olmasına, eləcə də stasionar tərəzilərin plat-

forması ilə çərçivə bağlayıcısı arasındaki aralıqların 10 mm-dən az və 15 mm-dən çox olub-olmamasına diqqət yetirməyə.

Aralıqların dəyişilməsi zamanı qəbul-təhvilçi aşkar edilmiş qüsurların aradan qaldırılması üzrə tədbir görmək üçün bu barədə rəhbərinə dərhal məlumat verməyə;

c) vaqon tərəzilərində çəkməyə başlamazdan qabaq qoruyucu önlükleri açmalı, çərçivə bağlayıcısı və tərəzi platforması arasındaki aralıqları və tərəzinin tarasını yoxlamağa.

İkili vaqon, şkalalı və qollu tərəzilərin taraları aşağıda göstərilən qaydada yoxlanılır. Büyük və kiçik şkalasında sürüşkən daşlar sıfır vəziyyətində qoyulur. Tarası düzgün olan tərəzinin arretiri açıldıqdan sonra, tərəzinin sürgü qolu bir neçə rəvan titrəyiş nəticəsində üfüqi tarazlıq vəziyyətini almalıdır, yəni sürgü qolunun iti hissəsi tarazlıq göstəricisi qarşısında sabitləşməlidir. Əgər tərəzinin sürgü qolu göstərici qarşısında sabitləşməsə (durmasa), onu böyük şkalada tara tənzimləyicisinin köməkliyi ilə nizamlamaq lazımdır.

Yüksüz siferblatlı tərəzilərin tarazlıq vəziyyətinin yoxlanması aşağıda göstərilən qaydada aparılır. Arretiri açıb, siferblat göstəricisi əqrəbinin bir neçə rəvan sənən titrəyişindən sonra əqrəbin sıfır şkalada dayanmasına əmin olmaq lazımdır. Əgər siferblat göstəricisinin əqrəbi şkalanın sıfır bölgüsündə dayanmasa, onu aralıq mexanizm şafafında olan tara tənzimləyicisi ilə nizamlamaq lazımdır.

Tərəziləri tara nizamlayıcıları ilə tarazlıq vəziyyətinə gətirmək mümkün olmadıqda qəbul-təhvilçi tərəzidə çəkilməni dayandırmalı və tərəzi təsərrüfatının çilingər-briqadirinin çağırması üçün tərəzinin nasazlığı barədə bilavasitə rəhbərinə xəbər verməlidir. Tərəzini onun platformasına və ya daş saxlayanına digər əşyalar qoymaqla tarazlıq vəziyyətinə gətirmək qadağandır. Yüksüz tərəzinin tarazlığı hər 10–15 vaqon çəkildikdən sonra yoxlanılmalıdır;

d) vaqon tərəzilərinin yük altında göstəricilərini hər ongünüldə bir dəfədən az olmayaraq yoxlamalı, bunun üçün eyni

yüklü vaqonu tərəzi platformasının kənar və orta hissəsinə qoymaqla çəkməli.

Hər ongünüldə bir dəfədən az olmayaraq tərəziləri nümunəvi daşlarla, tərəzilərin yüklənmə həddinin 1/10 hissəsi yoxlanmalıdır;

e) vaqon tərəzilərində çəkilən vaqonları müayinə etməli və tormoz meydançasında adam və ya kənar əşyaların olub-olmamasına nəzər yetirməyə.

Qış vaxtlarında vaqonları tərəziyə verməzdən qabaq onların buz və qardan təmizlənməsi üçün tədbir görməyə;

a) vaqonların tərəzilərə qoyulması zamanı onların kənar təkərlərinin, platformanın kənar hissəsindən 300 mm məsafədən az olub-olmamasını, vaqonların tərəzilərə verilib götürülməsi təkansız və zərbəsiz, sürəti isə 3 km/saatdan çox olmayaraq həyata keçirilməsini izləməyə.

Tərəzi platformasında vaqonları təkərlərin altına hər hansı bir əşya qoymaqla onu dayandırmaq qadağandır.

Vaqonun diyirlədilməsi zamanı tərəzinin arretiri vaqon tam dayanana qədər bağlı halda olmalıdır;

f) daşlı (çəki daşlı) tərəzilərə məxsus şərti (üstə qoyma) daş dəstinin saxlanması təmin etməyə, çirklənməsinə və onların paslanmasına yol verməməyə.

Çəki daşları hər gün quru və yumşaq əski ilə silinməlidir. Çəki daşlarının qum və ya tabaşirlə təmizlənməsinə yol verilməməlidir. Dövlət damgası daşlarda həmişə aydın görünməlidir. Çekilmə olmadıqda çəki daşları yeşiklərdə saxlanmalıdır;

g) açıq platformalarda quraşdırılmış tərəzilərdə çəkilmə olmadıqda tərəzi qolunu və ya siferblat göstəricisini xüsusi çexolla (brezentli, taxtalı və ya metalli) bağlamağa;

g) çəkilmiş yükləri platformada, daşları isə tərəzinin çəki daşı saxlayanında saxlamamağa;

h) yüksüz tərəzinin sürgü qolunun və ya siferblat göstəricisinin rəvan titrəyişli olmasını izləməyə. Qeyri-rəvan titrəyişin olması tərəzinin nasazlığını bildirir.

17.3. Platformalı səyyar tərəzilərə xidmət edən qəbul-təhvilçi bundan əlavə borcludur:

a) meydançalarda və ya açıq platformalarda quraşdırılmış tərəziləri çekilmə olmadıqda brezentli çexolla və ya futlyarla örtməyə;

b) tərəzinin bir yerdən başqa yerə yalnız tərəzi təsərrüfatının çilingər-briqadırının iştirakı ilə köçürməlidir. Tərəzi təsərrüfatının çilingər-briqadırı olmadığı hallarda, müstəsna olaraq, tərəzinin yerinin dəyişdirilməsinə, yüklənmə həddinin 1/10 hissəsindən az olmayaraq nümunəvi daşlarla yoxladıqdan sonra icazə verilir. Yoxlanmanın nəticəsi tərəzinin texniki pasportunda qeyd olunmalıdır.

17.4. Səyyar platformalı tərəzilərdə çekilmədən qabaq onların mövcud səviyyədə qurulmasının düzgünlüyü yoxlanmalı, eləcə də tərəzi platformasının platformaaltı linglərinin yüksəldirici prizmalarına, platformanın hər künçünü sıxmaqla kip oturmağına əmin olunmalıdır. Platformanın künclərindən birinin yatma halı aşkar olunarsa, belə tərəzilərdə çekilmə saxlanılmalıdır və tərəzinin düzgün qurulması üçün tərəzi təsərrüfatının çilingər-briqadırı çağırılmalıdır.

17.5. Çekiləcək yük, tərəzi platformasının orta hissəsinə ehtiyatla, təkansız və zərbəsiz yerləşdirilir. Yüklərin tərəziyə qoyulması, eləcə də onların tərəzidən götürülməsi zamanı sürətli qolu və ya siferblat göstərici cihazı arretirə qoyulmalıdır.

17.6. İri və uzun ölçülü yüklerin çekilməsi zamanı qəbul-təhvilçi yüklerin sallanmış uclarının tərəzinin hərəkətsiz hissələrinə (özüllərə, sütunlara, şkaflara, aralıq mexanizmlərə və s.) və ya çərçivə sarğılarına toxunmamağını izləməlidir.

17.7. Tərəzidə, tərəzinin yüksəltmə qabiliyyətindən artıq yüklerin çekilməsinə yol verilmir.

17.8. Yüklerin çekilməsinin sonunda qəbul-təhvilçi borcludur:

a) arretirə bağlamağa və çekilmiş yükü tərəzidən götürməyə;

b) tərəzi daşlarını daş saxlayandan çıxartmağa və yesiklərə yığmağa, şkalalı tərəzilərin daşlarını isə sıfır vəziyyətinə qoymaşa;

c) keçirmə tərəzilərini açıq platformada quraşdırılmış şkafa qoymaşa, o olmadıqda isə tərəzi qolunu və ya siferblat göstəricisini çexolla bağlamağa.

17.9. Vəqonların çekilməsi başa çatdıqdan sonra qəbul-təhvilçi borcludur:

a) tərəzinin tarasını yoxlamağa və arretirə bağlamağa;

b) tərəzi qolunun hərəkət edən çəki daşını əsas şkalanın ortasında qoymaşa (hərəkət tərkibi tərəzi meydançasından keçərkən tərəzi qolunun zərbədən qorunması üçün);

c) mühafizə önlüklerini bağlamağa və tərəzi otağının qapısını kilidlə bağlamağa;

d) vəqonların tərəzinin üstündən götürülməsini, tərəzi yoluñ yoldəyişənini isə başqa yolun istiqamətinə (sonuncunun mövcudluğu zamanı) qoyulub kilidlə bağlanmasına nəzarət etməyə.

17.10. Təlimatın bu bölməsində nəzərə alınmayan məsələlərə görə “Yüklərin və dəmir yolu hərəkət tərkibinin çekilməsi qayda və texnologiyasına dair Təlimat”ı, eləcə də “Dəmir yolunda çəkiölçən cihazlara sahə texniki nəzarəti barədə Təlimat”ı əldə rəhbər tutulmalıdır.

XVIII. Əməyin mühafizəsi üzrə qəbul-təhvilçi olan tələblər

18.1. Ümumi göstərişlər

18.1.1. Qəbul-təhvilçi əgər nəzərdə tutulmuş tibbi planlı müayinəni keçibsə (keçmə müddəti başa çatmayıbsa), stansiya rəisi və ya səlahiyyətli şəxs tərəfindən onunla əməyin mühafizəsinə dair təlimat keçilibsə işə başlama hüququna malikdir.

18.1.2. Əməyin mühafizəsinə dair təlimatlar aşağıda göstərilən müddətlərdə aparılır:

giriş – işçini işə qəbul zamanı;

ilkin – iş yerində;

növbədənkənar – ADDY rəisinin göstərişi ilə;

məqsədyönlü – birdəfəlik işin bilavasitə icrası (lazım gəldikdə) zamanı.

Bütün qəbul-təhvilçilər əməyin mühafizəsi üzrə təlimatın keçilməsinə dair müəyyən edilmiş formalı jurnalda imza etməlidirlər.

Lazım gəldikdə işin başlamasına 15-dəq qalmış qəbul-təhvilçilər məqsədyönlü təlimatdan keçməlidirlər.

18.1.3. Qəbul-təhvilçi borcludur:

yükləmə, boşaltma, vəqondan-vaqona yükləmə, yüklerin çəşidlənməsi işçilərini yerinə yetirən yükləyici fəhlə briqadalarının və mexanizatorların işlərinin təhlükəsiz əmək şəraitini təmin edən norma və qaydalara uyğun yerinə yetirilməsini, təşkil etmək;

işə başlamazdan əvvəl əməliyyatların yerinə yetirilmə qaydalarını müəyyən etmək, iş yerlərinə baxmaq və işlərin təhlükəsizliyinə zəmanət verən vəziyyətə gətirilməsini təmin etmək;

avadanlıqların, cəpərləmələrin, alətlərin, nərdivanların, döşəmələrin sazlığını yoxlamaq;

xüsusi geyimlə, işarə köynəyi ilə fərdi mühafizə vasitələri ilə təminatı və onların vəziyyətini yoxlamaq;

ayaqaltıların, körpücüklerin etibarlı quraşdırılmasına nəzarət etmək, iş yerlərində kənar şəxslərin olmasına yol verməmək;

əməyin mühafizəsinə dair plakatların, xəbərdaredici və qoruyucu nişanların olmasını yoxlamaq;

yükləmə-boşaltma işləri zamanı əndazəyə əməl olunmasına nəzarət etmək;

ümumi istifadə yerlərində yükləmə-boşaltma işləri aparılan yolların köçürülmən işarələrlə cəpərlənməsini təmin etmək;

yükləmə-boşaltma işləri ilə məşğul olan işçilər tərəfindən əməyin mühafizəsi tələblərinə riayət, eləcə də fərdi mühafizə vasitələrindən düzgün istifadə olunmasına nəzarəti təmin etmək;

qadağanedici, xəbərdaredici, göstərici nişanlarının, qatar təribatçısı və avtomobil nəqliyyatı vasitələri tərəfindən verilən işarələrin tələblərini yerinə yetirmək;

xidməti keçidlərin vəziyyətini, otaqları və iş yerlərinin vaxtlı-vaxtında təmizlənməsini yoxlamaq;

stansiya ərazisini müəyyən edilmiş marşrutla, piyada keçidi ilə, tunellə və keçidlə getmək.

yükləmə-boşaltma maşın və mexanizmlərindən təhlükəsiz istifadə etməklə vəqonların və yüklerin yüklənməsi, boşaldılması və çəkilməsi işlərinə rəhbərlik etmək;

18.1.4. Növbəni qəbul edərkən və ya növbə prosesində anbarların, mexanizmlərin, ilkin yanğınsöndürmə vasitələrinin, işıqlandırma cihazlarının nasazlıqlarının, əndazə pozuntularının və digər təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası tələblərindən kənara çıxma halları aşkar edilərkən qəbul-təhvilçi bu barədə tədbirlərin görüləməsi üçün müvafiq rəhbərliyə (stansiya rəisinin müavininə, manevrə dispetçerinə, stansiya rəisinə) məruzə etməlidir.

18.1.5. Qəbul-təhvilçi aşağıda göstərilənləri bilməlidir:

zərər çəkənlərə ilkin yardımın göstərilməsini;

iş zamanı yaranan insana təsir edən təhlükəli və ziyanlı müəssisə faktorlarını;

müəssisə sanitariyasının, elektrik təhlükəsizliyinin, yanğın təhlükəsizliyinin tələblərini;

yanğınsöndürmə vasitələrinin yerini.

18.2. İş yerinin saxlanması

18.2.1. Qəbul-təhvilçi aşağıda göstərilənlərə diqqət yetirməlidir;

a) onun sərəncamında olan anbar və meydançaların, yük və kommersiya əməliyyatlarının yerinə yetirildiyi yüksək təsərrüfatının bütün obyektlərinin saxlanması və işıqlandırılmasının “Stansiyaların və vağzalların işçiləri üçün təhlükəsizlik texnikası və istehsalat sanitariyası Qaydaları” ilə müəyyən edilmiş nor-

malara uyğun olmasına, uyğunsuzluq aşkar edildikdə isə tədbirlərin görülməsi üçün bu barədə stansiya rəhbərliyini məlumatlaşdırmalıdır;

b) iş yerlərinin lazımi səviyyədə təmiz saxlanması və qış vaxtı buzlama zamanı yerə qum və ya narın şlakin səpilməsinə, kənar əşyaların götürülməsinə;

c) boşaldılmış və ya yüklənməyə hazırlanmış yüklerin və konteynerlərin, bu təlimatın XVI-ci bölməsində göstərilən tələblərə riayət olunmaqla yerləşdirilməsinə, qoyulmasına və bərkidilməsinə;

d) xidməti otaqlarda fərdi mühafizə vasitələrinin, zərər çəkənlərə ilkin yardımın göstərilməsi üçün istifadə olunma qaydaları göstərilməklə aptek qutularının olmasına. Aptek qutularında zədələnmə, kəsilmə, turşu, qələvi, odla yanlıq zamanı ilkin yardımın göstərilməsi üçün dərmanların, eləcə də bint və qan axmanı dayandırmaq üçün sixacların olmasına.

18.3. Dəmir yolu xəttinə çıxarkən təhlükəsizlik tədbirləri

18.3.1. Dəmir yolunda olan zaman qəbul-təhvilçi aşağıdakı təhlükəsizlik tədbirlərinə riayət etməlidir:

a) elə geyinməlidir ki, paltarlar onun hərəkətinə maneçilik törətməsin, üst paltarların isə yuxarı düymələri düymələnmiş olsun. Baş geyimləri normal eşitməyə mane olmamalı, ayaqqabı enli dabanlı olmalıdır. Paltarının üstündən işarə köynəyi geyməlidir;

b) iş yerinə gedərkən və işdən qayıdarkən qatarların və manevr tərkiblərinin hərəkəti barədə səsucaldanla verilən məlumatları dinləməklə stansianın texniki-sərəncam aktı ilə müəyyən edilmiş xidməti keçid marşrutu ilə hərəkət etməlidir;

c) yol boyu ancaq yolun kənarı və ya yollar arasının ortası ilə getməli, bununla bərabər qatarların, manevr tərkiblərinin, lokomotivlərin, açılmış vaqonların (ayırmaların) hərəkətini,

yükləmə əndazəsinin və hərəkət tərkibində haşıyədən çıxan əşyaların olub-olmamasına diqqət yetirməlidir;

c) yeriyərkən yixilmamaq üçün yol hərəkəti boyu qurğulara və əşyalara (hüdud dirəkciklərinə, elastik dərti navalçalarına, suötürücü qanovlara və quyulara, işarəvermə, mərkəzləşdirmə və bloklama (İMB) və rabitə qurğularına) diqqət yetirməlidir;

d) otaqdan, hərəkət tərkibinin və s. arxasından dəmir yolu xəttinə çıxarkən, həmin yolla hərəkət edən tərkibin olub-olmamasına əvvəlcədən əmin olmalıdır;

e) təhlükəli məsafədə yolda hərəkət edən hərəkət tərkibinin olub-olmadığına qabaqcadan əmin olduqdan sonra dəmir yolunu düz bucaq altında keçməlidir;

a) dayanan hərəkət tərkibi ilə tutulu yoluñ digər tərəfinə keçərkən, ancaq vaqonların tormoz meydançasından istifadə etməli, bunun üçün əvvəlcədən onların tutacaqlarının, pillələrinin və meydançanın döşəməsinin sazlığına əmin olmalıdır. Vaqonun altından keçmək (girmək) qadağandır;

f) yollarda dayanan vaqonları və ya lokomotivləri dolanıb keçərkən, onlardan 5 metrdən az olmayan, açılmış vaqonlar (lokomotivlər) arası boş yerlərdən isə 10 metrdən az olmayan məsafədən keçməlidir;

g) vaqonların tormoz meydançasından yollar arasına düşməzdən əvvəl pillələrin və tutacaqların sazlığına, eləcə də qonşu yol ilə lokomotivlərin və ya vaqonların hərəkət etmədiyinə əmin olmalıdır. Vaqonun tormoz meydançasından düşərkən tutacaqdan üzü vaqona tərəf durmaqla tutmaq lazadır;

g) tormoz meydançasına minməyə və ondan düşməyə yalnız vaqon dayanan zaman icazə verilir;

h) qatarların 100 km/saatdan çox sürətlə keçməsi zamanı, qatar hərəkət edən yoluñ kənar relsindən 5 metrdən az olmayan məsafədə dayanmalıdır.

Qatarların və ya manevr tərkiblərinin, lokomotivlərin, vaqon qoşqularının aşağı sürətlə hərəkəti zamanı əvvəlcədən kənar relsindən 2 metrdən az olmayan, əndazəsiz yüklü qatarların və ya manevr tərkiblərinin hərəkəti zamanı isə 2,5 metrdən az

olmayan məsafəyə təhlükəsiz yerə (yolun kənarına və ya yollar arasına) çəkilməlidir.

18.3.2. Relsin üstündə, tiyə və çərçivə relsi arasında və ya yoldəyişən qurğunun, dəmir yolu keçidlərinin navalçasının üstündə dayanmaq, relslərdə oturmaq, izlərin daxili və şpalların uclarının üzəri ilə yerimək qadağandır.

Manevrin icrası zamanı qəbul-təhvilçi və vaqonların və lokomotivlərin ayaqaltılarında, vaqonların (sisternanın qazanında) damında, avtoqoşqusunun başlığında, sisterna və digər hərəkət tərkibinin pilləkənlərində və vaqonun digər hissələrində olmaq (oturmaq, dayanmaq, sallanmaq və s.), qapıları açıq vaqonda dayanmaq, qapıların oturma yerlərində qapı dirəyində tutmaq qadağandır.

18.4. Elektrik təhlükəsizliyi tədbirləri

18.4.1. Yolları elektrikləşdirilmiş stansiyalarda aşağıdakılardır qadağandır:

- a) kontakt şəbəkəsi dirəklərinə qalxmaq və ya gərginlik altında olan məftillərə və ya kontakt şəbəkəsi hissələrinə 4 metrə yaxın məsafədən yaxınlaşmaq;
- b) elektrik hərəkət tərkibinin və yükləmə-boşaltma quğularının elektrik avadanlıqlarına bilavasitə və ya hər hansı bir əşya vasitəsilə toxunmaq;
- c) kontakt şəbəkəsindən gərginlik açılmadan və torpaqlama qoyulmadan vaqonların damlarına qalxmaq, orada durmaq, sisternaların, izotermik və qapalı vaqonların lüklərini (qapaqlarını) açmaq, eləcə də vaqonların damlarında, sisternaların qazanında və açıq hərəkət tərkibinə yüklənmiş yüklerin və konteynerlərin üstündə hər-hansı bir iş görmək.

c) qırılmış kontakt şəbəkəsi naqilinə, eləcə də yüksək gərginlikli xətdə, yerə, torpaqlama konstruksiyalarına toxunub toxunmamagından asılı olmayaraq onlar üzərindəki kənar əşyalara toxunmaq.

18.4.2. Qəbul-təhvilçi kontakt şəbəkəsi məftillərinin və ya dəmir yolu ilə kəsişən elektrik ötürüçü xətlərinin qırılmasını, eləcə də onlardan kənar əşyaların sallanmasını aşkar edərkən qırılmış məftil yerlərinə 8 metrən az olmayan məsafəyə insanların yaxınlaşmaması üçün dərhal tədbirlər görməli və bu barədə stansiya növbətçisinə və ya manevr dispetçerinə təcili məlumat verməlidir.

18.4.3. Elektrikləşdirilmiş yollarda qaldırıcı mexanizm və qurğular tətbiq etməklə yükləmə-boşaltma işlərinin, insanların, yüklerin, mexanizm və qurğuların cərəyan altında olan kontakt şəbəkəsinin hissələrinə yaxınlaşma zəruriyyəti ilə əlaqəli digər işlərin həyata keçirilməsi yalnız kontakt şəbəkəsindən cərəyanın açılmasından və “Daşınma proseslərini idarəetmə” Birliyinin (və ya Naxçıvan hissəsinin) rəisi tərəfindən bu barədə müəyyən edilmiş yazılı bildiriş alındıqdan sonra icra edilməlidir.

Belə yollarda işlərin görülməsi insanların, yüklerin və qurğuların kontakt şəbəkəsinə və yüksəkgərginlikli xətdə yaxınlaşması zərurəti yarandıqda, bu məsafə 2 metrən 4 metrədək olduğu halda görüləcək işlər stansiya rəhbərliyi tərəfindən bunun üçün xüsusi ayrılmış və təlimatlandırılmış şəxsin müşahidəsi altında icra edilməlidir.

Bu məsafə 4 metrən çox olduqda işlərin icrası zamanı müşahidəçi tələb olunmur.

18.5. Dəmir yolu vasitələri ilə yükləmə-boşaltma işlərinin icrası zamanı təhlükəsizlik texnikasının tələbləri

18.5.1. Yüklerin dəmir yolu vasitələri ilə yüklənməsi və boşaldılması zamanı qəbul-təhvilçi işlərin görülmə ardıcılığını müəyyən etməli və yükləmə-boşaltma briqadasının briqadırını işlərin görülmə qaydası ilə tanış etməlidir.

18.5.2. Yükləmə-boşaltma işlərinin aparılması zamanı kənar şəxslərin yüksəkaldırıcı mexanizmlərin iş zonasında, eləcə də

yarımvaqonda və avtomobildə dayanması qadağandır. Qəbul-təhvilçi iş yerində kənar şəxslərin olmaması üçün tədbirlər görməlidir.

18.5.3. Yükləmə-boşaltma işlərinin aparılmasına, ancaq vaqonlar yük əməliyyatları yerində bərkidilməsindən sonra icazə verilir. Yükləmə-boşaltma işləri aparılan vaqonlarla manevrin aparılması qadağandır.

18.5.4. Vaqonların boşaldılma və ya yükləmə cəbhələrinə əl ilə yerdəyişməsinə müstəsna hallarda icazə verilir. Belə hallara, yalnız üfüqi sahədə bir yüklü və ya qosulmuş halda olan iki boş vaqondan artıq olmayaraq və bilavasitə qəbul-təhvilçinin və ya mexanikləşdirilmiş yükləmə-boşaltma işləri distansiyası (istehsalat sahəsi, bir nəqliyyat vasitəsindən digərinə yükləmə bazaşı) ustanının rəhbərliyi ilə aparılmasına icazə verilir.

Vaqonların yükləmə-boşaltma cəbhəsi üzrə yerdəyişməsi (manevr) zamanı qəbul-təhvilçi bütün fəhlələri görüləcək işlər barədə xəbərdar etməli, keçid körpücüklerinin və digər qurğuların götürülməsinə, vaqona yüklənmiş yüklerin bərkidilməsinə diqqət yetirməlidir. Vaqonun qapıları yerdəyişmə başlanana qədər bağlanmalıdır.

İnsanlarla, partlayıcı maddələrlə və təhlükəli yüklerle olan vaqonların əl ilə yerdəyişməsi (itələnməsi) qadağandır.

18.5.5. Yeşiklərdə və digər qablaşdırılmış yerlərdə mismarların çıxılması, məftillərin, sərgi lentlərinin və s. ucları qatlanmayan yüklerin daşımaya qəbul edilməsi qadağandır.

18.5.6. Yükləmə-boşaltma işlərinin aparılma yeri təmiz saxlanılmalıdır. Buzlama zamanı qum və narın şlaq səpələnməlidir. Yük və kommersiya əməliyyatları aparılan bütün yerlər əməyin mühafizəsi və sanitariya normaları qaydalarına müvafiq işıqlandırılmalıdır.

18.5.7. Vaqonların və konteynerlərin plomblanma əməliyyatlarının (o cümlədən bağlama-plomblama qurğusundan istifadə etməklə) yerinə yetirilməsi zamanı qəbul-təhvilçi borcludur:

a) vaqonları plomblamazdan (o cümlədən bağlama-plomblama qurğusundan istifadə etməklə) əvvəl yaxınlıqda hərəkətdə olan lokomotivlərin və vaqonların olub-olmamasına əmin olmaq;

b) vaqonların yerdən plomblanması (o cümlədən bağlama-plomblama qurğusundan istifadə etməklə) zamanı istifadə edilən söykəmə nərdivanının (asma nərdivandan) sazlığına əmin olmaq;

c) məftil burumların qoyulması və ya məftillərin plombdan keçirilməsi zamanı məftillərin ucları ilə özünü zədələməsinə diqqət yetirmək;

d) plomblama sıxaclarından istifadə etmək;

e) plomblama sıxaclarını elə qoymalı və ya asmalıdır ki, onların yerə düşmə imkanı istisna edilsin.

18.5.8. Şalbanları boşalmazdan qabaq qəbul-təhvilçi bütün hallarda hər bir qalağın vəziyyətinə baxmalı, xüsusən “papağın” vəziyyətinə diqqət yetirməlidir. Vaqonlarda şalban qalaqlarının sabitsizliyi (əyriliyi, dirəklərin sıması, orta sarılmışın etibarsızlığı) hallarında qəbul-təhvilçi işlərin təhlükəsiz həyata keçirilməsinin təşkili üçün yük həyətinin müdürü, o, olmadığı halda isə stansiya rəisinin müavininə məruzə etməlidir.

18.5.9. Yükün aşmasının baş verməməsi üçün vaqondan və ya qalaqdən yükün alt hissədən götürülməsi qadağandır.

18.5.10. Vaqonların qapılarının, yarımvəqonların lüklerinin, platformaların bortlarının açılması, sarıma məftillərin kəsilməsi, dirəklərin çıxarılması zamanı qəbul-təhvilçinin və fəhlələrin yükün tökülmə ehtimalı olan zonada dayanması qadağandır.

18.5.11. Qapalı vaqonlarda qapıları açma zamanı qəbul-təhvilçi onların rigeldən asılmasına əmin olmalıdır.

18.5.12. Heyvan mənşəli xammalın boşaldılmasına başlamazdan önce yük sanitar həkim tərəfindən xəstəliyə yoluxma qorxusu yoxlanılmalıdır. İşçilərin infeksion xəstəliyə yoluxma ehtimalının qarşısını almaq məqsədi ilə heyvan mənşəli xam-

mallarla bütün yüklemə-boşaltma işleri mexanikləşdirilmiş üsullarla həyata keçirilməlidir.

Xammalda xəstəliyə yoluxma əlamətləri aşkar edildikdə işin aparılması dayandırılmalı, qəbul-təhvilçinin sonrakı fəaliyyəti, o cümlədən “Dəmir yolu nəqliyyatı ilə yüklerin daşima qaydaları”na müvafiq vaqonların yuyucu-dizenfeksiyaedici stansiya və məntəqəsinə göndərilməsi baytar və fitosanitar nəzarəti orqanı mütəxəssisinin göstərişi ilə həyata keçirilir.

Vaqon boşaldıqdan sonra qəbul-təhvilçi yük göndərən və ya yükalan tərəfindən stansiya ərazisində tullantıların və zibil-lərin yiğilması və aparılması üçün tədbir görməlidir.

18.6. Təhlükəli yüklerin dəmir yolu vasitələri ilə yüklənməsi və boşaldılması zamanı təhlükəsizlik texnikasının tələbləri

18.6.1. Qəbul-təhvilçiyə yük göndərənin və ya yük alanın ayırdığı mütəxəssis olmadan 1-ci sinif təhlükəli yüklerlə yük əməliyyatlarının yerinə yetirilməsi qadağandır.

Belə yüklerin yol boyunca hər hansı bir stansiyada vaqon-dan-vaqona yüklənməsi zamanı göstərilən əməliyyatlar yükü müşayiət edən (nəqliyyat rəisi) rəhbərliyi altında, o, olmadığı halda işə dəmir yolu sahəsinin və stansiyasının hərbi komendantının və ya stansiya rəisinin çağırıldığı mütəxəssisin rəhbərliyi altında və stansiyanın məsul nümayəndəsinin iştirakı ilə həyata keçirilə bilər.

18.6.2. Stansiya anbarında təhlükəli yüklerin işlənməsi zamanı onların saxlanılmasına, yalnız qüvvədə olan qaydalara və normalara uyğun avadanlıqla təchiz edilmiş və bunun üçün xüsusi ayrılmış yerlərdə saxlanılmasına icazə verilir. Stansiya anbarlarında 1-sinifli təhlükəli yüklerin saxlanılmasına yol verilmir.

18.6.3. Təhlükəli yüklerlə məşğul olan qəbul-təhvilçilər müəyyən edilmiş normalara uyğun olaraq fərdi mühafizə vasitələri ilə təchiz edilməlidirlər.

18.6.4. Təhlükəli yükə dolu vaqonların boşaldılması işinə başlamazdan qabaq qəbul-təhvilçi vaqonların hər iki tərəfdən qapılarının açılması yolu ilə vaqonu 10 dəqiqə ərzində havaya verməlidir. Qazları, zəhərləyici maddələri, turşuları və digər kimyəvi aşındırıcı maddələri boşalmazdan əvvəl vaqonun ilkin havaya verilməsi 30 dəqiqədən az olmayıaraq icra edilməlidir.

Belə yükler saxlanan otaqlarda işə başlamazdan əvvəl eyni qaydada havaya verilməlidir.

18.6.5. Ümumi istifadə yerlərində təhlükəli yüklerin işlənməsi zamanı qəbul-təhvilçi və fəhlələr hər bir yük yerinə diq-qətlə baxmalıdır. Butulkaların, yesiklərin sızması, mayelərin axması və ya təhlükəli maddələrin tökülməsi aşkar edilərkən qəbul-təhvilçi işi dayandırmalı və görüləcək işlərin təhlükəsizliyinin təşkil edilməsi üçün müvafiq işçini dəvət etməlidir.

18.6.6. Turşudan boşalmış boş butulkaların yüklənməsi və ya boşaldılması zamanı qəbul-təhvilçi fəhlələri butulkalarda turşu qalıqlarının ola biləcəyi ilə əlaqədar ehtiyat tədbirlərinə riayət etmələri barədə xəbərdar etməlidir.

18.6.7. Təhlükəli yüklerin işlənməsi, bir qayda olaraq, gündüz vaxtları aparılır. Gecə vaxtları belə yüklerin işlənməsinə qüvvədə olan normalara əsasən partlayıcı-yanğıñ təhlükəsizliyinə əməl etmək şərtlə elektrik işıqlandırılması olduqda icazə verilir.

18.6.8. Təhlükəli yüklerin işlənməsi zamanı qəbul-təhvilçi yüklerin vaqonda və anbarda yerləşdirilməsi, belə yüklerin daşınması və saxlanılması şərtlərinə riayət olunmasına diqqət yetirməlidir. Bununla yanaşı aşağıdakılardan qadağandır:

a) qarmaqlardan, lингlərdən, dəmir bellərdən və digər metal alətlərdən istifadə edilməsi;

b) yükleri kürəkdə, çiyində daşimaq, onları diyirlətmək, sürümək, tullamaq və yüklerin üstündə gəzmək;

c) siqaret çəkmək və işıqlandırılma üçün açıq oddan (neft lampası, şam, kibrit, məşəl) istifadə etmək.

18.6.9. Təhlükəli yüklerlə (təhlükəli yüklerin yanması, sızması, axması, tökülməsi, təhlükəli yüklerlə olan qabin və ya

hərəkət tərkibinin zədələnməsi, partlayışa, yanğına, zəhərlənməyə, yanıqlara, insanların və heyvanların xəstələnməsinə getirib çıxaran digər hadisələr) təhlükəsizlik və ehtiyat tədbirləri, qəza hallarının ləğvi qaydaları, yüklerin təhlükəlilik xassəsini nəzərə almaqla, eləcə də “Təhlükəli yüklerin dəmir yolu ilə daşınması zamanı təhlükəsizlik və qəza hallarının ləğvi qaydaları”na, “Radioaktiv maddələrin daşınması zamanı təhlükəsizlik qaydaları”na və “Dəmir yolu ilə təhlükəli yüklerin daşına qaydaları”na riayət edilməklə həyata keçirilir.

18.7. Konteyner məntəqəsində işləmə zamanı təhlükəsizlik texnikası tələbləri

18.7.1. Konteynerlərin yüklənib-boşalması zamanı qəbul-təhvilçi aşağıdakı tələbləri yerinə yetirməlidir:

- a) qaldırılmış konteynerlərin altında dayanmamaq;
- b) konteynerləri onların yüksəldirmə qurğularının (halqalar, deşiklər, fitinqlər və s.) ikisindən və ya üçündən tutub qaldırılmasına yol verməmək;
- c) bir vaxtda iki və daha çox konteynerin yüklənməsinə rəhbərlik etməmək.

18.7.2. Konteynerlərin düşməsinin qarşısını almaq məqsədilə onları bortları və bort bağlayıcıları nasaz olan platformalara və konteynerlərin bərkidilməsi üçün bərkitmə qovşağı nasaz olan vaqon-konteyner daşıyıcılara yükləmək qadağandır.

Yükləmədən əvvəl platformanın döşəməsi, eləcə də konteynerlərin dayaq səthləri qardan, buzdan və zibillərdən təmizlənməlidir. Qış zamanı platformanın döşəməsinə qum səpilməlidir.

Qəbul-təhvilçi konteynerlərin platformaya, yarımvəqona və vaqon-konteyner daşıyıcısına yalnız tam komplektlə (dəstlə) yüklənməsini təmin etməlidir.

18.8. Zəhərli kimyəvi maddələrin, zəhərli və toksiki yüklerin daşınması zamanı sanitar-gigiyenik tələblər

18.8.1. Qəbul-təhvilçiye zəhərli-kimyəvi, yüksəktəsiredici-zəhərli və digər zəhərləyici maddələrin, eləcə də mineral gübrələrin və tozlanan yüklerin yüklənməsi və boşaldılması zamanı qida qəbul etmək və siqaret çəkmək qadağandır.

İş arası fasılə zamanı xüsusi üst-baş geyimini iş yerində çıxardıb saxladıqdan, əl-üzünü təmiz yuduqdan, ağızını yaxaladıqdan, daxil olmuş tozlardan burun yollarını təmizləmək üçün yuduqdan sonra qida və su qəbul etməyə, eləcə də yalnız xüsusi ayrılmış yerlərdə siqaret çəkməyə icazə verilir.

18.8.2. Zəhərli-kimyəvi və yüksəktəsiredici-zəhərli maddələrin, turşuların, qələvilərin, heyvan mənşəli xammalların, qumların, mineral gübrələrin və digər tozlandırıcı yüklerin bir yerdən digər yerə yüklənməsi işləri başa çatdıqdan sonra qəbul-təhvilçi hökmən isti duş qəbul etməlidir. Xüsusi geyimi tozdan təmizləmək və ya deqazasiya etmək, zəruri hallarda isə nəzərdə tutulan müvafiq otaqlarda zərərsizləşdirmək lazımdır.

18.9. Qəza şəraitlərində əməyin mühafizəsinə olan tələblər

18.9.1. Qəza şəraitlərinin qarşısını alınması üçün qəbul-təhvilçisi stansiyanın texniki sərəncam aktına, stansiyanın texnoloji prosesinə və bu Təlimatın tələblərinə dəqiq riayət etməlidir.

18.9.2. İnsanların həyatının və ya qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyini qorxu altına alınan bütün hallarda, qəbul-təhvilçi qatara və ya manevr edən dəmir yolu hərəkət tərkibinə dayanma işarəsi (*gündüz* – açıq qırmızı bayraq və ya *gecə* – əl fənərinin qırmızı işığı, bunlar olmadıqda isə *gündüz* – sarı bayrağın, əlin və ya hər hansı bir əşyanın dairəvi hərəkətilə) verməli və onların dayandırılması üçün tədbir görməlidir.

Tikililərdə və ya qurğularda qatarların hərəkətinin təhlükəsizliyini qorxu altına alan nasazlıq aşkar edildikdə, dərhal təhlükəli yerin çəpərlənməsi və nasazlıqların aradan qaldırılması üçün tədbir görməlidir.

18.9.3. Kontakt şəbəkəsinin yaxınlığında yanğın baş verdikdə bu barədə stansiya növbətçisinə xəbər verməlidir. Kontakt şəbəkəsindən 2 metrdən az məsafədə olan yanana əşyaların söndürülməsinə, yalnız karbonlu, karbon-brometilli, aerozollu və paraşoklu yanğınsöndürənlərlə icra edilməsinə icazə verilir.

Yanan əşyaların su ilə, kimyəvi, köpüklü və ya hava-köpüklü yanğınsöndürənlərlə söndürülməsi, yalnız kontakt şəbəkəsindən gərginliyin çıxarılmasından sonra yerinə yetirilə bil

XIX. QU-44 formalı yüklerin boşaldılması kitabıının aparılması qaydaları

19.1. QU-44 formalı (bax 17 №-li əlavəyə) "Yüklerin boşaldılması kitabı" (bundan sonra QU-44 formalı kitab) yalnız ümumi istifadə yerlərində aparılır. Ayrı-ayrı qəbul-təhvilçi ilə xidmət edilən hər bir boşaltma (anbar, platforma və s.) məntəqəsi üçün "Yüklerin boşaldılması kitabı" ayrıca aparılır. Bundan başqa xarici ölkələrə məxsus konteynerlər üçün mənsub olduğu mülkiyyətçi dəmir yolunu göstərilməklə ayrıca QU-44 formalı kitab aparılır.

19.2. Qəbul-təhvilçi ümumi istifadə yerlərində boşalan bütün yükleri, o cümlədən sənədsiz yükleri, "Yüklerin boşaldılması kitabı"na yazır. Yazılış yüklerin vaqonlardan boşalma ardıcılılığı ilə aparılır.

19.3. Gündəlik işə başlamazdan əvvəl Kitabın birinci boş sətrində yüklerin boşalma tarixi (gün və ay) yazılır. Vaqon vərəqələrinin və ya qaimələrin məlumatları əsasında Kitabın forması ilə nəzərdə tutulan sonrakı sətirlərdə boşaldılan yükler barədə məlumatlar göstərilir. Hər bir yükün adı ayrı-ayrı sətirlərdə yazılır. Sənədsiz yük göldikdə 3-cü qrafada "Sənədsiz" sözü yazılır.

lərdə yazılır. Sənədsiz yük göldikdə 3-cü qrafada "Sənədsiz" sözü yazılır.

19.4. Özlərinin şərti adlarına görə daşma planı olan müəssisələrin ünvanlarına daxil olan, eləcə də QU-29a formalı yol cədvəlləri ilə daşınan yüklerin boşalması zamanı Kitabın 4-cü, 7-ci və 10-cu qrafaları doldurulmur.

19.5. 9-cu qrafada stansiyanın anbarında yükün tapılması asanlaşdırılan qeydlər (məsələn: 3-cü meydan, 9-cu sahə, 5-ci dirək və s.) edilir.

19.6. 13-cü "Qeyd" qrafasında daxil olan vaqona plomb vuran stansiya göstərilməklə boşaltma zamanı yüklerin aşkar olunan çatışmazlığı, artıqlığı və zədələnmələri və ya boşaltma zamanı yükün zədələnməsinə yol verən işçinin soyadı yazılır.

Vaqondan çıxarılan plombdakı izlər vaqon vərəqəsinin məlumatları ilə uyğun gəlmədikdə, bu 13-cü qrafada qeyd edilir.

19.7. Yükün hissələrlə aparılması zamanı, bu yükün hər bir partiyasının aparılması barədə (tarix, yerin sayı, kütləsi) yazılar 13-cü qrafada edilirlər, axırıncı partiyanın aparılması zamanı isə onun aparılma vaxtı 12-ci qrafada göstərilir.

19.8. Qaydalarla nəzərdə tutulan hallarda yük alanın tələbinə görə yük kütləsinin təkrarən yük tərəzilərində bir neçə dəfə çəkilmə üsulu ilə yoxlanması zamanı çəkilən yük "Yüklerin boşaldılması kitabı"na, "Yükalanın tələbinə görə kütlənin yoxlanması" yazısının əvvəlində ikinci dəfə qeyd olunmaqla yazılır, bu zaman 1, 2, 4, 9, 11 və 12-ci qrafalar doldurulmur. Çəkilər kitabın ardıcıl növbəti boş sətirlərdə qeyd edilir.

Əgər kütlənin yoxlanması yükün vaqondan boşalması zamanı icra edilibsə o vaxt çəkilər QU-34 formalı yükün göndərməyə qəbulu Kitabında çəkilərin yazılışı üçün müəyyən edilmiş qaydada, boşaltma Kitabının ardıcıl sətirlərdə yazılır.

19.9. QU-44 formalı kitabın 13-cü qrafasında qeyri-saxlanışın həcmi və kommersiya aktının tərtib olunması barədə qeydiyyatlarla yüklerin çatışmaması və zədələnməsi qeydə alınır.

19.10. Növbə qurtaran kimi "Yüklerin boşaldılması kitabı"-ni axırıncı yazılışından sonra qəbul-təhvilçi öz imzasını qoyur.

Əgər boşaltma məntəqəsində bir neçə qəbul-təhvilçi işləyir-lərsə, o vaxt hər bir boşalan vəqonun yazılışından sonra onun boşaldılmasını icra etdirən qəbul-təhvilçi imza edir.

19.11. Hər il yanvarın 1-nə boşalmış və verilməmiş yüklerin qalığı yeni QU-44 formalı kitabə köçürülmür.

Qeyd: 09 iyun 1981-ci il tarixdə SSRİ Yollar Nazirliyi tərəfindən təsdiq edilmiş "ЦМ-4029" №-li "Должностная инструкция приемо-сдатчику груза" adlı Təlimati Azərbaycan Respublikası daxilində qüvvədən düşmüş hesab edilsin.

**QU-23 forması
2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir**

Ümumi forma akt

ADDY-nun *adədɪ nʌn* *adədɪ nʌn* *adədɪ nʌn* **stansiyası**

Qatar № _____ mənzildə _____

200 ci il

Hazırkı akt _____
(soyadi, adı, vəzifə)
ıstırakı ilə tərtib olunmuşdur.

Göndərmə stansiyası d. v.

Təyinat stansiyası d. v.

Göndərmənin № - si

200 ci il

Vaqonun və ya konteynerin №-si _____

yükün adı _____

Aktin tərtib olunmasına səbəb olan vəziyyətin təsvir edilməsi:

İmzalar:

Qeyd:

1. Bu formalı aktlar kommersiya aktı və ya digər xüsusi formalı aktların tərtib edilməsi lazımlığı hallarda tərtib olunur.
Qatarla baş verdikdə akt tərtib olunarkən doldurulur.
2. Akt, aktin tərtib olunması üçün əsas yaradan vəziyyəti təsdiqləyən şəxslər tərəfindən, iki nəfərdən az olmamaq şərti ilə, imzalanır.

Əlavə № 2

VU-14 forması
2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir

**Yük parkı vaqonlarının texniki emalı
təqdim edilməsi kitabı**

“.....”.....
“.....”.....
“.....”.....
“.....”.....

Bakı-2008

Dayandığı yer	Tarih	Yolun №-si	gətərilm №-si	Vaqonların sayı	Yükün adını göstərməkla təqdim edilən vəqonların №-si; qatarlar üçün işə baş və quyruq vəqonların №-si							Texniki idmətə təqdim oluma idmətə təqdim oluma saat və dəqiqləsi							Texniki idmətə qutardığı saat və dəqiqləsi							İmzalar																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																																							
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100	101	102	103	104	105	106	107	108	109	110	111	112	113	114	115	116	117	118	119	120	121	122	123	124	125	126	127	128	129	130	131	132	133	134	135	136	137	138	139	140	141	142	143	144	145	146	147	148	149	150	151	152	153	154	155	156	157	158	159	160	161	162	163	164	165	166	167	168	169	170	171	172	173	174	175	176	177	178	179	180	181	182	183	184	185	186	187	188	189	190	191	192	193	194	195	196	197	198	199	200	201	202	203	204	205	206	207	208	209	210	211	212	213	214	215	216	217	218	219	220	221	222	223	224	225	226	227	228	229	230	231	232	233	234	235	236	237	238	239	240	241	242	243	244	245	246	247	248	249	250	251	252	253	254	255	256	257	258	259	260	261	262	263	264	265	266	267	268	269	270	271	272	273	274	275	276	277	278	279	280	281	282	283	284	285	286	287	288	289	290	291	292	293	294	295	296	297	298	299	300	301	302	303	304	305	306	307	308	309	310	311	312	313	314	315	316	317	318	319	320	321	322	323	324	325	326	327	328	329	330	331	332	333	334	335	336	337	338	339	340	341	342	343	344	345	346	347	348	349	350	351	352	353	354	355	356	357	358	359	360	361	362	363	364	365	366	367	368	369	370	371	372	373	374	375	376	377	378	379	380	381	382	383	384	385	386	387	388	389	390	391	392	393	394	395	396	397	398	399	400	401	402	403	404	405	406	407	408	409	410	411	412	413	414	415	416	417	418	419	420	421	422	423	424	425	426	427	428	429	430	431	432	433	434	435	436	437	438	439	440	441	442	443	444	445	446	447	448	449	450	451	452	453	454	455	456	457	458	459	460	461	462	463	464	465	466	467	468	469	470	471	472	473	474	475	476	477	478	479	480	481	482	483	484	485	486	487	488	489	490	491	492	493	494	495	496	497	498	499	500	501	502	503	504	505	506	507	508	509	510	511	512	513	514	515	516	517	518	519	520	521	522	523	524	525	526	527	528	529	530	531	532	533	534	535	536	537	538	539	540	541	542	543	544	545	546	547	548	549	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	550	551	552	553	554	555	556	557	558	559	560	561	562	563	564	565	566	567	568	569	570	571	572	573	574	575	576	577	578	579	580	581	582	583	584	585	586	587	588	589	590	591	592	593	594	595	596	597	598	599	600	601	602	603	604	605	606	607	608	609	610	611	612	613	614	615	616	617	618	619	620	621	622	623	624	625	626	627	628	629	630	631	632	633	634	635	636	637	638	639	640	641	642	643	644	645	646	647	648	649	650	651	652	653	654	655	656	657	658	659	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	660	661	662	663	664	665	666	667	668	669	670	671	672	673	674	675	676	677	678	679	680	681	682	683	684	685	686	687	688	689	690	691	692	693	694	695	696	697	698	699	700	701	702	703	704	705	706	707	708	709	710	711	712	713	714	715	716	717	718	719	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	720	721	722	723	724	725	726	727	728	729	730	731	732	733	734	735	736	737	738	739	740	741	742	743	744	745	746	747	748	749	750	751	752	753	754	755	756	757	758	759	760	761	762	763	764	765	766	767	768	769	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	770	771	772	773	774	775	776	777	778	779	780	781	782	783	784	785	786	787	788	789	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	790	791	792	793	794	795	796	797	798	799	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	800	801	802	803	804	805	806	807	808	809	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	810	811	812	813	814	815	816	817	818	819	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	820	821	822	823	824	825	826	827	828	829	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	830	831	832	833	834	835	836	837	838	839	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	840	841	842	843	844	845	846	847	848	849	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	850	851	852	853	854	855	856	857	858	859	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	860	861	862	863	864	865	866	867	868	869	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	870	871	872	873	874	875	876	877	878	879	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	880	881	882	883	884	885	886	887	888	889	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	890	891	892	893	894	895	896	897	898	899	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	900	901	902	903	904	905	906	907	908	909	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	910	911	912	913	914	915	916	917	918	919	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	920	921	922	923	924	925	926	927	928	929	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	930	931	932	933	934	935	936	937	938	939	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	940	941	942	943	944	945	946	947	948	949	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	950	951	952	953	954	955	956	957	958	959	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	960	961	962	963	964	965	966	967	968	969	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	970	971	972	973	974	975	976	977	978	979	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	980	981	982	983	984	985	986	987	988	989	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	990	991	992	993	994	995	996	997	998	999	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1000	1001	1002	1003	1004	1005	1006	1007	1008	1009	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1010	1011	1012	1013	1014	1015	1016	1017	1018	1019	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1020	1021	1022	1023	1024	1025	1026	1027	1028	1029	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1030	1031	1032	1033	1034	1035	1036	1037	1038	1039	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1040	1041	1042	1043	1044	1045	1046	1047	1048	1049	1050	1051	1052	1053	1054	1055	1056	1057	1058	1059	1050	1051	1052</th

1	2
Аргон сжатый	1006
Аргон жидкий	1951
Аргон с примесью ядовитых газов	9201
Аргонокислородная смесь	1980
Асбовиниловая футеровочная масса	9421
Асидол	9953
Асидол-мылонафт	9935
Ацетилен, растворенный	1001
Ацетон	1090
Ацетонитрил	1648
Ацетонциангидрин	1541
Барий азотнокислый	1446
Барий бромноватокислый	2719
Барий двухромовокислый	1464
Барий марганцевокислый	1448
Барий металлический	1400
Барий хромовокислый	1464
Бария сплавы непирофорные	1399
Бензин, этилированный	9305
Бензин для промышленных целей	1115
Бензины моторные, неэтилированные	1203
Бензол	1114
Бензометанольная смесь	9315
Бензотрифторид	2338
Битумы вязкие	9912
Битумы жидкые	9933
Битумы твердые	9912
Блаугаз	1075
Бор фтористый	1008
Бор хлористый	1741
Бутадиен, ингибиованный	1010
Бутан	1011
Бутандиол-1, 2	1986
Бутилакрилат	2348
Бутилацетат	1123
Бутилбензол	2709
Бутилен	1012

1	2
Бутилметакрилат	2227
Бутиндиол	2716
Вата хлопковая	9401
Ветошь промасленная	1856
Винил	9204
Винил хлористый, ингибиованный	1086
Винилацетат	1301
Винилацетилен, ингибиованный	9205
Винилиденхлорид, ингибиованный	1303
Винилтрихлорсилан	1305
Висмут азотнокислый	1477
Вода аммиачная	2672
Водород жидкий	1966
Водород сжатый	1049
Водород с примесью ядовитых газов	9202
Водород фтористый безводный	1052
Водород хлористый безводный	1050
Воздух сжатый	1002
Волокна и ткани обмасленные	1373
Волокно хлопковое	9402
Газоль	1202
Газолин	1257
Газы углеводородные, сжиженные	1965
Гексафторпропилен	1858
Гексахлорбензол	2729
Гексахлормеламин	9501
Гелий сжатый	1046
Гептан	1206
Гидразин - гидрат	2030
Гидрофобизатор ГФК- 1	9322
Гидроперекись кумола	2116
Гранитоль обувной	1353
Гуанидин азотнокислый	1467
Гудрон	9933
Двуокись марганца	1483
Двуокись свинца	1872
Диазодиметиланилин	9403

1	2
Диазодиэтиланилин	9404
Дивинилбензол, ингибированный	9333
Дизобутилен	2050
Дикетен	2521
Диметиламин безводный	1032
Диметиламин, водный раствор	1160
Диметиланилин	2253
Диметилдихлорсилан	1162
Диметилхлорметилхлорсилан	9306
Диметилхлорсилан	9314
Динитробензолы	1597
Динтроксиолы	9604
Динитронафталин	9605
Динитротолуолы, содержание не менее 10 % воды	2038
Динитрофенолы, содержание не менее 15 % воды	1320
Динитрохлорбензол	1577
Дисперсии щелочных металлов	1391
Дистиллят вакуумный	9953
Дифторхлорметан	1018
Дифторхлорэтан	2517
Дифторэтilen-1,1	1959
Дихлорамины	9502
Дихлорбензол-1,2	1591
Дихлорбензол-1,4	1592
Дихлорнитробензол	1578
Дихлорэтан	1184
Дихлорэтилен-1,2	1150
Дицикlopентадиен	2048
Дизтиламин	1154
Дизтиланилин	2432
Дизтилбензол	2049
Дизтилдихлорсилан	1767
Дизтиленглаколь	2778
Дизтилкарбонат	2366
Железо азотнокислое	1466

1	2
Железо губчатое, отходы	1376
Железо карбонильное	9405
Жидкие продукты пиролиза	9316
Жидкости гидротормозные БСК и ЭСК	1118
Жидкости гидрофобизирующие	1760
Жидкость "Арктика"	9307
Жидкость "ИМ"	9308
Жидкость "ИМ-5-23-73"	9309
Жидкость "НИИСС-4"	9310
Жидкость "ТГФ-М"	9311
Жидкость "Холод-40"	9313
Жидкость этиловая	1649
Жмыхи	1386
Закись азота	1070
Защитный воск ЗВ-1	9935
Известь хлорная	2208
Изоамилены	2371
Изобутан	1969
Изобутилацетат	1213
Изобутилен	1055
Изооктан	1262
Изопептан	1265
Изопрен, ингибированный	1218
Изопропилацетат	1220
Калий азотистокислый	1488
Калий азотнокислый, реактив	1486
Калий бромноватокислый	1484
Калий двухромовокислый	1464
Калий марганцевокислый	1490
Калий металлический	2257
Калий надсернокислый	1492
Калий фосфористый	2012
Калий хлорноватокислый	1485
Калий хлорнокислый	1489
Калия амид	1390
Калия боргидрид	1870
Калия гидрат окиси, раствор	1814

1	2
Калия гидрид	1409
Калия сплавы	1420
Кальций азотнокислый, реактив	1454
Кальций кремнистый	1405
Кальций марганцевокислый	1456
Кальций металлический	1401
Кальций фосфористый	1360
Кальция гидрид	1404
Кальция гипохлорид	1748
Карболка черная	2821
Капролактам	9406
Каустик, отработанный	9824
Керосин	1223
Кинопленка, кинофильмы на нитроцеллюлозной основе	1324
Кислород жидкий	1073
Кислород сжатый	1072
Кислота азотная, конц. более 70%	2031
Кислота азотная, конц. не более 70%	2031
Кислота бромистоводородная	1788
Кислота йодистоводородная	1787
Кислота кремнефтористоводородная	1778
Кислота муравьиная	1779
Кислота серная	1830
Кислота соляная	1789
Кислота соляная, ингибиранная	1789
Кислота уксусная	2789
Кислота фосфорная	2834
Кислота фтористоводородная	1790
Кислота хлорная	1802
Кислота хлорная, конц. от 50% до 72%	1873
Кислота хлорсульфоновая	1754
Клей резиновые	1287
Клей синтетические	1133
Коллоксилин	2556
Компонент автобензина пиролизный	9335
Компаунды жидкие	9326

1	2
Концентрат кислотный	1796
Конденсат из природных газов	1864
Копра	1363
Краски масляные	1263
Крепители для лаков	1263
Криpton сжатый	1056
Кретоновый альдегид	1143
Ксенон сжатый	2036
Ксиленол технический	2261
Ксиол	1307
Кумол	1918
Лакойль	9327
Лаки жидкие	1263
Лаки кремнийорганические	1263
Латекс	1287
Лен чесаный	9413
Лигроин	1255
Лизол	2022
Литий азотнокислый	2772
Литий алюминий гидрид	1410
Литий кремнистый	1417
Лития амид	1412
Лития боргидрид	1413
Лития гидрид	1414
Луб сухой	9414
Магний азотнокислый	1474
Магний порошок	1418
Магний фосфористый	2011
Магния гидрид	2010
Мазут	9933
Масла ацетоновые	1091
Масла минеральные	9953
Масла сивушные	1201
Масло антраценовое, технологическое	9603
Масло древесно-смоляное	1286
Масло зеленое	9622

1	2
Масло каменноугольное для пропитки древесины	9610
Масло креозотное	9610
Масло легкое каменноугольное	1137
Масло сланцевое	9908
Масло соляровое	9937
Масло среднее каменноугольное	9610
Мастика битумная противошумная БПМ-	9337
Меланж кислотный	1796
Металлилхлорид	2554
Метан	1971
Метанол	1230
N-метиланилин	2294
Метилакрилат, стабилизированный	1919
Метилат натрия, метанольный раствор	1289
Метилацетат	1231
Метил бромистый	1062
Метилвинилдихлорсилан	9315
Метилвинилпиридин	9302
Метилдихлорсилан	1242
Метилметакрилат, ингибиованный	1247
Метилстирол-альфа	2303
Метилтрихлорсилан	1250
Метилфенилдихлорсилан	2437
Метил хлористый	1063
Метилхлорметилдихлорсилан	9316
Метилхлорсилан	9534
Метилцеллозольв	1188
Метил-(цианэтил)дихлорсилан	2986
Метилэтилкетон	1193
Монометиламин безводный	1061
Монометиламин водный раствор	1235
Монохлорамин ХБ	9503
Моноэтиламин безводный	1036
Мука рыбная	1374
Мылонафт	9935
Натр едкий, раствор	1824

1	2
Натрий азотистокислый	1500
Натрий азотнокислый реактив	1498
Натрий бромноватокислый	1494
Натрий двухромоватокислый	1464
Натрий-калия сплавы	1422
Натрий марганцевокислый	1503
	1428
Натрий металлический, диспергированный в органическом растворителе	1429
Натрий надсернокислый	1505
Натрий фосфористый	1432
Натрий хлористокислый	1496
Натрий хлорноватокислый	1495
Натрий хлорноватокислый раствор	2428
Натрий хромоватокислый	1464
Натрия амид	1425
Натрия боргидрид	1426
Натрия гидрид	1427
Натрия сплавы	1422
Нафта	9328
Нафталин плавленый	2304
Нафталин сырой	1334
Нафтил	9301
Неон сжатый	1065
Нефть	1267
Нефтяное сырье для производства олифы	9953
Нигрол	9937
Никелевый катализатор	1378
Никель азотистокислый	2726
Никель азотнокислый	2725
Нитрил акриловой кислоты	1093
Нитрит натрия раствор	9504
Нитроанилины	1661
Нитробензол	1662
Нитрокраски, нитролаки	2059
Нитроксилолы	1665
Нитротолуол	1664

1	2
Огнетушитель и углекислотные	1044
Оксид	9206
Окись пропилена	1280
Окись этилена	1040
Олеум	1831
Олифы искусственные	1263
Олифы натуральные	1263
Олова моноfosфид	1433
Опилки и стружки металлические, обмасленные	2793
Остатки кубовые ректификации бензола	9323
Отходы резиновые, порошок и гранулы	1345
Отходы текстильные, промасленные	1856
Отходы шерсти влажные	1387
Отходы целлULOида	2002
Отходы хлопка, промасленные	1364
Очесы хлопчатобумажные	9415
Пакля	9416
Паральдегид	1264
Парафин нефтяной жидкий	9908
Парафин нефтяной твердый	9908
Паста, суховальцованные, для нитроэмалей	2557
Пат жемчужный	2060
Пек жидкий	9617
Пек каменноугольный	9617
Пек нефтяной	9617
Пенореагент	9329
Пентан	1265
Пенька чесаная	9417
Перекись ацетила, 23-процентный раствор в дибутилфталате	2084
Перекись бария	1449
Перекись бензоила, паста, флегматизированная	2087
Перекись бензоила, порошок, увлажненный	2088
Перекись водорода	2014
Перекись водорода твердая	1511

1	2
Перекись дикумила, 50-процентная паста, флегматизированная	2121
Перекись дикумила, порошок, увлажненный	2121
Перекись ди-трет-бутила	2102
Перекись калия	1491
Перекись кальция	1457
Перекись лауроила	2124
Перекись лития	1472
Перекись магния	1476
Перекись метилэтилкетона, 45-50-процентный раствор в диметилфталате	2550
Перекись натрия	1504
Перекись стронция	1509
Перекись трет-бутила-бензоила	2097
Перекись цинка	1516
Петролатум	9935
Пиколин	2313
Пинаколин	1224
Пиперилен	9314
Пиридин	1282
Пиридиновые основания	1282
Полигликоли	9945
Полимердистиллят	1268
Политуры	1263
Полихлориды бензола	2321
Полова	1327
Полугудроны	9933
Порофор ЧХЗ- 57	2846
Препарат КЭАМ	9603
Природные газы с высоким содержанием метана	1971
Продукт 50	9306
Пропан	1978
Пропилент УФ- 1	1956
Пропилацетат	1276
Пропилбензол	2364
Пропилен	1077

1	2
Пропиленгликоль	9946
Пряжа для текстильных изделий	9418
Псевдобутилен	1012
Пудра алюминиевая	1309
Пыль цинковая	1436
Пыль эбонитовая	9420
Разбавители	1263
Растворители	1963
Реагент для флотации углей	9312
Рефлюкс	9338
Свинец азотнокислый	1469
Селитра аммиачная	2067
Селитра калиевая	1486
Селитра кальциевая	1454
Селитра натриевая	1498
Сено, прессованное	1327
Сера жидккая	2448
Сера техническая	1350
Сера шестифттористая	1080
Серебро азотнокислое	1493
Сероводород	1053
Сероуглерод	1131
Сиккативы жидкие	1168
Скипидар	1299
Славсилан	2986
Смола каменноугольная	9619
Смола фенольная	9633
Смолы акриловые, раствор в смеси изопропилового спирта и ацетона	1866
Смолы алкидно-акриловые, раствор в ксилоле	1866
Смолы меламино-формальдегидные, раствор в бутаноле	1866
Смолы мочевино-формальдегидные, раствор в бутаноле	1866
Смолы нефтяные с температурой вспышки выше 61°C	9933
Смолы сланцевые	9619

1	2
Солома, прессованная	1327
Сольвент каменноугольный	2553
Сольвент нефтяной	1256
Сополимер 5В	1866
Спирт амиловый	1105
Спирт бутиловый	1120
Спирт денатурированный	1986
Спирт изоамиловый	1105
Спирт изобутиловый	1212
Спирт изопропиловый	1219
Спирт нашатырный	2672
Спирт пропиловый	1274
Спирт этиловый пищевой	1170
Спирт этиловый технический	1096
Спички зажигательные	1944
Стекло натриевое жидкое	9807
Стирол-мономер, ингибированный	2055
Стронций азотнокислый	1507
Сульфенамид БТ	9304
Сульфоуголь	1362
Сульфохлорид	9408
Сырье нефтяное для производства технического углерода	9622
Термоспички	1331
етрафторэтан	1331
Тетрафторэтилен	1081
Тетрахлорпентан	9619
Тетрахлорпропан	9620
Тетрахлорэтилен	1897
Тетраэтоксисилан технический	9303
Толуол	1294
Топливо дизельное	1202
Топливо дизельное, отработанное	9339
Топливо для реактивных двигателей	1863
Топливо моторное	9933
Топливо нефтяное	9933
Топливо печное бытовое	9331

1	2
Тосол А- 40	9629
Триизобутилалюминия раствор в бензине	2220
Триметиламин безводный	1083
Триметиламин водный раствор	1297
Триметилхлорсилан	1298
Трипропилбор	2003
Трифенилхлорсилан	2986
Трифтормхлорэтилен	1082
Трифтормэтан	2035
Трихлорбензолы	2321
Трихлорпропан	9621
Трихлорсилан	1295
Триэтиламин	1296
Трихлорэтилен	1710
Триэтиленгликоль	9932
Триэтилхлорсилан	9317
Уайт-спирит	1300
Углеаммиакат	9817
Углеводороды легкие	1864
Углеводороды тяжелые	9321
Углекислый газ	1013
Углерод технический	1361
Углерод четыреххлористый	1846
Уголь древесный	1361
Удобрение жидкое азотное	9816
Уротропин	1328
Факел-свечи	2254
Фенолы жидкие	2312
Фенолы твердые	1671
Фенилтрихлорсилан	1804
Ферросилиций	1408
Флицид	9332
Флюс жидкий БМ-1	9324
Формалин	2209
Формальгликоль	1166
Фосфор белый плавленый	2447
Фосфор желтый	1381

1	2
Фосфор красный	1338
Фосфор пятисернистый	1340
Фосфор трехсернистый	1343
Фотопленка на нитроцеллюлозной основе	1324
Фракция бутан-бутиленовая	1965
Фракция бутилен-амиленовая	1965
Фракция бутилен-бутадиеновая	1965
Фракция бутилен-изобутиленовая	1965
Фракция бутиленовая	1965
Фракция гексан-гептановая	1208
Фракция гексановая	1208
Фракция пентановая	1265
Фракция николиновая	2313
Фракция пипериленовая	9330
Фракция пропан-бутановая	1965
Фракция пропан-пропиленовая	1965
Фракция фенольная	2821
Фракция сероуглеродная	1131
Фракция углеводородов широкая	1965
Фракция эфиро-альдегидная	1986
Хладон- 503	2599
Хлопок	9419
Хлор	1017
Хлор треххлористый	1749
Хлорат магния	2723
Хлорбензол	1134
Хлорнитробензол	1578
Хлороформ	1888
Хлорпарафин	9908
Хром азотнокислый	2720
Целлулоид и изделия из него	2000
Цемент металлический	9409
Церезин петролатумный, неочищенный	9908
В-цианэтилтрихлорсилан	2986
Циклогексан	1145
Циклогексанон	1915
Циклогексиламин	2357

1	2
Циклопропан	1027
Цинк азотнокислый	1514
Цинк двухромовокислый	1464
Цинк марганцевокислый	1515
Цинк порошок	1436
Цирконий губчатый	2008
Цирконий порошок	2008
Цирконий порошок, увлажненный	1358
Шашки серные	9410
Экстракт ароматический фенильный	9621
Экстралин	2272
Электролит щелочной	2797
Этан сжатый	1035
Этиламин, водный раствор	2270
N-этиланилин	2272
Этилацетат	1173
Этилбензол	1175
Этилдихлорсилан	1183
Этилен жидкий	1038
Этиленгликоль	2778
Этилендиамин	1604
Этилмеркаптан	2363
Этилен сжатый	1962
Этилтрихлорсилан	1196
Этилфенилдихлорсилан	2435
Этил хлористый	1037
Этилхлорсилан	9318
Этилцеллозольв	1171
Этрол нитроцеллюлозный	2557
Эфир диметиловый	1033
Эфирmonoхлордиметиловый	1239
Эфир петролейный	1271
Эфир этиловый	1155

иная новаторская отправка

Qaimə üzrə yükün çəkisinin müəyyən edilməsi
Способ определения массы груза согласно накладной

Boşaltma təntəqəsi
Пункт выгрузки

BAŞĞLAMA-PLÖMBALAMA QURĞUSU (PLÖMBALAR BARƏDƏ) HAQQINDA MƏLUMAT
MƏLÜM BİR VƏZİYƏT MƏMƏNƏSİ
MƏLÜM BİR VƏZİYƏT MƏMƏNƏSİ
MƏLÜM BİR VƏZİYƏT MƏMƏNƏSİ
MƏLÜM BİR VƏZİYƏT MƏMƏNƏSİ

BPQ-nin sayı (plomb) Количество ЗИУ (пломб)	Tipi Тип	Nazarat nişanları Контрольные знаки	Plombu oyran (öndərən, d.y., Gönürük) Кто установил (отправитель, ж.л., Токожик)

Oyndar нүйн жер
Memo для отменок

1	2	3	4	5	6
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					
25					
26					
27					
28					
29					
30					
31					
32					
33					
34					
35					
36					
37					
38					
39					
40					
41					
42					
43					
44					
45					
46					
47					
48					
49					
50					
51					
52					
53					
54					
55					
56					

1	2	3	4	5	6
57					
58					
59					
60					
61					
62					
63					
64					
65					
66					
67					
68					
69					
70					
71					
72					
73					

Qəbul-təhvilçi
Приемосдатчик

QU-45 forması
2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir

ADDY-nun stansiyası

Qəbul təhvilçinin yaddaş vərəqəsi №
(lazım olmayanın üzərindən xətt çək)
Dalan yolu sahibinin (müştərinin) adı
qatarın indeksi

vagonların verilməsi və götürülməsi

Verilmə yeri lokomotivlə verilmişdir

Sira №-si	Vaqonun №-si Yükün adı	D.y. adm. kodu	Vaqonun məxsusluğu	Yük emalıyyatı	Verilmə/ Qoyulma yoluna təhvil verilmə	Əmaliyyatın yerinə yetirilmə vaxtı gün, ay, saat, dəqiqə	Yük emalıyyatın başa çatmasının longması	Yük			
								Cəkil mənənin miq.	QU-23 formalı aktin №-si	Qeyd	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

Qeydlər üçün yer:

Vaqonu qəbul etdi

Vaqonu təhvil verdi

D.y. qəbul-təhvilçisi təhvil verdi

D.y. qəbul-təhvilçisi qəbul etdi

Yaddaş vərəqəsi №-ii verilmə və götürülmə cədvəli üzrə aparılmışdır.

Yük xəzinədəri (stansiyanın agenti)

KEU-16 forması

2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir

Üç nüsxədə tərtib olunur:

Konteynerin texniki vəziyyəti haqqında stamp üçün yer

**Konteynerin stansiyadan aparılması və stansiyaya
qaytarılmasına**

Nº Naryad

“ ____ ” 200 ____ ci il

Konteyner yüklü * № _____ brutto kütləsi _____ t
boş

Verilib yükgöndərənə *
yükalana

(soyadı, adı, atasının adı)

(müəssisə və ya təşkilatın adı)

Etibarnamənin №-si _____ və ya müqavilənin №-si _____

Sürəcü-ekspeditor _____ Avtomobilin №-si _____
(soyadı, adı, atasının adı)

Konteyner verilib “ ____ ” saat ____ dəqiqə ____

Qəbul-təhvilçi _____ konteyneri alan şəxs _____
(imza)

Konteyner** qaytarılıb “ ____ ” saat ____ dəqiqə ____

Qəbul-təhvilçi _____ konteyneri qaytaran şəxs _____
(imza) (imza)

Nəqliyyat-ekspedisiya təşkilatına konteynerin gətirilməsi və ya aparılması
fürsət sənədlər verilərkən bildirişin verilmə tarixi
“ ____ ” saat ____ dəqiqə ____

Yük və kommersiya əməliyyatların yerinə yetirilməsi, konteynerin aparılma
və gətirilməsi üçün yükgöndərənlər (yükalanlar) və ya nəqliyyat ekspedisiya
təşkilatları tərəfindən konteynerin istifadəsinə görə saat hesabı ilə ödənilən
haqqın dəyəri _____ man. təşkil edir.

konteynerin istifadəsinə görə _____ saat üçün çəkilən
xərc _____ man. təşkil edir.

_____ stansiyasının yük kontorunun müdürü
_____ man. təşkil edir.

(adi, atasının adı, soyadı, imza)

* Lazım olmayanın üzərindən xətt çək

** Yükgöndərən (yükalan) və ya nəqliyyat-ekspedisiya tərəfindən
konteyner texniki cəhətdən nasaz qaytarıldığıda vaqon ustası və ya vaqon
mühəndisi və stansiyanın növbətçisi və ya konteyner məntəqəsinin müdürü
(və ya onun tapşırığı ilə stansiyanın qəbul təhvilçisi) tərəfindən konteynerin
texniki vəziyyəti haqqında QU-106 formalı akt tərtib olunur.

Əlavə № 8

VU-25 forması

*2007-ci ildə Azərbaycan Respublikası
Nəqliyyat Nazirliyi tərəfindən
təsdiq edilmişdir*

ADDY-nun

stansiyası

Vaqonun zədələnməsi barədə

A K T № _____

Tərtib edilmişdir “_____” 200 _____ il _____
(saat)
_____ seydiyyatda olan
(depoda, dəmir yolu)

Vaqon № _____

_____ ildə istehsal edilmiş, sonuncu planlı _____
(növ)

Təmiri _____
(zavod, depo, tarix il)

(TİQ, manevr işinin qaydalarının, yüklərin doldurulmasının və bərkidilməsinin texniki şərtləri və s.)

pozulması nəticəsində _____

(dəmir yolu müəssisəsinin və ya digər

nazirliyin adı) _____

günahından

zədələnmişdir
(yolun, qatarın, dalan yolunun №-si və s.)

1. Zədələnmiş vaqonların siyahısı	Zədələnmiş detalların midarı	Zədələnmiş detalların qiyməti	Məbləğ (manatla)
Cəmi:			

VU-25 formasının aks tərəfi

Zədələnmənin bərpasının qiyməti _____ manat ____ qəpik

Cərimənin məbləği _____ manat ____ qəpik

Cəmi _____ manat ____ qəpik

Əlavə məlumatlar _____

2. Vaqon _____

(tələb olunan təmirin növü və ya inventardan silinmə)

məruz qalır

Vaqon müayinəçiləri və ya URB və ya URBV (toqquşma
vaqon deposunun ustası və ya yoldan çıxma zamanı
(hisə rəisinin təyin etdiyi işçi) və refrijerator hərəkət tərkibi
zədələndikdə)

Vaqon deposunun rəisi _____

(imza)

M.Y.

Vaqonun zədələnməsində günahı olan müəssisənin, təşkilatın
məsul nümayəndəsinin vəzifəsi, soyadı və imzası _____

Vaqon təmir üçün _____ dəmir yolunun

zavoduna (deposuna)

və ya _____ sənaye müəssisələrinin

dəmir yolunun

vaqon depolarına göndərilir

stansiyasından VU-26 formalı müşayiət
vərəqinin əsasında

“ _____ ” 200 il

Vaqon deposunun rəisi _____

(imza)

M.Y.

Vaqon cari təmirdən qəbul edilmişdir

VU-16 formalı kitabda vaqonun yazılmış sıra nömrəsi _____

(depo nümayəndəsinin vəzifəsi və imzası)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25	26	27	28	29	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
---	---	---	---	---	---	---	---	---	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	----	-----

Vagonların verilmesi ve götürülməsi cədvəli №

6 *ÖN EVALE*

QU-46 forması
ADDY 2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tarafından təsdiq edilmişdir

Kilometre
Dalan damır yolu

Verilmənin iki başa məsafəsi lokomotiv ilə verinə yetirilmişdir.

(ADDY-num, müistarinin)

Km. Verlma

Xəzinəyə ödənilən müləkələrinin Nə-si
manat Bütünlük sahələrinin Nə-si

Yük sahibi agentinin imzası

Stansiva agentinin imzası

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu

Əlavə №10

QU-2forması

*2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir*

**ADDY-nunstansiyasının
vaqonların yüklenməyə və ya boşaldılmaya
verilmə vaxtının bildiriş kitabı**

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb

“.....” 200.....-ci ildə qurtarıb

Baki - 2008

QU-2 formasi

Глинозем сернокислый в кусках (в упаковке) <*>
Графит в кусках (в упаковке) <*>
Грязь минеральная для ванн
Гудрон
Гуза (хлопок в коробочках)
Диатомит (земля инфузорная) (в упаковке) <*>
Доломит обожженный и сырой metallurgicheskiy
Жернова
Земля, кроме красильной (в упаковке) <*>
Зола всякая (в упаковке) <*>
Известь всякая (в упаковке) <*>
Изгарь всякая (в упаковке) <*>
Изделия асбестовые, асбоцементные, асфальтовые (кроме толя), бетонные, цементно-бетонные, железобетонные, из природного и искусственного камня, цементные
Камень всякий (в упаковке) <*>
Камыш
Кессоны стальные
Кирпич толченый и молотый (в упаковке) <*>
Клинкер цементный (в упаковке) <*>
Колосники
Концентраты рудные (кроме вольфрамовых, оловянных, редких металлов, свинцовых, цинковых, шеелитовых)
Кора всякая (в упаковке) <*>
Корунд природный в кусках
Кость простая сырая не в деле (в упаковке) <*>
Лоза, ракитник (прутья ивовые)
Лузга всякая (в упаковке) <*>
Макулатура (в упаковке) <*>
Мел всякий (в упаковке) <*>
Нефтебитум
Обрезки резиновые, роговые (в упаковке) <*>
Огарки всякие
Опилки древесные (в упаковке) <*>

Отходы асбестовые, асбоциферные, шиферные лесной и химической промышленности
Пегматит
Пек всякий (в упаковке) <*>
Плиты и плитки асфальтовые
Плиты камышитовые, гипсовые, прессованные из отходов древесины, торфоизоляционные
Полугудрон
Порошок асбоциферный, асфальтовый, известковый, шамотовый (в упаковке) <*>
Порошок магнезитовый metallurgicheskiy (в упаковке) <*>
Початки кукурузные обмолоченные (в упаковке) <*>
Пыль колошниковая (рудная) (в упаковке) <*>
Ракушечник, ракушка морская и речная (строительные) (в упаковке) <*>
Резина и резиновые изделия старые (утиль)
Руда всякая (кроме мышьяковистой)
Сажа белая
Свекла сахарная
Слюда в кусках
Смола древесная, каменноугольная, нефтяная,
Сланцевая
Солома
Соль каменная, поваренная нерасфасованная (в упаковке) <*>
Стружка древесная (в упаковке) <*>
Торф и торфяная продукция (в упаковке) <*>
Тигли графитные битые
Тростник
Тряпье (ветошь)
Тюбинги
Уголь каменный, костяной, древесный (в упаковке) <*>
Удобрения минеральные (в упаковке) <*>
Утильсыреь, за исключением отходов трикотажных

Флюсы
Цемент, перевозимый без упаковки
Шквар (остатки стекольного производства)
Шлам всякий (в упаковке) <*>
Шпульки бумажные старые (в упаковке) <*>
Штыбы
Щиты деревянные (кроме хлебных и овощных щитов и решеток для перевозки скота), камышитовые
Этернит (плиты и плитки асбоцементные)
Мешё yükleri və odunlardan (лесных грузов и дров) başqa açıq hərəkət tərkibində daşınmasına icazə verilən digər yükler.

Qeyd: <*> konteynerlərdə və örtülü vagonlarda qablaşdırılmış şəkildə daşınan yüklərə aiddir.

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb
“.....” 200.....-ci ildə qurtarıb
Bakı-2008

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi**Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu****QU-37 formas****2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyin tərəfindən təsdiq edilmişdi**

..... stansiyasının
..... (vagonların, konteynerlərin)

Plomblama kitabı

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb
“.....” 200.....-ci ildə qurtarıb

Bakı-2008**QU-37 formas**

Vagonların və ya konteynerlərin №№	Nəzarət nişanları

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu

QU-34 forması

Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb

“ ” 200-ci ildə qurtarılıb

Baki - 2008

QU- 34 formas

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu

**QU – 98 forması
2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyi
tərəfindən təsdiq edilmişdir**

Kommersiya baxış məntəqələrində tərkiblərin kommersiya nasazlıqlarının qeydiyyat kitabı

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb

“ ” 200.....-ci ildə qurtarıb

Baku-2008

QU- 98 formas

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi

Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu

QU-44 formas

*2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliy
tərəfindən təsdiq edilmişdi*

ADDY-nun

..stansiyasının

yüklerin boşaldılması kitabı

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb
“.....” 200.....-ci ildə qurtarıb

Baki - 2008

Sıra №-si	Vaqon №-si	Göndərmənin №-si	Göndərma stansiyasının və dəmir yolunun №-si	Konteynerin tipi və ya №-si	Yerlərin sayı	Yükün adı	Sənəd üzrə çəkisi
1	2	3	4	5	6	7	8

QU-44 forması

Stansiya anbarında yükün yerləşdiyi yer	Yükalanın adı	Boşaldılma vaxtı	Yükalanın yükü aparma vaxtı	Plomb və ya BPQ	Qeyd
9	10	11	12	13	14

QU-44 forması

Azərbaycan Respublikası Nəqliyyat Nazirliyi**Azərbaycan Dövlət Dəmir Yolu****QU-48 forması****2008-ci ildə Nəqliyyat Nazirliyin tərəfindən təsdiq edilmişdi****Yük****sənədlərinin təhvili kitabı**

“.....” 200.....-ci ildə başlanıb

“.....” 200.....-ci ildə qurtarılıb

Bakı - 2008**QU- 48 forması**

Vaqonların №-si	Göndərmələrin №-si	Vaqonların №-si	Göndərmələrin №-si
1	2	1	2

Dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşma zamanı ümumi istifadə yerlərində yüklerin saxlanılma qaydalarına müvafiq olaraq, ümumi istifadə yerlərində boşaldılmış yüklerin saxlanılmasının son müddəti

6-saat

Цветы живые срезанные

12-saat

Овощи свежие, кроме капусты, картофеля и свеклы

Растения срезанные

Фрукты и ягоды свежие

Bir sutka

Икра осетровых, лососевых и других видов рыб, готовая к употреблению, в упаковке

Картофель продовольственный, свекла столовая и капуста свежие

Бахчевые в таре

Жир и сало животных

Напитки безалкогольные, воды минеральные. Спирт винный

Хлебобулочные изделия

Кожи, шкуры и пушнина невыделанные

Продукция неорганической и органической химии в таре

İki sutka

Refrigerator vagonlarında və refrijerator konteynerlərində gələn tez xarab olan bütün yükler

Овощи, грибы, фрукты и ягоды соленые, маринованные, консервированные

Растения живые, кроме срезанных

Яйца пищевые

Консервы и соки

Bu bənddə göstərilməyən örtülü vagonlarda və universa konteynerlərdə gələn tez xarab olan yükler.

Üç sutka

Минеральные удобрения в упаковке

Изделия из камыша, лозы, лыка, мочала, прутьев, соломы и тому подобных материалов, кроме плетеной мебели

Утильсырье в пакетированном виде

Стружки древесные прессованные в брикетах

Vaqon sahiblərinin siyahıları və
onların hərfi kodları

Dövlət	Dəmir yolu Administrasiyası	Dəm. yolu Admİ rəq. kodu	Sahibkarın hərfi kodu	Dövlətin hərfi kodu	Dəmir yollarının hərfi odu	Dövlətin rəqəmlİ kodu
1	2	3	4	5	6	7
Azərbaycanlı	Azərbaycanlı	57	AZDU	AZ	AZE	A3
İşləmə	Gosudarstvennaya	57	AZDU	AZ	AZE	A3
Respublikası	Azərbaycanlı	57	AZDU	AZ	AZE	A3
Republika	Azərbaycanlı	57	AZDU	AZ	AZE	A3
Armeniya	Armenian	58	ARAU	AM	ARM	AP
Republika	Armenian	58	ARAU	AM	ARM	AP
Bələrəus	Belorus	21	BCDU	BY	BLR	BC
Republika	Belorus	21	BCDU	BY	BLR	BC
Gruziya	Gruzin	28	GERU	GE	GEC	GR
Republika	Gruzin	28	GERU	GE	GEC	GR
Kazaxstan	RPP "Kazaxstan	27	KTZU	KZ	KAZ	K3X
Republika	"Kazaxstan" hərəzənli	27	KTZU	KZ	KAZ	K3X
Kirgizstan	Kirgizstan	59	KRGU	KG	KGZ	KRG
Republika	Kirgizstan	59	KRGU	KG	KGZ	KRG
Moldova	GII "Jeliznaya do-roga"	23	CFMU	MD	MDA	CFM
Republika	"Jeliznaya do-roga" Moldovas	23	CFMU	MD	MDA	CFM
					ÇFM	498

1	2	3	4	5	6	7	8	9
Rossiyskaya	Ministerstvo pu-tey	20	RZDU	RU	RUS	RZD	RJD	643
Federatsiya	soobshcheniya Rossijskoy							
	Fede-ratsii							
Tadzhikistan	Tadzhikskaia же-ləzənə	66	TZDU	TJ	TIK	TDZ	TDJ	762
	дорогa							
Turkmənistən	Upravleniye "Turkmensk	67	TURU	TM	TKM	TRK	TPK	795
	ie želzənəsənə							
Uzbekistən	GAO "Uzbekskies	29	UTIU	UZ	UZB	UTI	UTI	860
	želzənəsənə							
Ukrainə	Gosudarstvennaya							
	admindistratsiya							
	želzənədorozhno							
	transporta Ukrayini							
	"Ukrzaliznycya"							
Lavtvijskaya	GAO "Lavtvijskaya	25	LDZU	LV	LVA	LDZ	LDZ	428
Republika	želzənəsənə							
Litovskaya	AOCH	24	LGKU	LT	LTU	LG	LT	440
Republika	"Litovskies							
	želzənəsənə							
Estonianskaya	AO "Estonianskaya	26	EVRU	EE	EST	EVR	EBP	233
Republika	želzənəsənə							

M Ü N D Ə R İ C A T

I. Ümumi müddəalar	3
II. Yüklənməyə və ya ikiqat əməliyyata verilən, eləcə də ehtiyata qoyulan vaqonlara baxış keçirilməsi üzrə əməliyyatlar və onların qeydiyyatı	10
2.1. Ümumi tələblər	10
2.2. Baxış keçirilən stansiyada və ya vaqon təsərrüfatı işçilərinin iştirakı ilə müayinə edildiyi digər stansiyalarda yüklənməyə (ikiqat əməliyyata) verilən vaqonlara baxış keçirdikdən sonra VU-14 formalı kitabda qeydiyyatının aparılması	11
2.3. Digər yükləmə dəmir yolu stansiyaları üçün dayaq stansiyasında yükləmədən öncə vaqonlara keçirilən baxışın nəticələrinin rəsmiləşdirilməsi	13
2.4. Vaqon təsərrüfatı işçiləri olmayan stansiyalarda yüklənməyə (və ya ikiqat əməliyyata) verilən vaqonlara baxış keçirdikdən sonra VU-14 formalı kitabda qeydiyyatın aparılması qaydası	15
III. Vaqon və konteynerlərin verilməsi və götürülməsi zamanı qəbul-təhvilçi tərəfindən yerinə yetirilən əməliyyatlar	17
3.1. Qəbul-təhvilçinin QU-45 formalı yaddaş vərəqəsinin doldurulma qaydası	17
3.2. Vaqonların verilməsi və götürülməsinə dair QU-46 formalı cədvəlin doldurulması Qaydası	30
IV. Yüklərin daşımaya qəbulu ilə əlaqədar əməliyyatlar	35
4.1. Yük əməliyyatlarının başa çatması barədə yüksəkönürlərin bildirişlərinin qeydiyyat qaydası	35
4.2. Vaqonlara (və ya konteynerlərə) natura baxışı qaydası və qaimənin doldurulması Qaydaların tələblərinə uyğun olaraq yoxlanılması	35
4.3. Vaqonların və konteynerlərin plomlanması	45
V. Ümumi istifadə yerlərində göndərmələrin qəbulu	56
5.2. Dəmir yolu nəqliyyat qaiməsinin tərtibatının düzgünlüğünün yoxlanması və göndərmənin	

növündən asılı olaraq onun qrafalarının doldurulması qaydaları	5
5.3. Dəmir yolunun vasitələri ilə yüklənməyə verilən vaqonlara kommersiya baxışı	6
5.4. Yüklərin yüklənməsinin ümumi şərtləri	6
VI. Daşımaya qəbul olunan yüklerin QU 34 formalı "Yüklərin göndərilməyə qəbulu kitabı"nda qeydə alınması	6
VII. Vaqon vərəqələrinin doldurulması Qaydaları	6
VIII. Yüklərin yol boyu hərəkəti zamanı stansiyalarda qəbul-təhvilçi tərəfindən icra olunan əməliyyatlar	6
IX. Təyinat stansiyasında qəbul-təhvilçinin yerinə yetirdiyi əməliyyatlar	6
X. Plombların vaqonlardan çıxarılma və saxlanması qaydaları	10
XI. Yüklərin dəmir yolu vasitələri ilə Boşaldılması	10
XII. Ümumi istifadəli yerlərdə konteyner gəndərmələrinin verilməsi	10
XIII. Ümumi istifadə yerlərində xırda gəndərmələrin verilməsi	10
XIV. Təyinat stansiyasında yükün kütləsinin və vəziyyətinin yoxlanılması	11
XV. Yüklərin qeyri-salamatlığı aşkar edilərkən qəbul-təhvilçinin fəaliyyəti	11
XVI. Yüklərin stansiya anbarlarında saxlanması	12
XVII. Çəkiölçən cihazların saxlanması və yüklerin çəkilmə qaydaları	12
XVIII. Əməyin mühafizəsi üzrə qəbul-təhvilçiə olan tələblər	12
18.1. Ümumi göstərişlər	12
18.2. İş yerinin saxlanması	13
18.3. Dəmir yolu xəttinə çıxarkən təhlükəsizlik tədbirləri	13
18.4. Elektrik təhlükəsizliyi tədbirləri	13
18.5. Dəmir yolu vasitələri ilə yükləmə-boşaltma işlərinin icrası zamanı təhlükəsizlik texnikasının tələbləri	13
18.6. Təhlükəli yüklerin dəmir yolu vasitələri ilə yüklənməsi və boşaldılması zamanı təhlükəsizlik texnikasının tələbləri	13

18.7. Konteyner məntəqəsində işləmə zamanı təhlükəsizlik texnikası tələbləri	140
18.8. Zəhərli kimyəvi maddələrin, zəhərli və toksiki yüklerin daşınması zamanı sanitar-gigiyenik tələblər	141
18.9. Qəza şəraitlərində əməyin mühafizəsinə olan tələblər	141
XIX. QU-44 formalı yüklerin boşaldılması kitabının aparılması qaydaları	142
Əlavə № 1	
QU-23 ümumi formalı akt	145
Əlavə № 2	
Yük parkı vaqonlarının texniki xidmətə təqdim edilməsi kitabı VU-14.....	147
Əlavə № 3	
Təhlükəli yüklerin ərifə göstəriciləri	149
Əlavə № 4	
Vaqon göndərməsinin VAQON VƏRƏQƏSİ QU-38A	165
Əlavə № 5	
Marşrut və ya qrup göndərməsinin VAQON VƏRƏQƏSİ QU-38B .167	
Əlavə № 6	
Qəbul təhvilçinin yaddaş vərəqəsi QU-45	172
Əlavə № 7	
Konteynerin stansiyadan aparılması və stansiyaya qaytarılmasına Naryad KEU-16	174
Əlavə № 8	
Vaqonun zədələnməsi barədə A K T VU-25	176
Əlavə № 9	
Vaqonların verilməsi və götürülməsi cədvəli QU-46	180
Əlavə № 10	
ADDY-nun stansiyasının vaqonların yüklənməyə və ya boşaldılmaya verilmə vaxtının bildiriş kitabı QU-2.....	181
Əlavə № 11	
Göndərmə üzrə qiymətləri elan olunmaqla daşınacaq yüklerin siyahısı QU-112	182
Əlavə № 12	
Burumlardan istifadə edilməklə, bağlama-plomblama qurğularsız (plombsuz) konteynerlərdə, örtülü və xüsusi vaqonlarda (Dəmir yolu nəqliyyatında	

vaqonları və konteynerləri plomblama qaydaları ilə müəyyən edilmişdir) daşınmasına icazə verilən yüklerin siyahısı	18
Əlavə № 13	
Plomblama kitabı QU-37	18
Əlavə № 14	
Yüklerin göndərilməyə qəbulu kitabı QU-34	18
Əlavə № 15	
Konteyner göndərməsinin VAQON VƏRƏQƏSİ QU-38V	19
Əlavə № 16	
Xırda göndərmənin VAQON VƏRƏQƏSİ QU-38V	19
Əlavə № 17	
Kommersiya baxış məntəqələrində tərkiblərin kommersiya nasazlıqlarının qeydiyyat kitabı QU-98.....	19
Əlavə № 18	
ADDY-nunstansiyasının yüklerin boşaldılması kitabı QU-44	19
Əlavə № 19	
Yük sənədlərinin təhvili kitabı QU-48.....	19
Əlavə № 20	
Dəmir yolu nəqliyyatı ilə daşma zamanı ümumi istifadə yerlərində yüklerin saxlanılma qaydalarına müvafiq olaraq, ümumi istifadə yerlərində boşaldılmış yüklerin saxlanılmasının son müddəti	19
Əlavə № 21	
Vaqon sahiblərinin siyahıları və onların hərfi kodları	20